

Mezőkövesd Város Önkormányzatának

Környezeti Fenntarthatósági Terve

2016.

3. felülvizsgálat

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	5
Mi a fenntartható fejlődés?.....	5
Az Európai Unió és a fenntartható fejlődés.....	6
Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégia.....	7
A fenntartható fejlődés meghatározása.....	7
A fenntartható fejlődés alapelvei.....	9
Fenntarthatósággal kapcsolatos anomáliák, akadályozó tényezők.....	10
Természeti környezet.....	15
A környezeti elemek állapota.....	16
Levegőminőség.....	17
Vizek.....	21
Éghajlat.....	23
Természetvédelem.....	26
Hulladékgyűjtés.....	26
Emberi életre káros zajhatások.....	27
Szennyvízkezelés.....	27
Épített környezet.....	29
Település szerkezet és környezet.....	29
Infrastruktúra.....	30
Civil szervezetek.....	32
„Önkormányzati” környezetvédelem.....	34
Mezőkövesd gazdasága.....	34
Társadalmi és demográfiai adatok.....	40
Nemzetközi együttműködés.....	40
Mezőkövesd stratégiai elemzése.....	42
SWOT elemzés.....	42
Fenntarthatósági szempontból legjelentősebb problémák és megoldandó feladatok.....	46
Fenntarthatóság fejlesztéspolitikai keretei.....	46
Nemzetközi kitekintés a fenntarthatóság fogalmával kapcsolatban.....	47
Hazai kapcsolódó programozási és stratégiai dokumentumok.....	54
Mezőkövesd fejlesztési dokumentumainak fenntarthatósági vonatkozásai.....	58
Mezőkövesd fenntarthatósági stratégiájának főbb céljai.....	59
Fenntarthatósági megvalósítási terv.....	62
A, Épített környezet és természeti értékek védelme.....	63
B, Környezetvédelem.....	63
C, Infrastruktúra.....	65
Cselekvési terv.....	67
Legfontosabb elvégzendő tevékenységek.....	68

Projektjavaslatok.....	69
Monitoring és visszacsatolás.....	76
Potenciális indikátorok.....	77
Európai uniós pályázati projektekben vállalható teljesítések.....	79
Az önkormányzat szerepe a Local Agenda 21 folyamatában.....	90
A LA21 megvalósítását segítő módszerek.....	91
Célkitűzések.....	95
Egészségügy és szociális ellátások.....	95
Szociális, gyermek és ifjúságvédelmi ellátások.....	96
Szociális ellátások.....	96
Gyermek- és ifjúságvédelmi ellátások.....	97
Nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesülése.....	97
Városrendezési feladatok.....	97
A város részletes szabályozási és rendezési tervének karbantartása.....	97
Mezőkövesd város közlekedés fejlesztése.....	101
Közműfejlesztés.....	102
A fejlesztési koncepció megvalósításának feltételei.....	104
MEGVALÓSÍTÁSI KONCEPCIÓK.....	105

Vezetői összefoglaló

Mit jelent a Helyi fenntartható fejlődési program (Local Agenda 21) kifejezés?

A Local Agenda 21. az ENSZ ajánlása alapján a helyi fenntarthatóság programja a XXI. századra.

Három fő alappillére:

- gazdasági fejlődés;
- társadalmi fejlődés;
- környezetvédelem.

Alapkövetelmény a jövő generáció érdekeinek figyelembevétele a jelenlegi gazdasági – társadalmi – környezeti döntések meghozatalánál.

Ki és hogyan végezte a feladatot?

Mezőkövesd Város fenntarthatósági programjának felülvizsgálata (Local Agenda 21) Mezőkövesd Város Önkormányzata részére készült. A helyi lakosok, vállalkozók, döntéshozók és civil élet képviselőinek véleményét figyelembe vevő fenntarthatósági stratégia előtérbe helyezi a helyi életminőség és környezeti állapot javítását, az erőforrásokat nem kimerítő fejlődést, valamint a hosszú távú gondolkodást.

Mire kaphatunk választ a dokumentumból (milyen megállapításokat, javaslatokat tartalmaz)?

A Helyi Fenntartható Fejlődési Terv (Local Agenda 21) egy újszerű stratégiai és tervezési dokumentum Mezőkövesd számára. Az ENSZ II. Környezetvédelmi Világkonferenciája által javasolt Local Agenda 21 tervet világszerte számos önkormányzat dolgozta ki saját településére vonatkozóan, Magyarországon eddig mindössze 75-80 település kezdte el ennek megvalósítását.

Az ENSZ és az EU minden települést a helyi társadalom által létrehozott egyedi térbeli képződménynek tekint, melynek további fejlődését saját társadalma határozza meg igényeivel és környezeti, társadalmi, gazdasági lehetőségeivel összhangban.

Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a mai kor globális gazdasági és pénzügyi rendszerei fenntarthatatlanok. Egyes előrejelzések szerint a közeljövőben sokkal mélyebb gazdasági és pénzügyi válságra számíthatunk, mint a 2008. évi volt. Egyre több olyan folyamatnak lehetünk szemtanúi, amely a különböző válságok (ökológiai, társadalmi, gazdasági) mélyülésére utalnak. Megoldást csak az kínálhat, ha az emberiség fejlődése jelentős irányváltással a fenntarthatóság felé fordul, támogatva a valódi fenntartható fejlődés folyamatát. Ennek iránya a helyi gazdaság, a helyi közösségek erősítése, a helyi és globális erőforrások korlátainak meg- és beismerése, bölcs és fenntartható használata.



Bevezetés

A szociális és a környezeti problémák fontosságának, e problémák, illetve megoldási lehetőségeik és a gazdasági fejlődés közötti sokrétű összefüggések felismerésével egyre inkább teret nyertek azok a nézetek, amelyek szerint e területeket együtt kell vizsgálni, s sajátosan a környezet és fejlesztés kérdéseinek együttes megközelítése szükséges.

A nyolcvanas évek elején jelent meg a "fenntarthatóság" vagy a "fenntartható fejlődés" kifejezés a nemzetközi szakirodalomban. Általános ismertségét Lester R. Brown a fenntartható társadalom kialakításával foglalkozó műve váltotta ki, amely 1981-ben jelent meg. A szerző összekapcsolta a népesség növekedését a természeti erőforrások hasznosításával és mindezt úgy kívánta megoldani, hogy a lehető legkisebb legyen a természeti környezet mennyiségi és minőségi romlása.

1983-ban az ENSZ Közgyűlés határozata alapján megkezdte munkáját az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, amelyet Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnököt vezetett. A Bizottság 1987-ben „Közös jövőnk” címmel kiadott jelentésében a gazdasági növekedés olyan új korszakának lehetőségét vázolta fel, amely a fenntartható fejlődés globális megvalósítására épít, megőrzi a természeti erőforrásokat, s amely megoldás lehetne a fejlődő országok nagy részében elhatalmasodó szegénység leküzdésére is.

A jelentés nagyon röviden és tömören határozta meg a fenntartható fejlődés fogalmát: "a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket". A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a szociális, a gazdasági és a környezeti pillérek és mindhárom együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben. A fenntartható fejlődés, mint általános stratégiai cél "bevonult" a nemzetközi konferenciák, szervezetek dokumentumaiba és a nemzeti kormányok Cselekvési programjaiba.

A fenntartható fejlődés fogalmáról, lényegéről számos elemzés, vitát látott napvilágot. Herman Daly megfogalmazása szerint *"a fenntartható fejlődés a folytonos szociális jólét elérése, anélkül, hogy az ökológiai eltartó-képességet meghaladó módon növekednénk"*.

Mi a fenntartható fejlődés?



1992 jún.-ában Rio de Janeiróban került sor az Egyesült Nemzetek Szervezetének Környezet és Fejlődés Konferenciájára és a Földi Csúcstalálkozóra, melynek zárójelentése nagyon röviden és tömören határozta meg a fenntartható fejlődés fogalmát: **„a fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket”.**

Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása.

Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk. „Követni kell a természeti jelenségek folyamatát és így szükséges az emberi fejekben is a napfogyatkozás jelenségén túl lenni.” hangzott el egy nagyon magvas gondolat a jövőnk érdekében. Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit.

A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása. Ebben az állandó feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét, azaz eltartó-képességét. A gazdaság a társadalom fenntartásának, és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk. Nem lehet megengedni, hogy a gazdaság öncélúvá váljon olyan mértékig, hogy működésével sértse társadalmi, környezeti érdekeinket. A fenntartható fejlődés célja a növekedéssel ellentétben nem az, hogy nagyobbak legyünk, hanem az, hogy „jobbak”. Amíg a fejlesztés megvalósítása visszahat a környezet minőségére, addig a környezetünk erőforrásai, és állapota meghatározza, hogy az emberiség mit és mennyit vehet el a környezetből fejlődéséhez.

A fenntartható társadalom alapvető követelményei: szociális igazságosság, amelynek az alapja a lehetőségekhez való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosítása, és a társadalmi terhekből való közös részesedés; az életminőség javítására való törekvés; a természeti erőforrások fenntartó használata, amelynek megvalósításához a társadalom környezet-tudatos és környezet-etikus magatartása szükséges; és a környezetminőség megőrzése.

Mindez azt üzeni a számunkra, hogy a környezet jó minőségét a fejlesztések közben kell garantálni, s arról nem utólag kell gondoskodni, amikor a károsodást már létrehoztuk. Még érthetőbben, a környezet károsodását a jól megfontolt fejlesztésekkel meg tudjuk előzni. Mindaddig ugyanis, amíg az egyes szereplők csak állandó beavatkozások (szabályok) révén terelhetők a megfelelő magatartás irányába, fennáll a környezeti és társadalmi katasztrófák kockázata. A fenntartható fejlődés az önkéntes, gondos és megelőző magatartás megvalósításával képes megőrizni a környezet, társadalom és gazdaság dinamikus egyensúlyát.

Az Európai Unió és a fenntartható fejlődés

Az Európai Unió alapokmánya szerint a fenntartható fejlődés az EU alapvető célkitűzése. Az Európai Tanács 2001-ben Göteborgban fogadta el az EU első fenntartható fejlődési stratégiáját, amely az EU gazdasági fejlődésre, társadalmi jólétre és környezetvédelemre vonatkozó komplex, hosszú távú feladatait tartalmazta. Az első Stratégia felülvizsgálata során az Európai Tanács a fenntartható fejlődést meghatározó alapelvekről 2005 júniusában nyilatkozatot fogadott el, amely szerint az EU elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Szabadságon, demokrácián, az alapvető jogok tiszteletén alapuló társadalmat épít, amely támogatja az esélyegyenlőséget és a nemzedékek közötti szolidaritást. A fenntartható fejlődés középpontjába az életminőség javítását kell tenni, s ehhez a környezet védelmét és a társadalmi kohézió célkitűzését az innováció, a növekedés és a munkahelyteremtés motorjának tekinteni.

Az Európai Tanács 2006. június 16-án elfogadta az EU megújított Fenntartható Fejlődési Stratégiáját. Az EU stratégia a fent említett nyilatkozatban megfogalmazott célkitűzésekből és irányelveiből indul

ki. A Fenntartható Fejlődési Stratégia szerint a Lisszaboni Stratégia fontos hozzájárulást valósít meg a fenntartható fejlődés átfogó célkitűzésének eléréséhez azáltal, hogy intézkedéseivel elsősorban a versenyképesség erősítését, a gazdasági növekedést és a munkahelyteremtést célozza.

A megújított EU stratégiának való megfeleléshez – az összhang érdekében – egy valamennyi közösségi stratégiát és szakpolitikát érintő strukturális reform szükséges, melyben mindezeket a fenntartható fejlődés alapelveinek megfelelően alakítják át. Ennek érdekében a szakpolitikák alkotóinak integrálniuk kell valamennyi EU-s, nemzeti, regionális és helyi szintű politika-formálásba a fenntartható fejlődés alapelveit, valamint minden jelentősebb szakmapolitikai döntést a továbbiakban fenntarthatósági hatásvizsgálatnak kell megelőznie.

Az EU stratégiában nevesített fő kihívások: éghajlatváltozás és tiszta energia; fenntartható közlekedés; fenntartható termelési és fogyasztói szokások; természeti erőforrásokkal való gazdálkodás; népegészségügy; társadalmi befogadás, demográfia és migráció; a szegénységgel és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos globális kihívások.

Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégia

A Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégiát 2007-ben a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) készítette a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium által.

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia a társadalom fejlődésének egy ennek megfelelő pályára való állítását elősegítő, hosszú távú, keretstratégiai jellegű dokumentum, mely valamennyi társadalmi, gazdasági és környezeti területre egy pozitív, fenntartható, társadalmisítható jövőképek megfelelő eszközenszert és reformkeretet vázol fel. A fenntartható fejlődés ügyének jelenleg nincs kifejezetten erre rendelt intézményi képviselője vagy felelőse. Az 1992. évi ENSZ-konferencia után az elfogadott programokból és egyezményekből adódó hazai feladatok meghatározására, és a végrehajtás koordinálására megalakult a fenntartható fejlődéssel foglalkozó tárcaközi állandó bizottság, amelyben több országos hatáskörű szerv és civil szervezetek is képviseltették magukat. A bizottság 2001 szeptemberében megújította tevékenységét, hogy a 2002-es johannesburgi Fenntartható Fejlődési Világkonferenciára való felkészülést koordinálja, a hazai stratégiáját előkészítse, és az európai integráció keretében az Európai Unió fenntartható fejlődési stratégiájából adódó hazai feladatokra való felkészülést elősegítse.

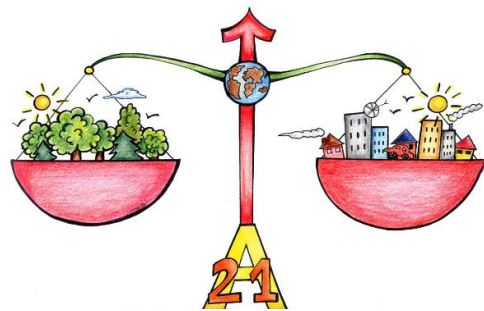
Prioritásai:

- fenntartható népesedési politika;
- egészségi állapot javítása;
- a társadalmi kohézió és a foglalkoztatás javítása;
- a természeti értékek védelme;
- a klímaváltozás elleni küzdelem;
- a fenntartható vízgazdálkodás;
- versenyképesség fenntartható erősítése;
- fenntartható termelési eljárások és fogyasztói szokások erősítése;
- az energiagazdálkodás átalakítása;
- a fenntartható mobilitás és térszerkezet kialakítása;
- a gazdasági szabályozás.

A fenntartható fejlődés meghatározása

Olyan fejlődési-fejlesztési folyamatok együttese, amely az életminőség hosszú távú, egyenletesen biztosítható javulását szolgálja az adott ökológiai keretek között. Ezért a természeti erőforrásokkal, a környezettel való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel, valamint a szociális esélyegyenlőség folyamatos növelésével.

Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt. 1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Local Agenda 21” program („LA 21”) értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja. Ezzel a modellel - általános „receptúrával” – a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat(ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása érdekében. A „LA 21” program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok, közösségek széleskörű együtt



munkálkodásával javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni” életminőség, környezeti állapot javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet, energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb.-tartamos, azaz nem kimerítő kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó, fejlesztő, termelő-szolgáltató- és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg és egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe. A fenntartható fejlődés nemzeti stratégia (FFNS) globális összefüggéseket is tükröző, nemzeti szintű prioritásai és fókuszai - az előzőekkel is összefüggésben - a következők:

- a gazdaság anyag- és energiaigényességének racionalizálása;
- a fenntarthatatlan társadalmi folyamatok kezelése és szabályozása;
- környezeti rendszerek fenntartható hasznosítása.

A fenntartható fejlődés környezeti szempontjainak figyelembe vétele az Európa Unió keretében benyújtott pályázatoknál: Az európai uniós projektek tervezésekor javasolt eljárás a környezeti fenntarthatóságra történő hivatkozás és az azt szolgáló tervezett, gyakorlati törekvések bemutatása: ezért a pályázónak a környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítését a pályázati dokumentáció egészében (célok, tevékenységek és eredmények stb.) érvényre kell juttatnia. A környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységét összefoglalóan is értékelnie kell a pályázati adatlap megfelelő pontjaiban. Az FF reális és ténylegesen érvényesíthető szempontjainak pályázatba történő megfelelő beépítése így „versenyelőnyt” jelent a pályázat elbírálása során.

Az Agenda 21 program fő területei:

- a helyi közösségi humán és intézményi kapacitások fejlesztése
- a helyi és a regionális fenntarthatósági programok kidolgozásához és végrehajtásához nyújtott segítség
- a környezeti döntésekben való lakossági részvétel előmozdítása és ezzel a demokrácia erősítése
- a helyi és a regionális környezetpolitika számára kedvező jogi és gazdasági környezet kialakítása.

Hangsúlyozni kell, hogy az LA21 nem azonos a környezetvédelmi programmal, noha a nélkül az LA21 nem teljes. A fenntarthatóság lokális, helyi programja komplex program, amely a természeti környezet fejlesztésével összhangban tervezi el az épített környezet, infrastrukturális rendszer, energiaellátás, közlekedés, hulladékkezelés stb. jövő orientált alakítását.



A fenntartható fejlődés alapelvei

A fenntartható fejlődés három alappilléren nyugszik: a szociális, a gazdasági és a környezeti pillérek és mindhárom együttesen, kölcsönhatásaik figyelembevételével mérlegelni kell a különböző fejlesztési stratégiák, programok kidolgozása során, illetve a konkrét intézkedésekben, cselekvésekben. A fenntartható fejlődés, mint általános stratégiai cél "bevonult" a nemzetközi konferenciák, szervezetek dokumentumaiba és a nemzeti kormányok cselekvési programjaiba.

A fejlődés alapvető célja tehát a szociális jólét, a méltányos életfeltételek lehetőségének biztosítása mindenki és egyaránt a jelenlegi és a jövőbeli nemzedékek számára, ami csak úgy lehetséges, ha közben fenntartható módon hasznosítjuk a természeti erőforrásokat, elkerüljük a káros hatásokat, s különösen a környezet állapotában bekövetkező visszafordíthatatlan változásokat.

A Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata megfogalmazásában: **"A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg."** (Átmenet a fenntarthatóság felé; Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata, Tokió, 2000).

A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása. Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.

A „Local Agenda 21”:

- jól összpontosított politika, ami integrálja az egyes szektorok „környezet és fejlődés” típusú problémáit, tervezési céljait és értékeit, döntéshozását és végrehajtási mechanizmusát;
- elkötelezett a helyi problémák felismerése és megoldása mellett, mindezt szélesebb ökológiai-, regionális és megnyújtott időkeretben végezve;
- a környezeti hatásokat tudatosan összefüggésbe hozza a mögöttes gazdasági és politikai nyomásokkal (amelyek rendszerint politikai döntésekből, döntések hiányából és a piac működési elégtelenségéből fakadnak);

- a helyi jellegű kérdések, ügyek, döntések és intézkedések és a globális hatások között próbálja az összefüggéseket megtalálni, legyen az környezeti vagy globális szolidaritási/méltányossági vetület;
- a közösség közreműködését erőteljesen próbálja motiválni.

Az átlag polgárokat és a fő érdekcsoportokat igyekszik bevonni a „környezet és fejlődés” típusú ügyek tervezési és megvalósítási folyamatába.

Fenntarthatósággal kapcsolatos anomáliák, akadályozó tényezők

Mezőkövesd Város Önkormányzata a település lakosságával és gazdasági szereplőivel együttműködve kívánja megvalósítani a településfejlesztést oly módon, hogy eközben a fenntartható fejlődés elve minden vonatkozásban a lehető legnagyobb mértékben érvényesüljön. Ehhez első lépésként a fenntarthatóság helyi programját teremti meg, amelynek alkalmazásával és folyamatos aktualizálásával a település hosszú távon a szociális jólét, a társadalmi igazságosság, valamint a természeti és épített környezet megővésének érvényre juttatásával egyre inkább élhető és otthonos településsé válhat.

A feladat elvégzése a jól definiált és könnyen érthető elvek ellenére sem egyszerű. Tekintve, hogy a gondolkodásmód átforgalmazását igényli mind gazdasági, mind településvezetési (politikai), mind lakossági szempontból.

A program megvalósításához tudatosítani kell minden érintett szereplővel, hogy a fenntarthatósági célok elérése közös érdek, és a szükséges áldozatok meghozatalával hosszú távú több generációra előre mutató hasznok (illetve az elkerülhető károk) mértéke felbecsülhetetlen. Éppen ezért a kapcsolatok építése, a folyamatos kommunikáció, érdekegyeztetés és a közös célok megteremtése elsődleges fontosságú.

Mezőkövesd Fenntarthatósági programjának illeszkedni kell a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia és az Európai Unió Fenntarthatósági Stratégiájához egyaránt, valamint összhangban áll a település Környezetvédelmi programjával.

A Nemzetközi Együttműködés a Fenntartható fejlődés jegyében és az Európai Unió Fenntartható Fejlődési Stratégiája című kiadvány megfogalmazza a fenntarthatóság legfontosabb feltételeit és a megvalósulásának akadályait. Eszerint a fenntarthatóság feltételei között kell említenünk:

- a folytonos szociális jólét megvalósulását
- az emberek alapvető szükségleteinek kielégítését, az erőforrásokból származó hasznok igazságos elosztását, az egyenlő lehetőségek biztosítását
- a holisztikus gondolkodásmódot, az ágazatok közötti integrációt
- az erőforrások fenntartható, eltartóképesség szerinti használatát
- környezetminőség biztosítását.



Szemléletbeli akadályok:

- A fogyasztói társadalmak szemléletében az ember uralja a természetet, ezáltal az ember szembekerül az eltartó természettel, a természetbe való harmonikus beilleszkedés nem valósul meg.
- A jólét elérésének eszközeként a gazdasági növekedés kap elsőbbséget, ez válik a társadalom céljává. A környezet és maga a társadalom is eszközévé válik a gazdasági növekedés kiszolgálásának.

- A világot szektorokra, ismerethalmazokra bontó szemlélet és oktatás nem alkalmas a környezet és fejlődés összefüggő ügyeinek integrált kezelésére.
- Az emberek legtöbbje a fenntartható fejlődést azonosítja a környezetvédelemmel.

Az emberek tudatában és viselkedésében rejlő akadályok:

- A társadalmi jólétet a gazdasági növekedéssel azonosító megközelítés népszerű, mert az emberek legtöbbje a világot anyagi javakban méri.
- A birtoklás vágya, a másokkal való megosztás készségének hiánya csak nehezen leküzdhető emberi tulajdonság.
- Sokan úgy vélik, hogy a világ problémái megoldhatók a tudományos-technikai haladás által, holott a fennálló problémák legtöbbje erkölcsi, etikai gyökerekkel rendelkezik.
- A döntéshozók legtöbbje nincs tudatában annak az egyszerű összefüggésnek, hogy a gazdasági növekedés a természet eltartó-képességének a függvénye.
- Az egyes emberek, az egyes társadalmak és a környezet között fennálló jelenlegi viszonyrendszer nem alkalmas az egymással és a természettel való harmonikus együttélés megvalósítására.

Intézményes akadályok:

- A valóságot szétszabdáló, tantárgy és tudományág alapú iskolai oktatás alkalmatlan a világot teljességében, összefüggéseiben látó generációk felnevelésére.
- A környezet és fejlődés ügyének összefüggő kérdésköre nem kezelhető szektorokra elkülönülő intézményrendszerekkel, ahol az átjárhatóság és kommunikáció nem biztosított.
- A jogi és közgazdasági szabályozó rendszerek is a szektorszemléletet követik, ezért az elkülönülő szabályok és szabályozók alkalmatlanok az összefüggő ügyek komplex szabályozására.
- Az integráltság hiányának következtében a különböző intézkedések keresztezik egymást, s leggyakrabban a problémák átterhelését, más formában való megjelenését okozzák.
- Nem alakultak ki azok a mérési, értékelési és nyomon-követési módszerek, amelyek a társadalmi jólétet képesek lennének számunkra jelezni. A GDP és más mérési eszközök alkalmatlanok a fenntarthatóság kimutatására.
- A politikai intézményrendszer nem alkalmas a hosszú távú érdekek, a jövő generációk érdekeinek képviselésére, mert a politikai népszerűség a rövidtávú sikereket igényli.
- Nincsenek olyan szabályok, amelyek képesek lennének megakadályozni a multinacionális tőkeérdekek határtalan terjeszkedését a természeti és humán erőforrások gyarmatosításában, a politika ezen érdekeket támogatja a közérdekkel szemben.

Ismereti hiányok:

- Az emberek legtöbbje nincs birtokában azoknak az alapvető ökológiai és társadalmi ismereteknek, amelyek szükségesek lennének a fenntarthatóság megértéséhez. Ezeket a mai iskolai oktatás nélkülözi, a kommunikáció nem közli, vagy elhallgatja.
- Nem ismerjük a fenntartható erőforrás-gazdálkodás módjait, s nem ismerjük a fenntartható termelési és fogyasztási mintázatokat.
- A tudomány a mai napig adós maradt a világ dolgainak holisztikus megközelítésével és közérthető megláttatásával.

A közgazdasági megközelítésben rejlő akadályok:

- A közgazdasági rendszer nem képes kezelni a negatív környezeti externális hatásokat, következésképpen azokat a társadalom fizeti meg.
- A közgazdasági rendszer nem ismeri el a természeti erőforrások materiális, sem pedig immateriális értékét.
- Mivel a gazdasági folyamatok nem juttatnak elegendő forrásokat a természeti erőforrások és a környezet minőségének megőrzésére és fejlesztésére, ezért a környezeti problémák bővített módon termelődnek újra.



A fenntartható fejlődés ENSZ programja ugyanakkor meghatározza azokat a változásokat is, amelyek elengedhetetlenek a fenntarthatóság érdekében.

Helyzetelemzés

Mezőkövesd Város Önkormányzata a település lakosságával és gazdasági szereplőivel együttműködve kívánja megvalósítani a városfejlesztést oly módon, hogy eközben a fenntartható fejlődés elve minden vonatkozásban a lehető legnagyobb mértékben érvényesüljön. Ehhez első lépésként a fenntarthatóság helyi programját teremti meg, amelynek alkalmazásával és folyamatos aktualizálásával a város hosszú távon a szociális jólét, a társadalmi igazságosság, valamint a természeti és épített környezet megővésének érvényre juttatásával egyre inkább élhető és otthonos településsé válhat.

A feladat elvégzése a jól definiált és könnyen érthető elvek ellenére sem egyszerű. Tekintve, hogy a gondolkodásmód átforgalmazását igényli mind gazdasági, mind lakossági szempontból.

A program megvalósításához tudatosítani kell minden érintett szereplővel, hogy a fenntarthatósági célok elérése közös érdek, és a szükséges áldozatok meghozatalával hosszú távú – több generációra előre mutató hasznok (illetve az elkerülhető károk) mértéke felbecsülhetetlen. Éppen ezért a kapcsolatok építése, a folyamatos kommunikáció, érdekegyeztetés és a közös célok megteremtése elsődleges fontosságú.

Mezőkövesd Város Fenntarthatósági programjának illeszkedni kell a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia és az Európai Unió Fenntarthatósági Stratégiájához egyaránt, valamint összhangban áll a település Környezetvédelmi programjával.

A Nemzetközi Együttműködés a Fenntartható Fejlődés jegyében és az Európai Unió Fenntartható Fejlődési Stratégiája című kiadvány megfogalmazza a fenntarthatóság legfontosabb feltételeit és a megvalósulásának akadályait. Eszerint a fenntarthatóság feltételei között kell említenünk:

- a folytonos szociális jólét megvalósulását
- az emberek alapvető szükségleteinek kielégítését, az erőforrásokból származó hasznok igazságos elosztását, az egyenlő lehetőségek biztosítását
- a holisztikus gondolkodásmódot, az ágazatok közötti integrációt
- az erőforrások fenntartható, eltartóképesség szerinti használatát
- környezetminőség biztosítását.

A fenntartható fejlődés ENSZ programja ugyanakkor meghatározza azokat a változásokat is, amelyek elengedhetetlenek a fenntarthatóság érdekében.

Mi is a fenntartható fejlődés?

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének 1987-es Brundtland-jelentése alapján a fenntartható fejlődés (sustainable development) olyan fejlődési folyamat, ami kielégíti a jelen igényeit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy kielégítsék a saját igényeiket. A fenntartható fejlődés a folytonos szociális jólét elérése anélkül, hogy az ökológiai eltartó-képességet meghaladó módon növekednénk. A növekedés azt jelenti, hogy nagyobbak leszünk, a fejlődés pedig azt, hogy jobbak.

Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit

megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása.

Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.

A klímaváltozás kockázata két módon jut érvényre: egyfelől visszafordíthatatlan vagy csak igen nagy erőfeszítésekkel korrigálható veszteségeket okoz (emberi egészségkárosodás, többlethalálozás, pótolhatatlan biodiverzitás csökkenése, módosuló hidrológiai ciklus stb.), másfelől tekintélyes anyagi erőforrásokat (védekező, helyreállító tevékenységek növekvő ráfordításai) von el a további fejlődéstől-fejlesztésektől.

Ezért a növekvő klímaváltozás korunk egyik legfenyegetőbb, ú. n. fenntarthatatlan folyamata. A klímaváltozás elleni védekezés, valamint az ahhoz történő kényszerű alkalmazkodás egyik leghatékonyabb rendezőelve a manapság világszerte és hazánkban is egyre nagyobb figyelmet keltő fenntartható fejlődés (a továbbiakban: FF) gyakorlata.

A fenntartható fejlődés lényege:

Olyan fejlődési-fejlesztési folyamatok együttese, amely az életminőség hosszú távú, egyenletesen biztosítható javulását szolgálja az adott ökológiai keretek között. Ezért a természeti erőforrásokkal, a környezettel való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel, valamint a szociális esélyegyenlőség folyamatos növelésével.

Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt. 1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Local Agenda 21” program („LA 21”) értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja. Ezzel a modellel - általános „recepturával” - a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat (ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása érdekében.

A „LA 21” program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok, közösségek széleskörű együtt munkálkodásával javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni” életminőség, környezeti állapot javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet, energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb.- tartamos, azaz nem kimerítő kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó-fejlesztő, termelő-szolgáltató- és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg és egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe.

A fenntartható fejlődés nemzeti stratégia (FFNS) globális összefüggéseket is tükröző, nemzeti szintű prioritásai és fókuszai - az előzőekkel is összefüggésben - a következők:

- (a) a gazdaság anyag- és energiaigényességének racionalizálása;
- (b) a fenntarthatatlan társadalmi folyamatok kezelése és szabályozása;
- (c) környezeti rendszerek fenntartható hasznosítása.

A FF környezeti szempontjainak figyelembe vétele az Európa Unió keretében benyújtott pályázatoknál:

Az európai uniós projektek tervezésekor javasolt eljárás a környezeti fenntarthatóságra történő hivatkozás és az azt szolgáló tervezett, gyakorlati törekvések bemutatása: ezért a pályázónak a környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítését a pályázati dokumentáció egészében (célok, tevékenységek és eredmények stb.) érvényre kell juttatnia. A környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységét összefoglalóan is értékelnie kell a pályázati adatlap megfelelő pontjaiban.

A FF reális és ténylegesen érvényesíthető szempontjainak pályázatba történő megfelelő beépítése így "versenyelőnyt" jelent a pályázat elbírálása során.

Természeti környezet

Mezőkövesd Város helyi fenntartható fejlődési programja a globális törekvések, valamint a nemzetközi és nemzeti programok leképezése a város igényeinek és jellemzőinek megfelelően. Nemzetközi szinten az emberi környezet megóvásával foglalkozó első világméretű program kidolgozása 1972-ben Stockholmban, az ENSZ környezeti világkonferenciáján történt. A konferencia legfőbb eredménye az volt, hogy kísérletet tett a fejlett és fejlődő országok között a környezet védelme és a gazdaság fejlesztése kérdéseiben vallott szemléleti különbségek áthidalására, s általánosan elfogadtatta az ökológiailag "egészséges" fejlődés érdekében szükséges környezetvédelmi szemlélet és gazdálkodás gondolatát.

1984-ben hozták létre a „Brundtland Bizottságot” (Gro Harlem Brundtland norvég miniszterelnöknek vezetésével) amely elkészítette a "Közös Jövők" című jelentést, először fogalmazva meg a fenntartható fejlődés definícióját.

1992-ben az ENSZ Rio de Janeioban rendezte meg a Környezet és Fejlődés Világkonferenciát. Ezen a rendezvényen a Brundtland Bizottság jelentését vették alapul, és elfogadták a „Feladatok a XXI. századra” (Agenda 21) dokumentumot. Ez a fenntartható fejlődés átfogó programja. Emellett kiadták a Riói Nyilatkozatot, valamint a tartamos erdőgazdálkodás elveit. A konferenciát követően megalakult az ENSZ Fenntartható Fejlődés Bizottsága. 2002 évben Fenntartható Fejlődési Világkonferencia néven tartottak nagyszabású rendezvényt, melyen a riói konferencia óta eltelt időszak eredményeit vizsgálták.

A Magyar Köztársaság Kormánya 2007 évben fogadta el a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiát és a hozzá kapcsolódó tagállami jelentést az Európai Unió megújított Fenntartható Fejlődési Stratégiájának végrehajtásáról. Ezt a stratégiát a kormányzati döntés alapján meghatározott időközönként felül kell vizsgálni. A felülvizsgálatok alkalmával Cselekvési Terveket dolgoznak ki.

Mezőkövesd Város Fenntartható Fejlődési Programja a város helyi sajátosságait szem előtt tartva, a lokális lehetőségeket és gazdasági-társadalmi környezeti jellegzetességeket figyelembe véve illeszkedik a Nemzeti Stratégiához, azon keresztül pedig az ENSZ törekvéseihez, a globális célokhoz.

Először is meg kell határozni a környezetvédelmi célokat, célállapotokat. A környezetvédelmi célállapotok meghatározásának legfontosabb oka az, hogy egyértelmű és világos környezet- és természetvédelmi célrendszert rögzítsen. Ennek segítségével a kapcsolódó területeken – ipar, mezőgazdaság, közlekedés stb. – szintén megfogalmazhatók azok a környezetvédelmi célok, amelyeket ezeknek az ágazatoknak a fejlesztési elképzeléseiben figyelembe kell venni, és a korábban elszigetelt védelmi intézkedések ezzel a módszerrel harmonikusan illeszkedni fognak egymáshoz, ami gazdasági megtakarításokkal is járhat.

Kiemelten fontos környezetvédelmi céloknak az alábbiakat tekintjük:

- A hulladékok kezelésének korszerűsítése
- Felszín alatti vizeket veszélyeztető tevékenységek visszaszorítása
- Regionális vízműutak vízbázisának védelme
- Gazdasági fejlesztések lehetőségének biztosítása a lakóterületek védelme mellett
- Telephely biztosítása a zavaró hatású belterületi gazdasági (pl. állattartás) tevékenységek számára

A város környezetfejlesztési terve, a város általános rendezési terve és az egyes városrészek részletes rendezési tervei is tartalmaznak környezetvédelmi munkarészeket.

1. ábra Mezőkövesd földrajzi helyzete



A környezeti elemek állapota

Mezőkövesd városa az észak-magyarországi régióban, azon belül Borsod-Abaúj-Zemplén megyében helyezkedik el, a Mezőkövesdi statisztikai kistérség ipari, kereskedelmi és oktatási központja. A Bükk hegység déli lábánál, az Alföld és az Északi-Középhegység találkozásánál fekszik. Budapesttől 130, Miskolctól 50, Egertől pedig 25 km-re található az M3 autópálya, a 3-as számú (E71) főút és a Budapest – Miskolc – Kassa vasúti fővonal mentén.

2. ábra: A Mezőkövesdi kistérség



1. táblázat: Mezőkövesd fekvése

Település	Projektben Szerepel (igen/nem)	Régió	Megye	Kis térség	Érintett hatóság	Lakosság-szám
Mezőkövesd	igen	Észak-magyarországi régió	Borsod-Abaúj-Zemplén megye	Mezőkövesdi Kistérség	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály	16 570 fő

A régió területe 13 429 km², amely az ország területének 14,4%-át teszi ki. Mezőkövesd 10 056 közigazgatási területén - a város központi belterülete: 1 113 ha, a hozzá kapcsolódó külterület 8 943 ha - él a város 16 570 főnyi lakossága (2015), mintegy 7 556 lakásban. A laksűrűség 2,2 fő átlagban egy lakásra vetítve. A belterületi átlagos népsűrűség 1489 fő/km².

Levegőminőség

Magyarország levegőminőségi helyzete – az utóbbi évtizedekben, a nagy mennyiségben kibocsátott „hagyományos” légszennyező anyagok emissziójának csökkenése ellenére – sok területen még mindig nem kielégítő. A levegő minőségét a természeti tényezők mellett (talajviszonyok, uralkodó szélirány, csapadék stb.) elsősorban a mező- és erdőgazdálkodás, az ipar- és szolgáltatóipar, a közlekedés, valamint a lakossági tüzelés határozza meg. A mezőgazdaság főleg a gyér növényborítottságú időszakokban zajló kiporzással és az állattartó telepek szag- és bűzhatásával szennyezi a levegőt.

Az utóbbi tíz évben javult a levegő állapota. Ez annak köszönhető, hogy a károsító üzemek nagy részét bezárták, korszerűsödtek a gyártási technológiák és egyre több lakás csatlakozott a vezetékes

gázhálózathoz. A kistérségre jellemző a mezőgazdasági eredetű légszennyezés annak ellenére, hogy a mezőgazdasági termelés során keletkező növényi hulladék égetése tilos. A hulladék ártalmatlanításáról elsősorban komposztálással, ha ez nem lehetséges, elszállításával kell gondoskodni.

A kémiai légszennyező összetevők vonatkozásában Mezőkövesd levegője nem kifogásolható, ami az 1. táblázatból is látható. A település területén a gázfűtés térnyerése kedvező hatású, már csak külterületi majorok, tanyák fűtése maradt hagyományos. A fűtése korszerűsítés után már csak a kerti hulladékok időszakos égetéséből származó szennyező anyagok (CO, NO, korom és egyéb bűzös anyagok) csökkentése, megszüntetése vár megoldásra. Az egyedi fűtéssel rendelkező lakóházakban a megfelelően karbantartott tüzelőberendezésekben csak az arra a berendezésre engedélyezett tüzelőanyagot szabad égetni. A háztartási fűtőeszközökben a tüzelőanyag egészségre káros égéstermék kibocsátó anyagot – különösen ipari hulladékot, műanyagot, gumit, vegyszert, festéket stb. – nem tartalmazhat. Bejelentés kötelezett légszennyező forrás a településen nincs. Engedélyköteles a levegőterhelést okozó helyhez kötött légszennyező pontforrás, ha névleges hőteljesítménye > 140 kW.

2. táblázat: Mezőkövesd légszennyezőanyagai éves szintben (kg-ban)

Forrás: Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerverseny

Szennyezőanyag	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Éves határértéke	Összesen (kg)
1 - Kén-oxidok (SO2 és SO3) mint SO2	1	1	1	<0,5	<0,5	<0,5	<0,25	41	118
12 - Kénsav-kénsav gőzök (SPECIFIKUS)	<0,5	3 366	3 338	3 007	2797	2649	2589		7 819
151 - Toluol	5	4	3	74	81	88	94		102
152 - Xilolok	38	28	31	357	416	468	501		507
157 - Etil-benzol	5	3	4	64	72	77	82		86
16 - Sósav és egyéb szervesetlen gáznemű klór vegyületek, kivéve klór és cian-klorid HCl-ként	76	1 384	1 372	1 236	1 185	1 164	1 201		3 419
160 - Sztírol	409	985	553	511	503	498	507		2 516
162 - Propil-benzol	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5		<0,5
163 - 1,2,4,-Trimetil-benzol (Pseudokumul)	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5		<0,5
164 - Trimetil-benzolok	<0,5	1	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5		<0,5
165 - Izo-propil-benzol / kumul; metil-etil-benzol /	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5		<0,5
166 - Izo-propil-toluol-(4) / 4-izopropil-toluol, p-cimol /	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5		<0,5
2 - Szén-monoxid	811	296	285	467	514	469	471	3000	7 726
201 - Triklór-etilén (TRI)	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5		52
239 - Tetraklór-etilén (PER) / perklór-etilén /	9	9	<0,5	9	5	3	1		2 756
24 - Foszforsav	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5		<0,5
266 - Butil-alkohol (szekunder-butanol) / butanol-2 /	8	5	6	443	498	509	523		580
3 - Nitrogén oxidok (NO és NO2) mint NO2	1 193	629	1 039	1 324	1 486	1 534	1 541	70	13 217
302 - Propil-alkolok	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5		<0,5
304 - Butil-alkoholok	<0,5	<0,5	<0,5	1	<0,5	<0,5	<0,5		1
305 - Pentanolok	<0,5	<0,5	19	42	57	71	90		82

308 - Butil-alkohol (primer-butanol) / butanol-1 /	8	5	6	46	52	59	65		76
310 - Formaldehid	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
312 - Aceton	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
316 - Metil-izobutil-keton / 4-metil-2-pentanon; izobutil-metil-keton /	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
321 - Etil-acetát / ecetészter; ecetsav-etil-észter /	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
323 - Butil-acetát / ecetsav-butil-észter /	21	22	18	6	5	5	5		92
326 - Izo-butil-acetát	<0,5	1	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	1
331 - Butil-glikol-acetát	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
360 - Etilén-glikol-monobutil-éter / 2-butoxi-etanol;butil-glikol /	24	16	19	49	60	72	85		1 394
462 - Furfuril-alkohol	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
500 - Benzin mint C, ásványolajból	1 289	1 208	1 198	1 237	1 318	1 364	1 401		7 261
52 - Ólom és szervesetlen vegyületei Pb-ként	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
530 - Ásványolaj gőzök	755	974	2 066	1 306	1 128	1 077	1 072		998
57 - Antimon és vegyületei Sb-ként	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
598 - Paraffin-szénhidrogének C9-től	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
7 - Szilárd anyag	8	23	14	1 119	1 235	1 294	1 308		1 769
8 - Szilárd anyag (SPECIFIKUS) nehezen bomló, könnyen halmozódó, toxikus anyagok jelenlétében	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
82 - Nikkel és vegyületei Ni-ként	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
84 - Ón és vegyületei Sn-ként	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
9 - Nitrogén-dioxid (SPECIFIKUS)	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
999 - SZÉN-DIOXID	1 687 270	1 016 504	1 357 613	1 780 522	1 815 248	1 866 687	1 908 134		24 089 971

Megjegyzés: A határértékkel nem szabályozott anyagok neve nagybetűvel jelenik meg.

Vizek

Felszíni vizek

A felszíni vízrendezés, csapadékvíz elvezetés igényét kiemelik a természeti adottságok. Mezőkövesd az Észak-Alföldi hordalékkúp síkság területén, annak Borsodi Mezőség kistáján helyezkedik el. A kistáj Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye területén fekszik, területe 600 km². Mezőkövesd a kistáj középső részének északi részén található. A felszíni vizek elvezetésének szempontjából a Tisza vízgyűjtőjén helyezkedik el a város.

A vízgyűjtő alegységre jellemző fontosabb vízfolyások: Tisza folyó (Tiszabábolna és a Keleti-főcsatorna torkolata közötti, mintegy 79 fkm hosszú szakasz), Eger-patak, Villói-patak, Tárkányi-patak, Rima-patak, Kánya-patak, Hór-patak, Ostoros-patak, Csincse-patak, Kácsi-patak, Sályi-patak, Geszti-patak, Tardi-patak, Laskó-patak. A területen jelenleg 12 db víztározó üzemel. Ezek összes térfogata 15,235 millió m³, a vízfelület kiterjedése 532,1 ha. A Geleji tározón kívül – amely síkvidéki hosszított, tápcsatornás – valamennyi dombvidéki, völgyzárógátas jellegű tározó. Ebben a tervezési alegységben a fő vízfolyásra épített víztározók is találhatóak. Ilyenek a Csincsén üzemelő Harsányi tórendszer, a Geleji, a Hór-patakon megépített Hór-völgyi és a Laskó-patakon üzemelő Laskó-völgyi víztározók. A víztározók közül a Geleji 3,052 millió m³ hasznos térfogattal és 156,9 ha vízfelülettel az állóvíz víztestek között szerepel. A területen négy holtágat (Pély-tó, Montaj-tó, Felső Morotva, Énekes-ér) tartunk nyilván az állóvíztestek között, összesen 2,535 millió m³ térfogattal és 417 ha vízfelülettel.

A kistájat az Eger-patak (68 km, 1379 km²) és a Csincse-patak (48 km, 430 km²) vízrendszere ágazza be. Ezeket a vízfolyásokat a Bükkből érkező számos patak táplálja. Ezek a Kis-Csincse, a Geszti-patak, Sályi-patak, a Kácsi-patak, a Rét-patak, a Nád-ér, a Hór-patak, a Kánya-patak és az Ostoros-patak.

Mezőkövesd területét a fent felsoroltakból az Ostoros-patak (30 km, 106 km²), a Kánya-patak (35 km, 263 km²), Hór-patak (30 km, 152 km²) érinti. A körzetben több kisebb természetes és mesterséges tó is található, a legnagyobb a Hór-völgyében, a településtől északra létesített árvízmentesítő tó (160 ha).

3. táblázat A települést érintő patakok VKI szerinti jellemzése:

Vízfolyás megnevezése	Hór-patak	Kánya-patak
Sorszám:	215	43
EU-kód:	HU_RW_AAA569_0000-0008_S	HU_RW_AAA091_0000-0011_S
Típus kód:	15	18
A víztest geometriai középpontja:	LAT: 20,57493 LON: 47,81443	LAT: 20,62255 LON: 47,74845
A víztest hossza:	7,876 km	10,950
Erősen módosított jelleg:	valószínűleg	nem
Mesterséges:	nem	nem
Szervesanyag-terhelés szerinti kockázatosság:	nem	nem
Tápanyagterhelés szerinti kockázatosság:	lehetséges; ok: diffúz	lehetséges; ok: diffúz
Veszélyes anyag szerinti kockázatosság:	lehetséges; ok: diffúz	
Hidromorfológiai kockázat:	igen	lehetséges

Felszín alatti vizek

A kistájban az átlagos talajvízmélység 2 és 4 m között ingadozik. A talajvíz mennyisége nem számottevő, kémiai jellegét tekintve kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, hasonlóan a térség többi részéhez. Keménysége a település tágabb környezetében 25 nk° alatt van, azonban a lakott területen ez az érték lényegesen magasabb. A talajvíz szulfáttartalma nem haladja meg a 60 mg/l-t. A város belterületének egy részén mértékadó csapadékos időszakban a talajvíz szintek a felszín közelében helyezkednek el. A talajvíz ivóvíz fogyasztására alkalmatlan.

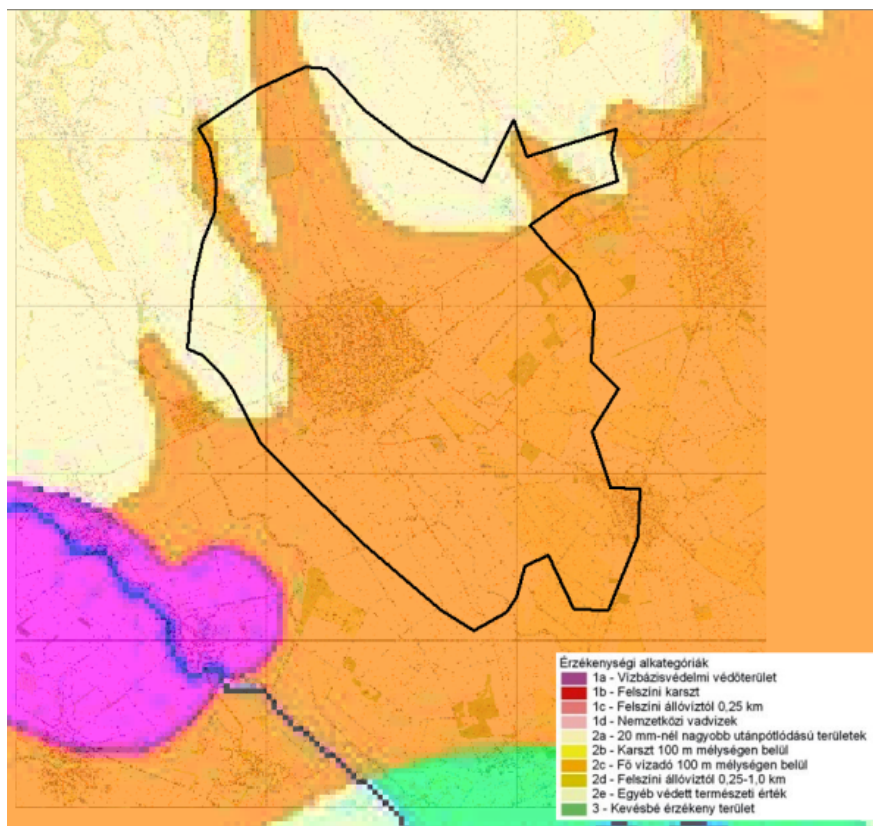
A város területén készült talajmechanikai fúrások alapján talajvíz 3 – 6,0 m mélyen, a város DK-i részén 2 – 2,5 m mélységben helyezkedik el.

A településen a rétegvíz mennyiségéről és elhelyezkedéséről nem állnak rendelkezésre pontos adatok. A térségben a rétegvíz mennyisége átlagosan 1 l/s/km². Az artézi kutak mélysége meghaladja a 200 m-t, azonban a vízhozamok mérsékeltek, 100 l/p alatt maradnak. A város alatt nagyobb mélységben jelentős hévízkészletek húzódnak, melynek kitermelése az 1940-es évektől folyik. Az 1990-es évek elején a felszín alatti vízkészlet kihasználtságát 50%-ra becsülték, ez az érték a fokozódó igények miatt napjainkra valószínűleg növekedett.

A térségben található felszín alatti vizek – a 7/2005. (III. 1.) KvVM rendelet a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet módosításáról szóló rendelet melléklete szerint – érzékeny kategóriába tartoznak.

A 219/2004 Korm. rendelet 2. sz. melléklete értelmében készített érzékenységi térképen látható, hogy az érintett terület 2c (fő vízadó 100 m mélységen belül) kategóriába esik.

3. ábra



Éghajlat

A vízgyűjtő viszonylag kis kiterjedése következtében a szélső pontok között a földrajzi szélesség különbsége szerény, ez összességében egységes mikroklímát eredményez. Jelentősebbek az éghajlati adottságoknak a domborzati tagoltsággal összefüggő változásai. A magassági különbségeket hűen követi az évi átlagos csapadék területi megoszlása, ugyanez érvényes, ha csak a területen lehulló, illetve felhalmozódó hó mennyiségét, vagy az évi középhőmérsékletet tekintjük.

A vízgyűjtők alföldi területeit mérsékelt meleg, száraz éghajlat jellemzi. Az évi napfénytartam 1940-1950 óra közötti, a nyári évnegyedben 780 órát süt a nap. Az évi középhőmérséklet csak egy-két tizeddel marad el a 10,0°C-tól, a vegetációs időszak átlaghőmérséklete ~17°C. A csapadék évi összege 580 mm, a vegetációs időszakban 340-350 mm eső esik.

A téli hótakarós napok száma 12-13, a várható átlagos maximális hóvastagság 10 cm. A fagymentes időszak hossza 240-245 nap. Az átlagos szélesebbesség 2,5 m/s, az uralkodó szélirány az északkeleti, de gyakori a nyugati, délnyugati szél is. A száraz gyér lefolyású terület jelentős vízhiánnyal bír. A fajlagos lefolyás 1 l/s/km², az átlagos területi lefolyási tényező 6%, a vízhiány mértéke mintegy 110 mm/év.

Észak felé, a magasság növekedésével az éghajlat mérsékelt melegből mérsékelt hűvösbe megy át, viszont mérsékelt száraz marad. Az évi napfénytartam 1900 óra, a nyári negyedévben a Bükkalján még 780, de a Bükk magasabb régióiban már csak 760 óra. Az évi középhőmérséklet a völgyaljaknál még 9,5-9,8 °C, amely a magassággal csökken, és a vízgyűjtő legmagasabb területein már csak 8 °C körüli. Az évi csapadékmennyiség 630-650 mm, a tenyészidőszakban 380-450 mm. A téli hótakarós napok száma 40-50 nap között várható, a várható hóvastagság 16-30 cm. (A nagyobb számok mindenhol a magasabb régióra jellemző értékek.) Az átlagos szélesebbesség 2,5- 3,0 m/s, az uralkodó szélirány a nyugati, illetve a délkeleti. A Bükkalján a fajlagos lefolyás 2 l/s*km², az átlagos területi lefolyási tényező 11-15%, a vízhiány délebbre 110mm/év, ez északra haladva csökken, és a magasabb területekre már ugyanilyen mértékű vízfelesleg jellemző. A déli Bükkben a fajlagos lefolyás 5 l/s*km², az átlagos területi lefolyási tényező a 24%-ot is eléri.

A szabad vízfelszín párolgása a síkvidéken általában 700 mm körüli, innen a magasság növekedésével együtt fokozatosan csökken. A Bükk magasabb részein jóval 600 mm alatt marad. Innen származtatható a már említett déli vízhiány, illetve északi vízfelesleg.

Domborzat, földtani viszonyok, talaj

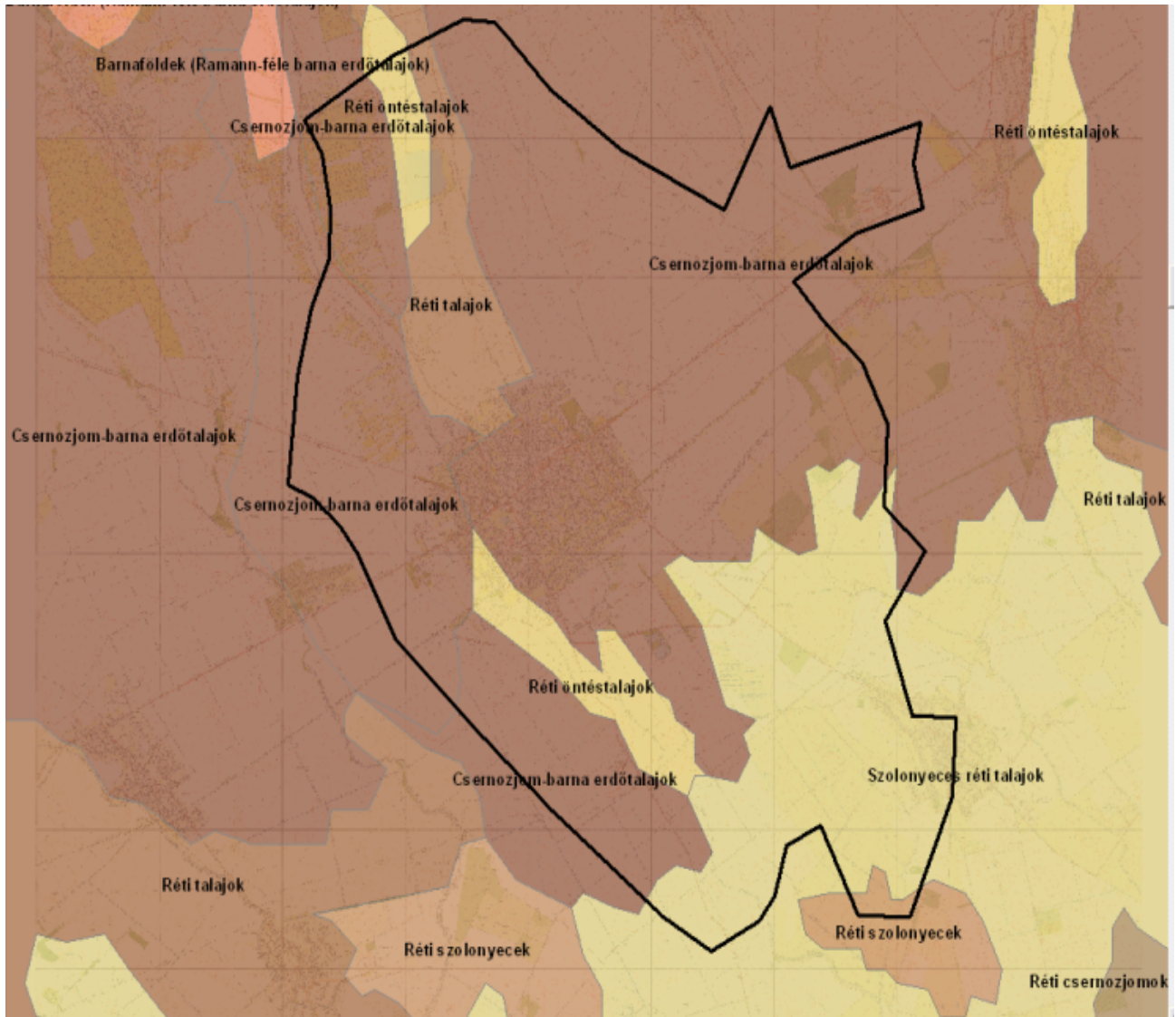
A régió több mint felén agyagbemosódásos, Ramann-féle és csernozjom barna erdőtalajok találhatóak, a térség nagy részén azonban nem kedveznek a feltételek a mezőgazdasági termelésnek a hegységek miatt. Csak Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye déli része kivétel ez alól, bár ezekben is vannak homokos vagy szikes talajok. A legjobb minőségű földek a Heves-Borsodi-síkságon helyezkednek el. A talajok 60-65%-a gyengén savanyú kémhatású, erősen savanyú talajok csak Borsodban vannak, ezek az összterület 20%-át teszik ki. A talajvédelem szempontjából nagy problémát jelent az erodált területek magas aránya, különösen Nógrád és B-A-Z megyében. Az észak-magyarországi régió 40%-a közepesen belvízveszélyes, de komolyabb belvízveszély csak a hevesi, sátoraljaújhelyi, mezőkövesdi, szerencsi és salgótarjáni kistérségeket fenyegeti.

Mezőkövesd és kistájának tágabb környezete 90 és 153 m Balti-tenger átlagos vízszintjéhez viszonyított magassági elhelyezkedésű. A terep a körzetben enyhén déli lejtésű, a terület gyakorlatilag a Bükkről érkező patakok hordalékkúp síksága. A körzet északi peremén alacsony domblábi háta és lejtők, a középső részére a hullámos síkságok található, azok jellemzik a körzet topográfiáját. A sík felszint általában 1-3 m magas folyóhátak tagolják, amelyek a már említett, a Bükkből ÉNY-DK irányban lefutó patakok alakították ki. A terület változatosságát a mélyebb

patakmedrek eredményezik, ilyenek Mezőkövesd vízfolyásai is. A település és környezete talajára jellemző a felszínen, illetve a felszín közeli rétegekben a felső pleisztocén és holocén kori képződmények, amelyek zömmel homok és lösziszap formájában jelennek meg. Mezőkövesd térségére jellemző még, hogy itt folyóvízi kavics is található a felszín közelében. A tágabb körzetre jellemző még az is, hogy a hordalékkúp alatt Szihalom-Mezőkövesd-Bükkábrány vonalban felső pannóniai korú lignittelepek is találhatóak.

A település közigazgatási területén, jellegét tekintve négyféle, egymástól eltérő talajtípust találunk. Csernozjom-barna erdőtalajok a település szinte egész területén nagy kiterjedésben fordulnak elő. A település északi részén réti talajok, míg a déli részén réti öntés-, valamint szolonyeces réti talajok fordulnak elő kisebb arányban. A várost övező nagyobb összefüggő térségben löszös üledéken képződött réti szolonyeceteket és csernozjom-barna erdőtalajokat találunk.

4. ábra

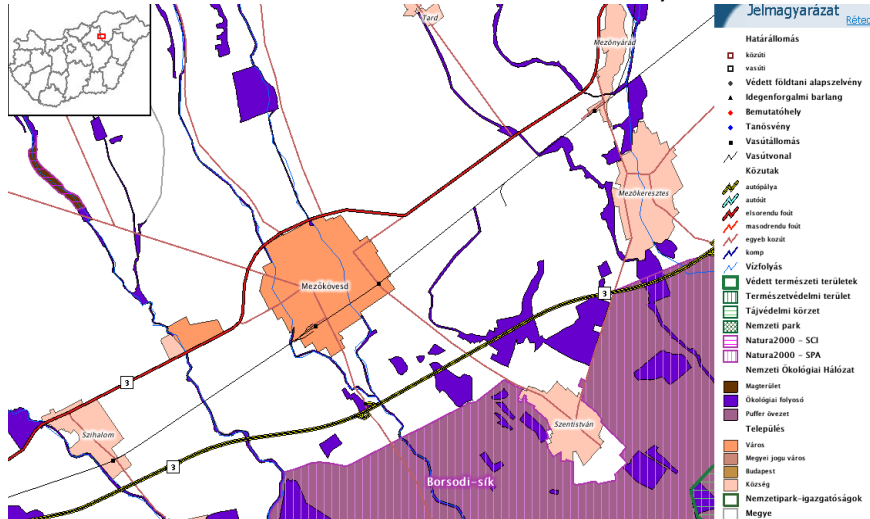


A rendelkezésre álló talajmechanikai fúrások alapján a város nagy részén, a szennyvízcsatornák fektetési sávjában tömör, kemény állapotú közepes és kövér agyagok várhatók. A tömör agyagrétegek függőleges rézsűben is állékonyak, azonban erős térfogatváltozó tulajdonságuk miatt, hosszabb nyitva tartás esetén pergés, omlás alakulhat ki, amely a dúcolást indokolja. A változó vastagságú agyagréteg alatt tömör fekvésű kavicsréteg található, amely a burkolat helyreállítását segíti elő tömörsége miatt.

Biodiverzitás

Mint már a tanulmány elején említve volt, hogy klímaváltozás kockázata két módon jut érvényre: egyfelől visszafordíthatatlan vagy csak igen nagy erőfeszítésekkel korrigálható veszteségeket okoz (pótolhatatlan biodiverzitás csökkenése).

5. ábra: Természetvédelmi területek Mezőkövesd környezetében



Az 5. ábrán látszik, hogy a településtől dél-keletre található a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet, valamint a Borsodi-sík elnevezésű Natura2000-es terület.

6. ábra: A Borsodi-sík néhány jellemzője:

A terület neve: BORSODI-SÍK

A terület kódja: HUBN10002

A madártani jelentőséggel bíró terület nagysága:
37045,79 hektár

A terület státusza a Natura 2000 hálózaton belül:
Különleges Madárvédelmi Terület - Special Protection Area (SPA)

Egyéb védettség:

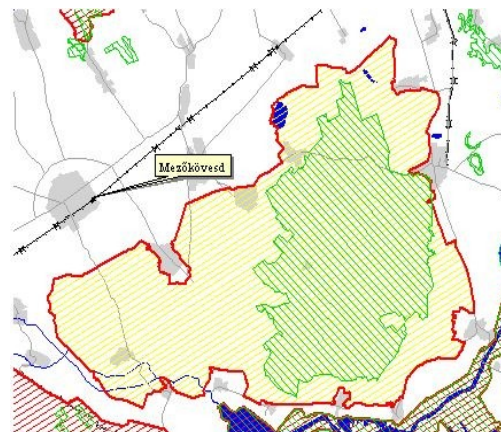
Fontos madár élőhely (Important Bird Area - IBA)

Borsodi Mezőség IBA, 39000 hektár

Különleges természet megőrzési terület (Natura 2000)

Országos jelentőségű védett terület

Helyi jelentőségű védett terület



Általános leírás:

Borsodi Mezőség, illetve Kis-Hortobágy néven is ismert. A Bükk-hegység délkeleti lábánál, a Tisza jobb partján elhelyezkedő szikes ártér. Szikes pusztákkal, mocsarakkal, holtág maradványokkal tarkított terület.

Madártani jellemzés:

Pusztai madárfajaink fontos élőhelye, globális jelentőségű parlagi sas-, haris- és túzokállomány él a területen. Kóborlási időben is jelentős a ragadozó madarak állománya, télen a Tisza-tavon éjszakázó lúdcsapatok járnak a területre éjszakázni.

Természetvédelem

Napjainkban egyre hangsúlyosabban vetődik fel a természeti adottságok humán értékei használatának igénye, a természetes élőhelyek, tájképi értékek védelmének szükségessége, természet-közeli állapotuk hosszú távú fenntartásának követelménye. Egyszerre kell a hasznosítás és a megőrzés – egyszóval a környezetgazdálkodás – szempontjait úgy ütköztetni, összehangolni, hogy a természeti adottságok és értékek, mint a közösség tulajdona hosszú távon megmaradhasson, megújulhasson és szolgálhassa utódaink örömét és érdekeit. A fenntartható fejlődés elvét kell szem előtt tartani, tehát a jelenben meglévő erőforrásokat oly módon kell hasznosítani, hogy a jövő generáció számára is biztosított legyen az ezzel való gazdálkodás lehetősége.

Mezőkövesd környezetében a kiemelten védendő magterületek és az ezeket összekötő zöldfolyosók hálózatának, az ökológiai hálózatoknak kiemelkedő jelentőségű szerepük van az élőhelyek folytonosságának biztosításában, mely a flóra és fauna elemeinek megfelelő életteret biztosítanak. A páneurópai ökológiai hálózat részeként Magyarországon is kijelölésre kerültek a hálózat részterületei.

A területtől délre található a legszélesebb puffer övezetet a Bükki Nemzeti Parkban. Az egyes magterületeket folytonos, ill. megszakadó ökológiai folyosók kapcsolják egymáshoz, biztosítva a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között. Helyi szinten különböző élőhelyeket kötnek össze olyan fajok fennmaradása érdekében, melyek életciklusa ezt megköveteli. Az ökológiai folyosókat többnyire patak- és folyóvölgyekben jelölték ki. Ilyen ökológiai folyosó részét képezi a települést átszelő két fő vízfolyás, a Hór-patak és a Kánya-patak.

Hulladékgazdálkodás

Az Európai Unió hulladék keretirányelve szerint a hulladékgazdálkodás hierarchiájának megfelelően minden tevékenységet úgy kell folytatni, hogy a hulladék képződése és kezelése ne veszélyeztesse a környezetet és az emberi egészséget. Ennek érdekében törekedni kell a hulladék-képződés megelőzésére, a képződő hulladék mennyiségének és veszélyességének minimalizálására, a képződött hulladék minél nagyobb arányú hasznosítására, végül gondoskodni kell a nem hasznosított hulladék biztonságos ártalmatlanításáról.

Mezőkövesden a nemzetközi és a hazai tendenciáknak megfelelően évről-évre egyre több kommunális hulladék keletkezik. Ez a háztartási és a háztartási jellegű ipari, intézményi hulladék esetében is igaz.

4. táblázat: Keletkezett elsődleges hulladék. Idősor 2007-2011. Település: Mezőkövesd

Év	Veszélyes (kg)	Nem veszélyes (kg)	Összesen (kg)
2007	337 772	4 994 464	5 332 236
2008	329 360	8 198 523	8 527 883
2009	311 681	8 270 614	8 582 295
2010	307 513	8 352 836	8 660 349
2011	303 967	8 263 725	8 567 422

Forrás: Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer

5. táblázat: Keletkezett elsődleges hulladék megjelenési forma szerint (2007-2011)

Fizikai megjelenési forma	Veszélyes (kg)	Nem veszélyes (kg)	Összesen (kg)
szilárd	107 274	6 776 039	6 883 313
iszapszerű 11-15%	61	0	61
iszapszerű 16-20%	5 979	0	5 979
iszapszerű 21-25%	756	8 192	8 948
iszapszerű 26-30%	18	0	18
iszapszerű 31-35%	0	1 473 283	1 473 283
iszapszerű 41-45%	176	0	176
iszapszerű >= 46%	18 647	0	18 647
folyékony	171 056	6 211	177 267
Végösszeg	303 967	8 263 725	8 567 422

Forrás: Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer

A közszolgáltatást a NHSZ Tisza Nonprofit Kft. végzi Mezőkövesd Város Képviselő-testületének a települési hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 16/2016. (VI. 30.) önkormányzati rendelete alapján. A szemétygyűjtés zárt rendszerű gépekkel történik. 2015. évtől a családi házas övezetben elindult az elkülönítetten gyűjtött hulladékok közszolgáltató által történő elszállítása. A rendszeres hulladékgyűjtésbe a lakások 92,4 -át vonták be (6 870 lakás), összesen több mint 10.500 t hulladékot szállítanak el évente a társaság dolgozói. Mezőkövesden térségi állati hulladék lerakó épült 2007-ben. 2007 végétől Mezőkövesden hulladékot elhelyezni nem lehet, a lerakóhely megszűnt, helyette átrakó állomás működik, ahonnan Tiszafüredre a regionális lerakóba szállítanak.

Emberi életre káros zajhatások

A motorizáció folyamatos fejlődése következtében a potenciális zaj- és rezgésforrások száma is állandóan emelkedik. Mezőkövesden is probléma jelentenek a különböző zajhatások. Az országos helyzethez hasonlóan a legfontosabb zajforrás a közúti közlekedés. Országosan a lakosság 50-55%-át, a nagyvárosokban 60-65%-át éri közlekedési zajterhelés. A közlekedésből, üzemek működéséből eredő magas zajszintek káros hatással vannak az emberi egészségre. A zajszint emelkedését a járművek évről-évre történő gyarapodása és az ipari létesítmények számának növekedése okozza.

6. táblázat: Mezőkövesden mért zaj kibocsátása

Város	Utca, házszám	L _{AK} nappal	L _{AK} éjjel
Mezőkövesd	Mátyás király út 138.	63.4	57.3

Forrás: KGI Környezetvédelmi Igazgatóság (egyént zavaró hatás L> 60-70 dBA, alvásnál L> 50-60 dBA)

Szennyvízkezelés

A szennyvízhálózatot, csakúgy, mint a vízhálózatot a Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt. üzemelteti. A társaság végzi a szennyvíz gyűjtését, kezelését, tisztítását. A közüzemi szennyvízhálózat gyakorlatilag megegyezik a vízhálózatéval. A közüzemi szennyvíz hálózat hossza 95 km. A lakások csaknem 100%-a (7224 lakás) van közcatorna-hálózatba kapcsolva. A helyi hálózaton évente 1.058.500 m³ szennyvizet vezetnek el a felhasználóktól (ennek 56%-át a háztartásoktól), amelynek 100%-át tisztítják. A szennyvíztisztító kapacitása 3500m³/nap.

7. táblázat: Mezőkövesd csatornázottsági adatai

Kommunális szennyvízkezelés			
Csatornarendszer			
Gyűjtés jellege:	Egyesített	Elválasztott	Vegyes
Csatorna hossza (km):		95	
Áramlási viszonyok:	Gravitációs 98%		Nyomott 2%
Csatorna hossza (km):	95		
Település csatornázottsága (%):	100,00%		
A háztartások száma az ellátott területen (db):	7224		
Rákötöttség (%):	93%		
A csatornahálózatra rákötött háztartások száma (db):	7224		
Elvezetett lakossági szennyvíz mennyisége (társasházak nélkül, mely közületnek számít) (m ³ /év):	520.445		
A csatornahálózat üzemeltetője:	Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt.		

8. táblázat: Szennyvíztelep adatai

Kommunális szennyvíztisztítás			
A településen összegyűjtött szennyvíz befogadó szennyvíztelepe:	Mezőkövesd, Lövői út külterület		
A szennyvíztelep üzemeltetője:	Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt.		
A telepen üzemelő technológia:	Mechanikai X	II. fokozatú biológiai X	III. fokozatú tápanyag eltávolítás
A telep kapacitása (m ³ /nap):	3500		
A telep átlagos terhelése (m ³ /nap):	2900		
Az érkező szennyvíz mennyisége:	1.058.500 m ³ /év		
A telepről elfolyó tisztított szennyvíz befogadójának megnevezése:	Hór-patak		
A telepen üzemelő technológia	Eleven iszapos oxidációs		
Technológia elemei	Technológia része (+) A technológiának nem része (-)	Hasznos térfogat (m ³) 3500	
Anaerob medence	+	175	
Anoxikus medence	+	885	
Aerob medence	+	1400	
Utóülepítő medence	+	1177	

A felszíni vizek tekintetében az agglomerációban tervezett csatornázási építési és kivitelezési munkák nem érintenek felszíni vízfolyást. A településen működő szennyvíztisztító telepről kikerülő tisztított szennyvíz kerül élővízbe, a befogadó a Hór-patak.

Épített környezet

Település szerkezet és környezet

A települési környezet az ember által mesterségesen kialakított anyagi rendszer, amelynek alapvető funkciója az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése. A város polgárainak, a településre érkező vendégek, az átutazók közérzetét alapvetően befolyásolja a település közterületeinek, utcáinak állapota, tisztasága, rendezettsége.

A települési környezet állapotát jellemző tényezők:

- az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete,
- az iparból és közlekedésből adódó légszennyezés,
- a közterületek állapotának elhanyagolása pénz hiányában,
- a települési zöldfelület aránya.

A kistérség jellemzően aprófalvas, Mezőkövesd mellett csak három település található (Mezőkeresztes, Szentistván, Bogács), melyek lélekszáma meghaladja a 2.000 főt. Mezőkövesd ősi magja a jelenlegi városközpont a meglévő szűk keskeny utcákkal. Később a város minden irányban fejlődött és átnyúlt a 3. sz. úttal párhuzamosan húzódó Budapest – Miskolc vasútvonal DK-i oldalára is. A peremi részeken ipari területek alakultak ki.

9. táblázat

Beépítésre szánt területek:	Beépítésre nem szánt területek:
Lakóterület	Közlekedési és közműterület
Vegyes terület	Zöldterület
Gazdasági terület	Erdőterület
Különleges terület	Mezőgazdasági terület
Üdülőövezet	Vízgyűjtőterület

1. Beépítésre szánt terület:

- Településközponti vegyes terület

Jellemzően a város központjában kialakult intézmények hálózatát foglalja magába. Ebben a terület felhasználási egységben a lakosság igényeit ellátó kereskedelmi egységek, egyházi és oktatási intézmények, valamint szolgáltatások kapnak helyet. Mint általában a települések többségénél, a „központ” Mezőkövesden is a főbb közlekedési útvonalak csomópontjában alakult ki. A tömegében és homlokzatában is kisvárosias jellegű épületek a központi funkciót még hangsúlyosabbá teszik.

- Lakóterület

A település sajátos építési használatának következtében a lakóterület utcáinak összessége falusias övezetben jelenik meg. Az övezeten belül elkülönülnek a kialakult kistelkes, a kialakult általános, illetve a kialakult csoportos építési telkek halmazai. Ezen ingatlanok beépítéséről az OTÉK és a Helyi Építési Szabályzat előírásai rendelkeznek. A hagyományos fésűs, oromfalas beépítés egységességét olykor utcával párhuzamos tetőgerincű épületek zavarják meg. Mint minden településen, így Mezőkövesden is kellően elkülönülnek egymástól a különböző korszakok építészeti alkotásai. A szocialista időszak egyen- és tömbházaival mellett esztétikus, mai igényeket kielégítő, olykor feltűnő lakóházak jelenléte is tapasztalható.

- Gazdasági terület

Mezőkövesd gazdasági területei a külsőségeken, a főbb közlekedési útvonalak mentén helyezkednek el. A terület felhasználási egység kereskedelmi-szolgáltató (Gksz), ipari (Gip), valamint – az egykori

majorokat, állattartó telepeket és mezőgazdasági központokat összefogó – mezőgazdasági üzemi övezetekre (Gm) tagolódnak. A kereskedelmi-szolgáltató, illetve ipari övezetek a település peremén, míg a mezőgazdasági üzemi övezetek attól távolodva találhatóak. A város belterületétől nyugatra tartalék gazdasági területek kerültek kijelölésre. Később ezek a területek a déli részre kerültek át.

- Különleges terület

A város településrendezési terve az alábbi különleges területeket különíti el: kereskedelmi területek, vásártér, szabadidő központ, egészségügyi központ, sport területek, közműterületek, temető, bányaterületek, hulladékkezelő telepek, különleges közlekedési területek, mezőgazdasági üzemi terület, játszótér.

II. Beépítésre nem szánt terület:

- Közlekedési és közműterület
- Ezen terület felhasználás az országos és helyi közutakat, járdákat, gyalogutakat, gépjárművárakozóhelyeket, illetve ezek vízelvezetési rendszerét, környezetvédelmi létesítményeit és a közművek építményeit foglalja magába.
- Zöldterület
- A településen a zöldterület, közpark-terület és egyéb zöldfelület övezetre osztható. A közparkokat az intenzív használat és jelentős településképi érték jellemezi. Mezőkövesd kiterjedt zöldfelületein – a település szerkezetében szórtan – magas számmal, igényes, újonnan kialakított, szabályos játszóterek találhatóak.
- Erdőterület
- Az erdőterületek gazdasági erdő és véderdő övezetbe tartoznak. Rajtuk az épületek elhelyezése szigorúan szabályozott.
- Mezőgazdasági terület
- Mezőkövesd mezőgazdasági területei az ú. n. általános mezőgazdasági területbe sorolandóak. Ezen belül általános övezetet és egyéb mezőgazdasági övezetet különít el a Rendezési Terv. Az általános övezetben döntően a szántóföldi növénytermesztés, illetve új lakóépület kialakításának lehetősége jellemző, míg az egyéb mezőgazdaság övezetbe a mélyebb fekvésű, belvízzel veszélyeztetett területek, továbbá a különböző speciális védelmet igénylő, ú. n. természeti területek, illetve védőterületet igénylő létesítmények (pl.: szennyvíztisztító telep) kaptak besorolást.
- Vízgazdálkodási terület
- A terület felhasználási egységbe a befogadó medre, part sávja és hullámtere, a belvízi és öntözőcsatornák medre és parti sávja, továbbá az egyéb vízgazdálkodási létesítmények (árvízvédelmi töltés, vízmű, víztározó) tartoznak.

Infrastruktúra

Közlekedési hálózat

A város területén (kül- és belterület összesen) 101 km hosszú burkolattal ellátott úthálózat épült ki, melynek összterülete 440 000 m². Burkolatlan úthálózat hossza 119 km (2015).

A településen személygépkocsi 2016-ban összesen 5154 db személygépkocsi regisztrált, 1000 lakosra jutó állomány 311 db. Részben ez is hozzájárult ahhoz az állapothoz, amely ma a város közlekedését jellemzi: a városon belüli járműforgalom magas, a parkolóhelyek száma még elegendő. Részben a sajátos városépítészet miatt (korábban a főútra koncentráltak a kereskedelmi egységek, a környező utcák pedig teljesen beépítettek), részben az egykor a városközponton keresztül áthaladó 3. számú főút forgalmának városon kívülre helyezésével tehermentesíteni lehetett a Mátyás király utat, ezzel az útfelületen kialakított sáv korlátozott használatával – csak 11 és 13 óra között engedélyezett a parkolást – elősegítve a lakosság ügyintézési lehetőségét. A város mellett elhaladó

utakon jelentős a gépkocsiforgalom: a 3. számú főúton és az autópályán naponta átlagosan 20 000 jármű halad, így a környezetszennyezés és a balesetveszély csökkentése érdekében indokolt volt a főút nyomvonalának megváltoztatása, az északi és a részben megvalósult déli elkerülő út megépítése.

A város a Budapest-Miskolc-Kassa vasúti fővonal által mind a személy, mind a teherforgalom szempontjából jelentős forgalmat bonyolít: naponta több mint 5.000 személy és több mint 20.000 t áru halad át a városon, illetve a város mellett. A vasútvonal többvágányú, villamosított (1962-ben villamosították), a Szlovákiába és Lengyelországba tartó tranzitforgalmat bonyolítja, iparvágánnyal és rendezővel is rendelkezik. A vasút a MÁV Miskolci Üzletigazgatóságának működési területéhez tartozik, a vasút igazgatóság központja Miskolc.

1997-től a helyi járatú autóbusz-közlekedés üzemeltetését az Mezőkövesdi Városgazdálkodási VG Zrt. végzi. 17 buszjárat összeköti a város különböző részeit és benne a Zsóry területét. A helyközi közlekedésben a személyszállítást többnyire az Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. biztosítja. A kistérségből érkező munkavállalóknak a mezőkövesdi üzemekbe történő szállítását fejleszteni, az üzemek igényeivel jobban koordinálni kell, ugyanez a probléma jelentkezik a vasúti menetrenddel való harmonizálásban is.

Minden ország, régió, megye és település fejlettségét jól jelzi az infrastruktúrával való ellátottsága, a közművek kiépítettsége és állapota. Mezőkövesd város infrastrukturális helyzetét elemezve az út-, víz-, villamosenergia és vezetékesgáz-hálózat kiépítettsége mind megyei, mind kistérségi viszonylatban megfelelő. Az elmúlt öt évben megvalósulhatott a város teljes csatornázottsága, valamint a mai kor követelményeinek is megfelelő szelektív hulladékgazdálkodás területén rendkívül jelentős előrelépés történt.

Ivóvízellátás

Az ivóvizet az Észak-magyarországi Regionális Vízmű Zrt. biztosítja karsztvízből. Az Észak-magyarországi Regionális Vízmű Zrt. által fenntartott ivóvízhálózat hossza 127 km, amely a város teljes területét lefedi. A vizet a sályi és kácsi kutakból nyerik, az Andornak völgyi középnyomású kutakból biztosítják a tartalék vízkészletet.

A közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások száma 7 367, amely a teljes lakásállomány 97%-a. A szolgáltatott víz mennyisége 658.000 m³, amelyből lakosság fogyasztása 494.000 m³ évente. Az egy lakosra jutó vízfelhasználás 28 m³/év. A vezetékek anyaga döntő többségében azbesztcement vezeték, a vezetékek átlagos életkora 38-40 év. Mezőkövesd város ivóvíz ellátottságának kiépítése eléri a 100%-ot.

Gázellátás

A földgáz szolgáltatója 2016. október 1-től a FŐGÁZ Zrt. A város határában húzódik a Testvériség II. földgázvezeték (amelynek átmérője meghaladja a 600 mm-t, s névleges átvételi kapacitása 10-12 Mrd m³/év). Szintén a város külterületén található a gázátadó állomás is. A városban a földgáz szolgáltatása 3-6 bar nyomáson történik. Vezetékes gázt 7.375 egység fogyaszt, ebből a háztartási fogyasztók száma 6.880, így a vezetékes gázt fogyasztó háztartások a lakásállomány 92%-át teszik ki. Az évente szolgáltatott vezetékes gáz 13,629 millió m³, amelynek 66%-át, 9.083 millió m³-t a háztartások használnak fel.

Villamosenergia-ellátás

A településen a villamos energiát az ÉMÁSZ Rt. szolgáltatja. A város közelében 400kV és 220kV-os távvezeték húzódik, valamint egy transzformátorállomás is található. A kiefeszültségű hálózat hossza 117 km, 9.348 áramfogyasztó közül 8.719 a háztartási fogyasztó. A város számára szolgáltatott

energia 43.427 MWh, ebből a háztartások 17.262 MWh-t használnak. A különbség részben az ipari felhasználók, részben a közvilágítás által felhasznált energiamennyiségből adódik. A településen 2.414 közvilágítási lámpahely van.

Csapadékvíz elvezetés

10. táblázat: Csapadékvíz-elvezetés

Csapadékcsatorna	
Csapadékelvezetés módja:	Elválasztott rendszerű gravitációs
Csatorna burkoltsága:	17 km zárt csapadékevezeték kb. 100 km nyílt árkos, melynek nagy része szikkasztóárok
Állapota:	Döntő többségében beton, valamint AC vezeték

Civil szervezetek

A civil szervezetek jellemzőinek megragadása nehéz dolog, mert ahogyan a társadalom egésze is folyamatos mozgásban van, úgy a civil szervezetek is alkalmazkodnak az új jelenségekhez. Ez az oka annak, hogy a róluk szóló vélemények folyamatosan változnak. Kiindulópontnak Beke Pál klasszikusnak minősíthető meghatározását tekinthetjük, aki szerint a civil szervezetek fő jellemzői hagyományosan (1) a szabadidőben történő (2) fizetés nélküli (3) önkéntes tevékenység (Beke 2001, 249–266).

Természetesen vannak még olyan szervezetek nagy számban, amelyek így működnek, sőt, talán minden szervezet így kezdi tevékenységét, de azt is be kell látnunk, hogy ez a három fő elem ma már nem elegendő a civil tevékenységek leírásához. A civil tevékenységek napjainkra kikényszerítették annak elfogadását, hogy létezésük nem képzelhető el pénzügyi háttér nélkül. Ennek az oka nem valamely mohó pénz utáni sóvárgás, hanem az az egyszerű tény, hogy a civil tevékenységek fokozott mértékben igényelnek (1) állandó jelenlétet, azaz munkaidőt és (2) szakmai tudást. A civil élet alapjának számító szervezés, ügyintézés, azaz a működtetés egyre inkább teljes embert kíván, ami azt jelenti, hogy foglalkozásszerűen kell végezni ezt a feladatot. Másrészt a végzett munka kikényszeríti szakértő(k) alkalmazását. Ma már a környezetvédő tevékenység, a kulturális események szervezése egyre inkább elképzelhetetlen szakember (és egyre inkább diplomás szakember) alkalmazása nélkül. A szakismeret célirányos végzettséget jelent, amit – sok kezdeti önkéntes munka után – valamilyen módon meg kell fizetni.

A civil szervezetek életében a legfontosabb mozzanat természetesen a saját tevékenységük, amit a saját maguk teremtette közösség érdekében fejtenek ki, amit ezért közcselekvésnek mondhatunk. A közcselekvés fogalma elsősorban a saját közösségben végzett munka, az érdeklődési körnek megfelelő tevékenység, a vele kapcsolatos érdekérvényesítés. Az egyén és a civil szervezetek tevékenysége valamilyen társadalmi részvételt valósít meg, ami együttműködést von maga után, és az együttműködés különféle formáiból megvalósul a (helyi) társadalmi integráció, az egyének és a különféle társadalmi csoportok, szervezetek összecsiszolódása. Az integráció tág fogalma jelentheti a kölcsönös érdekek alapján történő együttműködést (Bóhm 1996, 21–24).

Mezőkövesden rendkívül komoly civil élet indult be az elmúlt években változatos feladatkörrel. A létrehozott közösségek igen sokrétűek, széles skálája alakult ki a markáns tevékenységi köröket felvállaló, a néhány fős szervezetektől a több száz főt tömörítő szervezetekig. Jellemzőjük, hogy folyamatosan működnek, nem ad hoc jelleggel. Rendszeres és komoly közösségi élet folyik, nagyon határozott célkitűzésekkel.

A térség jövője szempontjából kiemelkedő fontosságú az a tény, hogy Mezőkövesden - nagyságához és lakosságszámához viszonyítva - magas a civil szerveződések relatív száma, de különös jelentősége van annak is, hogy szinte minden állami-önkormányzati feladat mellett megjelenik minimum egy polgári kezdeményezés, azaz civil szerveződés. Ez nemcsak önmagában becsülendő érték, de számos lehetőséget nyújt alapfeladatok pályázati úton való kiegészítő támogatására is.

Mezőkövesd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete minden évben pályázatot hirdet a költségvetésben meghatározott keretösszeg terhére a társadalmi szervezetek, alapítványok, egyesületek, egyházak támogatására.

A támogatás célja az önkormányzat és civil szerveződések együttműködésének elősegítése, ezáltal az erőforrások összegzése, a Képviselő-testület által az éves költségvetési koncepcióban megfogalmazott célok színvonalas megvalósítása.

Mezőkövesd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2016. (IX. 02.) Mezőkövesd Város közművelődési és kulturális feladatainak ellátásáról szóló rendelet megalkotásával a Képviselő-testület célja az volt, hogy a helyi társadalom művelődési és kulturális igényeinek figyelembevételével – a helyi hagyományok, lehetőségek és sajátosságok alapján – egységes alapelvek szerint határozza meg az általa támogatott közművelődési tevékenységek körét, azok ellátásának módját és feltételeit, a szakmai és a finanszírozási alapelveket.

A rendeletben a civil közösségek működésének, együttműködésének ösztönzése kiemelt célként jelenik meg.

Az önkormányzat Mezőkövesd város kulturális hagyományai és lakosságának művelődési szükségletei alapján kötelezően ellátandó feladatként teljesíti a Kultv. 76. § (2) közművelődési formáinak teljes körét, ennek keretében feladatának tartja:

- Mezőkövesd különböző életkorú, érték- és értékrendszerű civil közösségei kulturális, művelődési szándékainak támogatását, számukra fórumok, bemutatók, közös akciók szervezését,
- a civil közösségek népszerűsítése érdekében bemutatózó fórumok, érdekvédelem-alkalmak, találkozók szervezését, a civil közösségek közötti együttműködés kezdeményezését, támogatását,
- a civil közösségek öngazdálkodásához, érdekvédelem-alkalmakhoz képzéseket, a pályázati lehetőségekről információkat biztosít, segítségnyújtás pályázatok elkészítéséhez.

A Mezőkövesdi Közkincs-Tár Nonprofit Kft.-t Mezőkövesd Város Önkormányzata Képviselő-testülete 387/2008. (X. 29.) határozatával hozta létre. A társaságot mint egyedüli alapító és tulajdonos működteti. A Közkincs-tár alaptevékenységei mellett közművelődési feladatai keretében helyet ad, és segíti a különböző kulturális egyesületek, civil szervezetek munkáját, működését.

A Mezőkövesdi Művelődési Közalapítványt, mint közművelődési szervezetet szintén az önkormányzat alapította a Képviselő-testület 264/2003. (IX. 24.) határozatával.

A Közalapítvány az alapító okiratában, valamint a közművelődési rendeletben rögzítettek szerint látja el közművelődési feladatait. Alapfunkciója a város lakói részére igényes művészeti és művelődési programok szervezése, a szabadidő kulturált eltöltéséhez szükséges tárgyi, technikai feltételek biztosítása a civil szervezetek, valamint a lakosság számára.

Mezőkövesden a komoly célokat kitűző, folyamatosan működő civil szervezeteknek számára tehát minden lehetőség adott tevékenységük folytatására. Igen szoros az együttműködés a közösségek között is, ezt bizonyítja a Mezőkövesdi Civil Szövetség Egyesület létrejötte, melynek feladata a Mezőkövesden működő társadalmi szervezetek összefogása.

„Önkormányzati” környezetvédelem

Mezőkövesd Város Önkormányzata elkötelezett a fenntartható fejlődés elveinek alkalmazása mellett, amely tükröződik fenntartható fejlődésre vonatkozó politikájában, amelynek alapvető és egymással

szorosan összefüggő elemei a fogyasztói igények kiszolgálása, a fogyasztók életének egészségügyi, higiéniai és kényelmi szempontból való jobbá válása, valamint a környezet minőségének javítása. Mezőkövesd Város Önkormányzata fontos feladatának tartja, hogy működése és szolgáltatása a környezet szempontjából mindig jobb és jobb minőséget képviseljen, és a projekt megvalósításával a környezet terhelése csökkenjen.

Mezőkövesd Város Önkormányzata rendelkezik környezetvédelmi programmal, és vállalja a program rendszeres felülvizsgálatát és megvalósításának dokumentálását.

Az önkormányzat rendelkezik működő környezetvédelmi alappal. Az alap célja, hogy hatékonyan segítse az önkormányzat környezetvédelmi feladatainak ellátását különösen:

- környezetvédelmi intézkedések végrehajtása
- környezeti ártalmak mérséklése, megelőzése
- környezetkímélő tevékenységek, környezetbarát technológiák elterjedésének elősegítése
- zöldfelület gazdálkodás
- környezetvédelmi oktatás, nevelés, együttműködés terén

Az önkormányzat az eszközök, termékek, alapanyagok beszerzésénél környezeti szempontokat alkalmaz, és azt tudatosítja dolgozóiban, valamint az újrashasznított papír aránya meghaladja a teljes papírfelhasználás 30%-át.

Az önkormányzat fenntarthatósági megbízottat alkalmaz, aki részt vesz a hatósági bejelentésben, nyilvántartások, adatszolgáltatások kezelésében, beruházások, beszerzések környezetszempontú irányításában, belső képzések elvégzésében. Az önkormányzat közigazgatási területén önkéntes környezet-fenntartási tevékenységet végez – parlagfű-mentesítés, illegális hulladéklerakók felszámolása, közterület-gondozás, virágültetés – melynek hatásterülete (kül- és belterület összesen) meghaladja az 383.000 m²-t. Az önkormányzat elkötelezett a társadalom bizalom szintjének növelése mellett, így alkalmazza a panaszkezelés rendszerét, valamint nyílt nap megtartását.

Mezőkövesd Város Önkormányzata a fenntarthatósággal kapcsolatos akciókat tart, illetve támogat:

- veszélyeshulladék gyűjtés
- évi két alkalommal lomtalanítás
- madarak és fák napja

Mezőkövesd gazdasága

A város minél jobban igyekszik kihasználni a centrális elhelyezkedésének köszönhető adottságait, a kiváló megközelíthetőséget, a jól kiépített infrastruktúrát. Az önkormányzat vállalkozó- és befektetőbarát kedvezményes feltételekkel igyekszik a városban tartani, illetve ide vonzani cégeket. Számos iparterület és egy ipari park várja a betelepülni vágyó vállalkozásokat. Jelenleg több mint 1100 vállalkozás működik, melyből közel 700 az egyéni vállalkozás. A gazdasági szereplők számának és gazdasági erejének koncentrációja Mezőkövesd kistérségi gazdasági központ szerepkörét erősíti. A város gazdaságára az ipar túlsúlya jellemző, melyek arányukban meghaladják az országos arányt. A városban nagy hagyománya van a gépgyártásnak és a fémfeldolgozásnak, a gépgyártási kultúrára épülő fémfeldolgozásnak és autóalkatrész gyártásnak. A 2000-es évek elejétől jelentős tőkebeáramlás lendíti a helyi gazdaságot, az egy lakosra jutó jegyzett tőke lényegesen meghaladja a járási átlagot ugyanúgy, mint a bruttó hozzáadott érték tekintetében.

A Mezőkövesdi Kistérség gazdaságát meghatározza az alföldi síkterületeken nagy hagyománnyal rendelkező szántóföldi növénytermesztés, a gabonafélék közül az őszi búza és a napraforgó. A város mezőgazdasági területének kiterjedése kb. 8000 ha, amit átlagosan jó termőhelyi adottságok jellemeznek.

Az állattenyésztési ágazaton belül legmeghatározóbb a baromfitenyésztés, de említést érdemel még a húshasznú szarvasmarha és sertéshizlalás is.

A városban régi hagyománya van a helyi élelmiszeripari és könnyűipari termékek előállításának, emellett a kereskedelem, vendéglátás területén is számos vállalkozás indult. Ez az ágazat is sok embert foglalkoztat, hiszen a város nevezetességeire, leginkább a matyó kultúrára és a gyógyvízre építve számos vendéglátó- és szálláshelyet hoztak létre.

A gazdasági élet változása kereskedelem területén is igen nagy változást hozott a térségben. A rendszerváltozás előtt a térség minden településén mind fogyasztási cikk, mind iparcikk kereskedelemben az 50 éves múlttal rendelkező Mezőkövesd és Vidéke ÁFÉSZ (Ker Coop Zrt.) volt szinte az egyedüli, aki a kereskedelmet igen magas színvonalon látta el, szerepe mind a mai napig meghatározó a térségben. Az alapvető élelmiszer ellátást 22 településen biztosítja a Ker Coop Zrt. jelenleg is. Korszerű technológiával eredményes gazdálkodást folytatnak.

Foglalkoztatás

A több jól prosperáló külföldi és magyar tulajdonú vállalatoknál napjainkra már jellemző a szakképzett munkaerő hiánya, így a városban a munkanélküliség aránya sokkal kedvezőbb, mint az a járási vagy megyei szinten. Városi szinten 7,46%-os, járási szinten 13%, megyei szinten 13,8%, míg országos szinten 7,5%-os a munkanélküliség aránya. A város jövőjét, fejlesztési lehetőségeit döntően meghatározza a településen működő vállalkozások eredményessége, ezért fontos a szoros kapcsolat fenntartása az itt székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezetekkel. A B-A-Z Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával kialakult hatékony együttműködés segíti a rendszeres információ- és tapasztalatcserét.

Jövedelmi viszonyok Mezőkövesden

Az egy háztartásra jutó jövedelem meghatározásánál a Mezőkövesdi kistérségre vonatkoztatott 2004. évi KSH adatok és VÁTI Kht. felméréseknél nincs frissebb független szervezet által nyilvánosságra adott adat. Ha ezekből az adatokból indulunk ki, feltételezzük, hogy az átlagjövedelem növekedési rátája minden évben minimálisan meghaladja az inflációt, és kétkeresős modellben gondolkozunk, az alábbi értékeket kapjuk:

11. táblázat: Mezőkövesd jövedelmi viszonyok

Forint	Bázisév (2004)	2009.	2012.	2015.	2020.	2025.	2030.	2040.
Átlagos éves jövedelem	350976	437538	464406	499896	608200	739968	900284	1332641
Átlagos havi jövedelem	29284	36461	38634	41658	50683	61664	75024	111053
Egy háztartás átlagos havi jövedelme	58569	72846	77368	83316	101367	123328	150047	222107

Mezőkövesd város lakosainak átlagos jövedelmi adatai a kistérségi átlagtól jelentősen eltérnek, hiszen Mezőkövesd a kistérség legnagyobb és legfejlettebb települése, ahol a lakosok életszínvonal és jövedelmi helyzete kedvezőbb, mint a térségi átlag.

Az önkormányzat saját felmérésével, tehát a valós 2008. évi állapotokkal a fenti táblázat adatai annyiban egyezést mutatnak, hogy a település háztartásainak legszegényebb 20%-nak havi átlagjövedelme valóban 65 ezer forint körül alakul. Saját adatainak alapján Mezőkövesd város háztartásainak havi átlagjövedelme 150 ezer forint körül alakul. A modell és a valóság közötti jelentős jövőbeni eltérést hazánk európai uniós tagsága következtében bekövetkező folyamatos jövedelem színvonal emelkedés is fokozza, melynek hatására 2030-ra a magyar átlagjövedelmek az Európai Unión belül is kedvezőbb helyet foglalhatnak el.

Mivel a fizetőképesség és az árképzés esetén a legszegényebb 20% jövedelmi helyzetéből indulunk ki, ezért megállapítható, hogy átlagos havi háztartási jövedelembecslésünk megfelelő alapot jelent a továbbiakban.

Fizetőképességi vizsgálatok

Fizetőképes keresletnek nevezzük a pénzzel alátámasztott, ténylegesen realizálható keresletet. A csökkenő kereslet törvénye kimondja, hogy ha egy szolgáltatás ára emelkedik, akkor a fogyasztók kevesebbet fognak belőle vásárolni, azaz kereslete lecsökken. E törvény a legtöbb termékre, szolgáltatásra igaz, de természetesen léteznek a gazdaságban olyan speciális termékek, helyzetek, amelyeket ezzel ellentétes szabályszerűség jellemez.

A 2008-ban jelentkező általános gazdasági válság következtében a magyarországi lakosság fizetőképessége kismértékben csökkent, ami leginkább a devizahitelek miatt a térség lakosságára is hatással volt. Az érintettek zöme további hitel felvétellel, illetve meglévő kölcsönei kiváltásával, átütemezésével próbálta kezelni a helyzetet.

Pozitív várakozásra ad azonban okot, hogy a lakosság fizetési morálját nézve a közüzemi szegmens a harmadik körben található a háztartások havi költségvetésükben. Első körben ugyanis a tapasztalatok szerint a távközlési és egyéb kényelmi szolgáltatások díjaival kerülnek elmaradásba, ezt követik a fedezetlen hitelek és fedezett kölcsönök, majd legvégül a közüzemi tartozások. Általában a banki ügyek aránya meghaladta a közműszektorét, vagyis a jogi útra terelt kintlévőség kezelésének számában a közüzemi tartozások a hátsó sorban találhatóak.

A jövőre nézve egyelőre nem látunk hosszú távon olyan tendenciákat, befolyásoló tényezőket, amelyek a nemfizetés terén jelentős változást hozhatnának. Ezért a közüzemi díjfizetési hajlandóság Mezőkövesd közigazgatási területén kiemelkedően jó, 98%.

Ipar

A Mezőkövesdi kistérségben felbomlott a korábbi vállalati struktúra, megjelentek a vállalkozói kezdeményezések, ipari, mezőgazdasági, építőipari, kereskedelmi, vendéglátóipari vállalkozások. A korábban "ingázó" munkaerő nagy része, jórészt kényszerből, önálló vállalkozásba kezdett. Az ipar területén a változás leginkább az ipari üzemek, gépgyárak termékszerkezet változásában jelentkezett.

Az üzemelő gépgyártó cégek egy része megtalálta a válságból való kivezető utat. A súlyos gazdasági, foglalkoztatási nehézségeken túljutottak. A privatizációt követően, külföldi befektetők jelentek meg, akik jelenleg többnyire eredményesen gazdálkodva, korszerű technológiával működve meghatározói a térség gazdaságának.

12. táblázat: Mezőkövesd területe

fekvés	összes terület (m2)	átlagos földrészlet terület (m2)
belterület	9 059 485	1 093
külterület	88 574 990	31 265
zártkert	2 923 314	1 369
ÖSSZESEN	100 557 789	

A szolgáltató üzemek megszűnése, az egyéni (és a társas) vállalkozók számának növekedése kedvezően hatott, a kisebb vállalkozások jobban alkalmazkodnak a lakossági igényekhez. A kereskedelemben is egyre nagyobb szerepet játszik a vállalkozás, s ennek megfelelően egyre színesebb és gazdagabb az ellátás.

13. táblázat: Földterület művelési áganként

művelési ág	földrészletek száma	összes alrészlet terület (m2)	átlagos alrészlet terület (m2)
erdő	63	1248141	18629
gyep (legelő)	44	2648415	48153
gyep (rét)	235	1406417	5717
gyümölcsös	273	1206549	4387
kert	391	363670	918
kivett	8768	20043877	2273
nádas	8	61067	7633
szántó	2065	71018674	27753
szőlő	1648	2560979	

14. táblázat

Gazdaság (ágazati szerkezet, vállalkozások helyzete, K+F helyzete, turizmus, helyi gazdaságfejlesztés eszközei, információs társadalom, külső elérhetőség stb.)					
	2006	2007	2008	2009	2010
Működő vállalkozások száma (átalakulásra kötelezett és megszűnő gazdálkodási formákkal együtt, az év során, vállalkozási demográfia szerint)	1 208	1 257	1 268	1 283	1 301
Működő vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként					
a bányászat, feldolgozóipar, villamos energia, gáz-, gőz-, vízellátás nemzetgazdasági ágakban (db)	213	206	195	188	179
a kereskedelem, javítás nemzetgazdasági ágban (db)	273	278	285	296	309
a mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás nemzetgazdasági ágakban (db)	45	51	58	63	70
a pénzügyi közvetítés nemzetgazdasági ágban (db)	54	71	84	89	92
a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban (db)	65	72	81	88	95

a szállítás, raktározás, posta, távközlés nemzetgazdasági ágban (db)	54	57	60	65	68
az egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban (db)	46	59	72	81	90
az egyéb közösségi, személyi szolgáltatás nemzetgazdasági ágban (db)	75	90	103	112	119
az építőipar nemzetgazdasági ágban (db)	150	161	178	185	196
az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ágban (db)	192	211	228	240	257
az oktatás nemzetgazdasági ágban (db)	41	44	47	50	53
Kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül)	321	336	347	362	375
Egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül)	166	181	189	196	203
Vendéglátóhelyek száma	118	120	123	125	128
Kereskedelmi szálláshelyek száma	17	20	24	25	28
kereskedelmi szálláshelyek száma	1 444	1492	1518	1527	1 585

A település közigazgatási szerepkörén túl a környék gazdasági-ipari centruma is, emellett az idegenforgalom is fontos szerepet tölt be a város életében. Mezőkövesd városában nagy jelentősége volt 1970-től a gépgyártásnak és a fémfeldolgozásnak, s az 1990-es évek elejétől ismét nagy lendületet vett a gépipar. A privatizáció, valamint a vállalkozásalapítások ideje után jelentős helyi, magyar tulajdonban lévő vállalkozások indultak, valamint külföldi befektetők is megjelentek Mezőkövesden, amelyek a város iparában a termelési érték döntő hányadát állítják elő. Emellett a kereskedelem, vendéglátás területén is számos vállalkozás indult, ez az ágazat is sok embert foglalkoztat, hiszen a város nevezetességeire, leginkább a matyó kultúrára és a gyógyvízre építve számos vendéglátó- és szálláshelyet hoztak létre, és fejlesztenek jelenleg is.

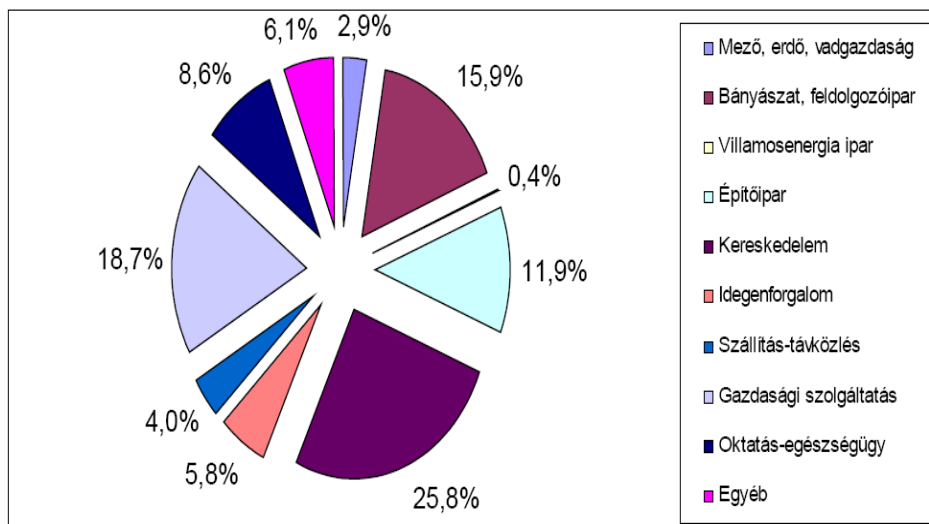
A működő vállalkozások száma 2016-ban 1 265, amely magában foglalja az egyéni vállalkozókat és gazdasági társaságokat.

Megoszlásukat szemlélteti az alábbi táblázat.

15. táblázat

Egyéni vállalkozás	918
Korlátolt felelősségű társaság	149
Betéti társaság	184
Részvénytársaság	4
Közkereseti társaság	4
Szövetkezet	4
Egyéb	2
Összesen	1265

7. ábra: A mezőkövesdi vállalkozások aránya nemzetgazdasági ágak szerint



A mezőgazdaságban működő vállalkozások száma alacsonyabb, mint az országos átlag (3,4%). A kereskedelem és idegenforgalom területén működő vállalkozások aránya meghaladja az országos átlagot (Kereskedelem: 25,8%, Idegenforgalom: 5,8%).

Ennek magyarázata a város, a gyógyvíz, a matyó kultúra jelentős idegenforgalmi vonzerejéből adódó idegenforgalom. A városban a kiskereskedelmi üzletek száma 375 (a humán gyógyszertárak nélkül), közel 50%-át egyéni vállalkozás üzemelteti (203 darabot). Az élelmiszer és ruházati jellegű üzletek száma együttesen mintegy 80 darab. A település gazdasági szervezetei által előállított értéket tekintve azonban az ipari és feldolgozási tevékenységet végzőket kell kiemelni. A vállalkozások 15,9%-a működik a feldolgozóiparban, míg ez országos átlagban csak 9,3%. A kilencvenes évek elején Észak-Magyarországon újra fellendült a gép- és alkatrészgyártás, s Mezőkövesden a korábbi gépgyártási kultúrára épülve megerősödött a fémfeldolgozás, autóalkatrészek gyártása. A helyi vállalkozások elsősorban beszállítóként állnak kapcsolatban a megtelepült külföldi vállalatokkal, akik közül a LEAX Hungary Zrt., a Modine Hungária Gépjárműtechnikai Kft. és a Kovács Kft. Mezőkövesd gazdasága számára ma a zászlóshajót jelentik.

Mezőkövesden működő külföldi tulajdonú vállalatok

Modine Hungária Gépjárműtechnikai Kft.

A Modine Hungária Kft. 1991-ben kezdte meg működését amerikai-magyar vegyes vállalatként, akkori nevén Hungaro Längerer Gépjárműtechnikai Kft-ként működött.

LEAX Hungary Zrt.

A vállalat az 1972-ben alapított Kismotor és Gépgyár jogutódjaként jelenleg a cég a régió egyik legjelentősebb forgácsoló üzeme, több évtizedes beszállítóipari tapasztalattal rendelkezik.

16. táblázat

gazdálkodó szervezetek:	
MODINE HUNGÁRIA GÉPJÁRMŰTECHNIKAI KFT.	325
KOVÁCS VEGYESIPARI, KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.	400
MATYÓ AGRÁRTERMELŐ ZRT.	156
GRAF ÁLLVÁNYZAT KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.	155
LEAX HUNGARY IPARI ÉS KERESKEDELMI ZRT.	309

Társadalmi és demográfiai adatok

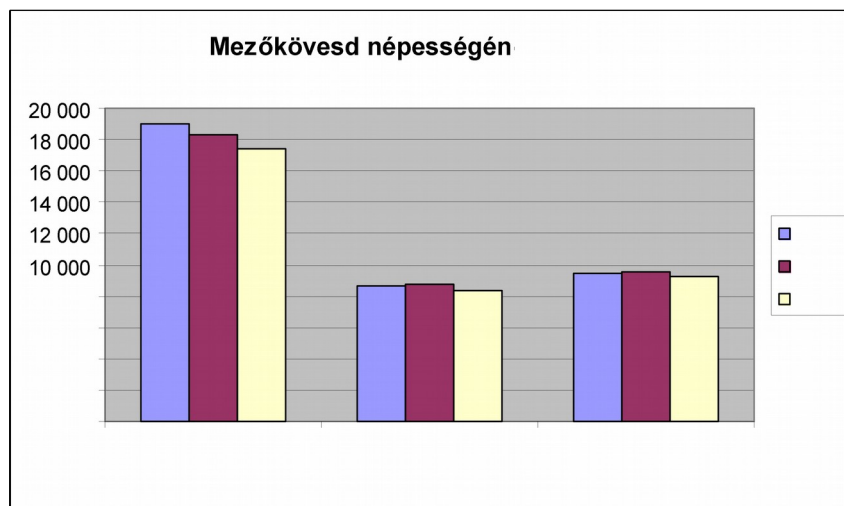
Az 1000 lakosra jutó élve születések száma 8,4, amely érték a legalacsonyabb a megyében, a megyei átlag 10,2. A halálozások száma a megye többi kistérségét tekintve magasnak mondható 17,1/1000 lakos, míg a megyei átlag csupán 14,2.

A belföldi vándorlási különbség a megye többi kistérségének sorában nézve jó (-0,9/1000 lakos), a megyei átlag ugyanezen mutató esetében -4,6 1000 lakosra vetítve.

A természetes fogyás értéke a vizsgált kistérségben a 2000 és 2005 évek átlagában -7,6, amely a megyei értéknél (-3,2) kedvezőtlenebb. A belföldi vándorlási különbség 2000 és 2005 közötti évek évi átlaga ellentétben a megye többi kistérségével pozitív (1,0), a megyei átlag -4,1.

A kistérség hátrányos helyzetét azonban súlyosbítja a tény, hogy a 60 éves és idősebb népesség aránya az állandó népességből mintegy 23,5%, ami a legmagasabb érték a megye valamennyi kistérsége közül (2. ábra). Az elvándorlás magas aránya tehát az öregedő népességgel párosul, ami demográfiailag rendkívül kedvezőtlen.

8. ábra



Nemzetközi együttműködés

Mezőkövesd Város Önkormányzata és intézményei figyelemre méltó nemzetközi kapcsolatokkal rendelkeznek.

Önkormányzatunk testvérvárosi kapcsolatban áll a németországi Bad Salzungen, az erdélyi Kézdivásárhely, a felvidéki Kiskövesd és Nagykövesd, valamint az olaszországi Petriolo és a lengyelországi Zory város önkormányzatával. Partnerségi kapcsolatban áll Dólya – Berettyószéplak településsel.

A kapcsolat célja a másik ország, város hagyományainak, kultúrájának, történelmének, nevezetességeinek megismerése, ezen túl a kapcsolatok kiszélesítése más területekre is. Partnerként kölcsönösen segíteni egymást a nemzetközi kapcsolatok kiépítésében, kiszélesítésében, lehetővé téve ezáltal az európai uniós programokba, pályázatokba való közös bekapcsolódást. Az együttműködés elsősorban delegációs, kulturális, idegenforgalmi, sport, valamint oktatási téren rendszeres. A nemzeti ünnepeken kölcsönösen vesznek részt delegációk a közös megemlékezésben, ünneplésben.

Mezőkövesd testvérvárosai:

- Bad Salzungen
- Kézdivásárhely
- Kiskövesd
- Nagykövesd
- Petriolo
- Zory

Mezőkövesd stratégiai elemzése

SWOT elemzés

ERŐS PONTOK	GYENGE PONTOK
Természeti erőforrások	
<ul style="list-style-type: none"> • változatos táji környezet • kiegyenlített éghajlat • mezőszégi jó termőtalajok • bányakincsek • kedvező besugárzású lejtők • termálvizek • jó minőségű karsztvíz • víztárolási lehetőségek • európai viszonylatban is jelentős természetvédelmi területek • geológiai értékek • értékes madárvilág • helyi jelentőségű értékek 	<ul style="list-style-type: none"> • a mikro tájegységek elszigeteltsége • szikesedésre hajlamos területek • belvív veszélyes öblözetek • az aszályok gyakori előfordulása • a téli hótakaró gyakori hiánya • erős felszíni érzékenység • ökológiai zöld folyosók hiányosságai
Humán erőforrások	
<ul style="list-style-type: none"> • az iskoláskorú népesség jelentős hányadának továbbtanulási szándéka • a helyi értelmiség jelenléte • a családsegítés és a szociális szervezetek jelenléte • a helyi civil szervezetek jelenléte • általános iskolák, középfokú intézmények, szakmunkásképzés jelenléte • Eger és Miskolc felsőfokú intézményeinek jelenléte • lokalitás, erős hagyományápolás • kapcsolatteremtés a településről elszármazott híres emberekkel 	<ul style="list-style-type: none"> • etnikai gondok • a munkaképesség elvesztése
Mezőgazdaság	
<ul style="list-style-type: none"> • jól képzett agrárértelmiség jelenléte, • várhatóan növekvő felvevőpiacot jelentő városok közelsége • az EU-ban is támogatott extenzív állattartásra alkalmas gyepterület több településen is magas aránya • nagyméretű gazdaságok magas aránya (jelentős szerepet tölthet be a kistermelők integrálásában) • a természetvédelmi területek jelenléte nagyobb garanciát jelent bizonyos élelmiszer-minőségi követelmények meglétére, ami egyes piaci rétegek számára vonzó lehet • magas erdőterületek aránya, faipari tevékenység folytatása • alternatív próbálkozások megjelenése, a kedvezőtlen adottságú területeken • falusi turizmus szempontjából kedvező adottsággal rendelkező települések magas száma 	<ul style="list-style-type: none"> • elsősorban a gyengébb adottságú területeken a vetésszerkezet egyoldalúsága, gabonafélék túlzott dominanciája • az állatállomány, elsősorban a szarvasmarha állomány nagyarányú csökkenése • piackutatás, marketing eszközök hiánya • konfliktus, veszélyhelyzet állhat fenn a hagyományos mezőgazdaságot folytatók és az alternatív megoldások megvalósítói között • minőségbiztosítási rendszerek hiánya a mezőgazdasági termelésben • a kistermelők számára nem áll rendelkezésre kellő kapacitás gabonaszárítóból és tárolóból • kistermelők tőkeszegénysége • a kistermelők által folytatott mezőgazdasági termelés alacsony színvonala • a mezőgazdaságból élők alacsony jövedelme • a kistermelők gyenge pozícióját jelzi, hogy a mezőgazdasági beruházások 84 százaléka a szövetkezeti szektorban zajlott le

Bányászat, ipar, kereskedelem	
<ul style="list-style-type: none"> • a helyi és a helyzeti energiák kedvező egybeesése • a főváros és két megyeközpont gyors elérhetősége • külföldi tőke jelenléte Mezőkövesd iparában • a gyógy-turizmus és a népművészet nemzetközi vonzereje a kereskedelmi szférában • megfelelő hírközlési infrastruktúra • megfelelő szakképzési és átképzési háttér • hasznosításra váró ingatlanok • vállalkozói kedv jelenléte • légi közlekedés megteremtésének lehetősége • RVK és szakmai kamarák jelenléte • kialakuló beszállítási hálózatok • banki háttér jelenléte • 	<ul style="list-style-type: none"> • üresen álló hasznosítatlan ingatlanok • a környezetirányítási és minőségbiztosítási rendszerek hiánya • belföldi piac beszűkülése • környezetbarát technológiák hiánya • visszamaradó tájsebek a bányászatban • elöregedő népesség • helyi tőke hiánya • sok a kényszervállalkozó • térségi együttműködés és munkamegosztás hiánya
Idegenforgalom	
Mezőség, Mezőkövesd	
<ul style="list-style-type: none"> • kedvező fekvés (a megye déli kapuja) • matyó népművészet • fejlett kereskedelmi szolgáltatási központ • bevezetett terméknev (matyó) • népi építészet (hadas, üstökös ház) • gyógyfürdő • közlekedési csomópont • kulturális rendezvények • meglévő jó hírnév 	<ul style="list-style-type: none"> • kihasználatlan repülőtér • koordináció, kooperáció hiánya • gyenge tömegközlekedés
Infrastruktúra	
<ul style="list-style-type: none"> • M3-as autópálya jelenléte • A mezőkövesdi használaton kívüli repülőtér jelenléte • Jó minőségű karsztvíz, mint ivóvízbázis jelenléte • Közműszolgáltatói szervezetek jelenléte • Jó hírközlő hálózat • Képzett, vagy folyamatban lévő épülő gázhálózat 	<ul style="list-style-type: none"> • Tömegközlekedés hiányosságai • Kerékpárutak hiánya • Ivóvízbázisok túlterhelése • Település belvízelvezetésének gondja
Településhálózat	
<ul style="list-style-type: none"> • Középváros/ok/ közelsége • Önkormányzatiság óta erősödő apró falvak • Nagyobb városok szerepkörének erősödése • Települési funkciók munkamegosztásának, komplementer jellegének alakulása 	<ul style="list-style-type: none"> • A megye határperiféria jellegének fennmaradása

Környezeti állapot	
<ul style="list-style-type: none"> • Ipari tevékenység hiánya • Ökoturizmus lehetősége • Fejlődő idegenforgalom • Táj rehabilitáció, biogazdálkodás lehetősége • Termálfürdők, vízisport-lehetőségek • Értékes növény- és állatfajok 	<ul style="list-style-type: none"> • Hatástalan csapadékvíz elvezetés • Illegális és rendezetlen hulladék lerakások • Külszíni fejtésből eredően a talaj- és rétegvíz süllyedése • Főközlekedési út zaj- és légszennyező hatása
Társadalmi környezet	
<ul style="list-style-type: none"> • Erős identitás (matyótság tudat) • Hagyományápolás • Civil szervezetek jelenléte • Közösségi rendezvények, városnap • Szociális intézmények jelenléte • Családgondozás intézményeinek jelenléte • Átképző és továbbképző intézmények jelenléte • Környezettudat erősödése • Erősödő kistérségi szerveződések 	<ul style="list-style-type: none"> • Munkanélküliség • A munkaképesség elvesztése • A település etnikai gondjai • Elszegényedés, depressziós hajlam

LEHETŐSÉGEK:

1.) Dél-Borsod új innovációs tengelye megerősödik.
2.) Erős együttműködés alakul ki az egri és a miskolci térséggel, így kölcsönös érdekké válik a közös információs csomópontok, a vegyes használatú repülőtér, a Bükkaljai körgyűrű megvalósítása.
3.) A vállalkozások élénkülnek, az új "multi modális közlekedési folyosó" mentén. (Különösképpen az autópálya felhajtók új vonzópontként funkcionálnak.)
5.) A külföldi tőke beáramlik az ÉK-i országrészbe.
6.) Új ipari parkok épülnek és a használaton kívüli ingatlanokon vállalkozások telepednek meg.
7.) Új munkahelyek jönnek létre, csökken a munkanélküliség.
8.) Javul az életminőség.
9.) A gazdaság a fenntartható fejlődés alapelve szerint működik. A környezet használat és a gazdaság között harmónia alakul ki.
10.) Erősödik a területi identitás.
11.) A helyi gondolatok, a helyi akarat és szándék beépül a kis és nagyterületi programokba.
12.) A térség fogadóképessé válik a különféle preferenciák és támogatások elnyerésére.
13.) Új gazdasági húzóágazatok erősödnek meg, főként a komplex szolgáltatás, a mezőgazdaság és idegenforgalom terén.
14.) Egészséges térstruktúra alakul ki, melyben a középvárosok, a városiasodó nagy falvak és a vidékfejlesztés egyaránt hangsúlyt kap.
15.) Az EU csatlakozással új piacok nyílnak meg a mezőgazdasági termékek számára
16.) A keleti piacok stabilizálódnak, bővülnek.
17.) Nő az igény a magas feldolgozottsági szintű, jó minőségű termékek iránt.
18.) Sajátos belföldi export alakul ki a falusi turizmus, agrárturizmus ágazatban, ami a mezőgazdasági termékek helyi fogyasztását is növeli.

VESZÉLYEK:

1.) Nem alakul ki KOHÉZIÓ a mikrotérségek és a nagyobb térségek között. (Mezőkövesd, Tiszaújváros, illetve Miskolc között.)
2.) A térség gazdasága és környezethasználata között konfliktushelyzet alakul ki.
3.) Nem alakulnak ki a gazdaságban új húzó ágazatok.
4.) Nem alakulnak ki hatékony integrátori szervezetek.
5.) Gyengül a területi identitás.
6.) Alacsony felvásárlási árak alakulnak ki a mezőgazdaságban, csökken a jövedelmezőség.

Fenntarthatósági szempontból legjelentősebb problémák és megoldandó feladatok

Fenntarthatósági szempontból is jelentős probléma, hogy a helyi, helyben előállított vagy feldolgozott termékek iránti kereslet alacsony, a mezőkövesdi lakosság előnyben részesíti a döntően importból származó olcsó, tömegtermékeket.

A helyzetfeltárás megállapítása alapján Mezőkövesden a humánerőforrás képzettsége a megyei átlagnak megfelelő, azonban a Mezőkövesdre települni szándékozó vállalkozások számára mégsem áll rendelkezésre megfelelő végzettségű és tapasztalatú munkaerő (a közép- és felsőfokú műszaki végzettséggel rendelkezők száma alacsony, a képzési rendszer lassan tud csak reagálni a piaci igényekre).

Fenntarthatósági szempontból probléma a megújuló energiákban rejlő lehetőségek kihasználatlansága, a lakosság megújuló energiaforrások, energiahatékonysággal kapcsolatos konkrét (saját beruházásaikhoz hasznosítható) ismeretének hiánya. Mezőkövesd napfényes település, a napenergia hasznosítás mintatelepülése is lehetne, ha az ebben rejlő lehetőségeket kiaknázná, valamint a beruházás költségeinek csökkentését célzó támogatásokat nagyobb mértékben venné igénybe.

A lakosság nem rendelkezik elegendő információval életmódjának (közlekedési módok, környezetvédelem, fenntarthatóság, energiatudatosság) környezeti hatásairól, ezért sok esetben a döntéshozatal a fenntarthatósági szempontok figyelembevétele nélkül történik.

Fenntarthatóság fejlesztéspolitikai keretei

A Tanács 1083/2006/EK Rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról (továbbiakban: Általános Rendelkezések) a támogatások egyik horizontális alapelvéként (17. cikk) határozta meg a fenntartható fejlődés biztosítását. „Az alapok célkitűzéseit a fenntartható fejlődés keretében, valamint a környezet védelme és állapotának javítása céljának a Közösség általi előmozdítása keretében kell megvalósítani a Szerződés 6. cikkében megállapítottak szerint.”

Nemzetközi kitekintés a fenntarthatóság fogalmával kapcsolatosan

A Stockholmi Nyilatkozat, 1972

Az ENSZ a Római Klub első jelentéseire reagálva hívta össze 1972-ben Stockholmban az első Környezeti Világkonferenciáját, melynek célja az emberi környezet megóvásával foglalkozó világméretű program kidolgozása volt. A konferencia résztvevői első alkalommal foglalták nyilatkozatba a környezetvédelemnek azon alapelveit és feladatait, melyek mind a mai napig érvényesek. Ezen alapelvek és feladatok érvényesítésére, megvalósítására és a nemzetközi erőfeszítések összehangolására létrehozták az ENSZ Környezetvédelmi programját (UNEP).

A világkonferencia záró momentumaként a Stockholmi Nyilatkozat keretében elfogadták a fenntartható fejlődés alapvető céljának tekinthető emberhez méltó környezethez való jogot. A nyilatkozatot aláíró nemzetek általános célként kötelezettséget vállaltak arra, hogy megóvják, és jobbá teszik az emberek környezetét a mai és a jövő nemzedékek számára. A dokumentumban elfogadták továbbá az ökológiailag fenntartható fejlődés érdekében érvényesítendő környezetvédelmi szemlélet és gazdálkodás gondolatát.

A Stockholmi Nyilatkozatban lefektetett alapelvek határozták meg a későbbiekben a nemzeti, illetve a helyi fenntarthatósági stratégiákat.

Közös Jövők, 1987 (Brundtland-jelentés)

Az ENSZ 1984-ben hozta létre a Környezet és Fejlődés Világbizottságot, melynek feladata a környezetvédelmi szempontok a társadalmi fejlődés összefüggéseinek vizsgálata, a problémák feltárása és javaslatok kidolgozása volt. A 22 tagú bizottság 1987-re készítette el Közös Jövők című jelentését, melyet a bizottság vezetőjéről, a norvég Gro Harlem Brundtland norvég miniszter asszonyról elnevezve Brundtland-jelentésnek is hívnak.

A Brundtland-jelentés áttekintette a legfontosabb ágazatok helyzetét, problémáit és javaslatokat tett a cselekvésekre. Ezek a területek a következők voltak: népesség és az emberi erőforrások, az élelem biztosítása, fajok és ökoszisztémák, energia, ipar, városok. Nagy figyelmet fordítottak továbbá a nemzetközi együttműködésre és az intézményi reformok szükségességére. Összekapcsolták a környezetvédelem és a gazdasági növekedés és fejlődés feladatait és következményeit. Javasolták, hogy a jövőben a környezetpolitikát és a gazdaságpolitikát egységes rendszerben kell szemlélni és kezelni a tervezés és a végrehajtás minden szintjén.

A jelentés fő üzenetét a fenntartható fejlődés koncepciójának felszínre hozatala és központba való állítása jelentette. Minden cselekvést a fenntarthatóság elvei szerint javasolták újraértékelni. A következő definíciót fogadták el: „A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen generáció szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generáció esélyeit arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.”

A fenntartható fejlődés tehát nem veti el, sőt szükségesnek tartja a gazdasági fejlődést, de a környezeti szempontok maximális figyelembevételével a természeti erőforrások jelentette határok tiszteletben tartásával.

Feladatok a 21. századra - Agenda-21

Az ENSZ 1992-ben Rio de Janeiróban megrendezett Környezet és Fejlődés Világkonferenciája előkészítésekor a Közös Jövők jelentés megállapításait vették alapul. A konferencia több elfogadott dokumentuma közül az Agenda-21 nyilatkozat számít a legfontosabbnak a fenntarthatóság szempontjából.

A négy részből álló Agenda-21 első fejezete a gazdasági és társadalmi dimenziókról, a második az emberi erőforrásoknak a fejlődés érdekében történő megőrzéséről és kezeléséről, a harmadik rész a

nagyobb csoportok szerepének megerősítéséről, míg az utolsó mindezen célok megvalósításának eszközeiről szól.

A dokumentum hangsúlyozza a helyi fenntarthatósági tervek kidolgozásának szükségességét, továbbá az alábbi irányelveket fogalmazza meg ezekkel kapcsolatban:

- „Minden helyhatóságnak párbeszédet kell kezdenie a lakossággal, a helyi szervezetekkel és a magánvállalkozókkal, majd pedig elfogadni egy „helyi Agenda-21”-et.
- A tárgyalások és a közmegegyezés során a helyi hatóságok megismerhetik az állampolgárok, a helyi, a civil, a közösségi, az üzleti és az ipari szervezetek egyéni, sajátos kezdeményezéseit, és megszerezhetik a legjobb stratégiák kialakításához szükséges információkat.
- A tárgyalások nyomán növekedne a háztartások tudatossága a fenntartható fejlődés különböző területein.
- A helyi hatóságok programjait, politikáját, törvényeit és szabályozását az Agenda 21 céljainak elérése érdekében fel kellene mérni és módosítani kell az elfogadott helyi programoknak megfelelően.“

Az Agenda-21 a megfogalmazott ajánlások sikerességét a kormányzatok politikai felelősségvállalásának és elkötelezettségének függvényévé teszi. Több helyen kiemeli, hogy a jövő gazdasági és társadalmi problémáinak megoldására, a fenntarthatósági problémák kezelésére sem országos, sem helyi szinten nem alkalmas a hagyományos ágazati szemléletmód alkalmazása a tervezésben. Továbbá konkrétan megfogalmazza:

- a fenntarthatósági elvek integrációjának szükségességét a fejlesztési stratégiákba,
- az ágazati fejlesztések fenntarthatósági szempontú összehangolásának fontosságát,
- a társadalmi csoportok bevonásának szükségességét a tervezési és döntési folyamatokba.

Agenda 21 az utazásról és turizmusról - a környezetvédelmileg fenntartható fejlesztés felé

A fentiekben bemutatott Brundtland-jelentés és az Agenda-21 – habár törekedtek a komplex, átfogó szemléletre – nem foglalkoztak a turizmussal, mint önálló szektorral. E hiányosságot orvosolandó a WTO Turisztikai Világszervezet, az Utazási és Turisztikai Világtanács, valamint az Earth Council 1995-re kidolgozta az Agenda 21 az utazásról és turizmusról – a környezetvédelmileg fenntartható fejlesztés felé című jelentést. A dokumentum a fenntartható turizmusra az alábbi ma már világszerte elfogadott fogalmat határozza meg:

„A fenntartható turisztikai fejlesztés egyrészt kielégíti a jelenlegi turisták és a fogadó területek szükségleteit, másrészt védelmezi és növeli a jövő lehetőségeit. Az elképzelések szerint lehetővé teszi az erőforrások olyan módon történő menedzselését, hogy miközben az emberiség kielégítheti társadalmi, gazdasági, esztétikai igényeit, ugyanakkor megőrizheti az alapvető ökológiai folyamatokat, a biológia változatosságát és az életet fenntartó rendszereket, valamint a különböző népek és csoportok kulturális integritását is.” (WTO, 1998, p.21.)

A WTO által kiadott dokumentum hangsúlyozza a kormányzat, a „turisztikai ipar” és a civil szervezetek közti együttműködések fontosságát, elemzi az utazás és a turizmus gazdasági és stratégia szerepét a világ és a nemzetek gazdaságában és társadalmi fejlődésében, valamint bemutatja azokat az előnyöket, melyek az ágazat fenntarthatóvá tételéből fakadnak.

A fenntartható turizmus alapelveit az alábbiakban határozza meg:

- A turizmus természeti, történeti, kulturális és egyéb erőforrásait úgy kell megőrizni a jövőbeli folyamatos felhasználáshoz, hogy közben a jelen társadalomnak is hasznot hozzanak.
- A turizmus fejlesztéseit úgy kell tervezni és menedzselni, hogy ne okozzon súlyos környezeti vagy társadalmi-gazdasági problémákat a térségben.
- A turisztikai térség általános környezetvédelmi minőségét fenn kell tartani, és ahol lehet, ott fejleszteni kell.

- A turisták magas elégedettségi szintjét úgy kell fenntartani, hogy a turisztikai desztinációk megtartsák értékesíthetőségüket és népszerűségüket.
- A turizmus haszna az egész társadalomban érzékelhető, így a helyi közösség támogatni fogja azt.

A természeti, kulturális és társadalmi erőforrások hosszú távú megőrzése, kíméletes használata és fejlesztése alapvető fontosságú a turisztikai szektor számára, hiszen a turizmus alapvetően ezekre az erőforrásokra épül.

A Lisszaboni Stratégia

Az Európai Unió állam és kormányfői 2000 márciusában fogadták el a Lisszaboni Stratégia című átfogó reformprogramot, melynek célja, hogy 2010-re Európa a világ legdinamikusabban fejlődő tudásalapú gazdaságává váljon, mely képes a fenntartható fejlődésre.

A stratégia az alábbi fő célkitűzéseket fogalmazza meg:

- Hatékony belső piac megteremtése: Hatékony belső piac működésének legfőbb akadálya, hogy a szolgáltatások piacának liberalizálódása még továbbra is elmarad a kívánatostól.
- Energetikai és közlekedésfejlesztések: Vasúthálózatokba való fokozott befektetését javasolja. Kiemelt célkitűzés továbbá az, hogy 2010-ig az EU energiafelhasználásból 12%-kal részesedjenek a megújuló energiaforrások.
- A K+F tevékenységek ösztönzése: A lisszaboni stratégia célja, hogy 2010-ig a GDP 3%-ára kell emelni a K+F arányát az EU-ban. Ezt leginkább a magánszféra számára megteremtett innováció-barát gazdasági környezettel lehet elérni (innovatív KKV-k támogatása, kockázati tőkéhez való hozzájutás megkönnyítése stb.). Szintén komoly gondot jelent, hogy Európában – az USA-hoz és Japánhoz képest – kevés a tudós és kutató, növelni kell Európa vonzerejét a kutatók számára. Az európai gazdaságok további gyengesége, hogy nem képesek kutatóik eredményeit megfelelő mértékben a gyakorlatba átültetni. Ez az egyetemek és a vállalkozások közötti K+F kapcsolatok erősítésével lehet serkenteni.
- A foglalkoztatás bővítése: A Lisszaboni Stratégia egyik legfőbb célja a foglalkoztatottság növelése. A célok elérésének egyik eszköze a munkavállalói mobilitás növelése és az Európai Szociális Alap forrásainak képzésre, az aktív munkaerő-piaci politikákra való fordítása. Munkaerő-piaci reform elemei: a KKV-k támogatása, az élethosszig tartó tanulás, a fiatalok, a nők és az idősek foglalkoztatottságának növelése, illetve a reáltudományok támogatása.

A Lisszaboni Stratégia megvalósítási idejének felénél, 5 évvel annak elfogadása után az Unió értékelte a kitűzött célok megvalósítását, és megállapította, hogy azok nagy része nem teljesült, vagy nem fog teljesülni az időszak végére. Az eredmények fokozása érdekében úgy döntöttek, hogy az egész stratégiát át kell strukturálni és le kell egyszerűsíteni úgy, hogy annak a középpontjába a gazdasági növekedés és a foglalkozást kell, hogy kerüljön.

Az EU Fenntartható Fejlődési Stratégiája (a Göteborgi stratégia)

A Lisszaboni Stratégia kritikusai már elfogadásának pillanatában azt hozták fel legnagyobb hiányosságaként, hogy figyelmen kívül hagyja azt a felismerést, hogy a környezeti, társadalmi és gazdasági kérdések és problémák összefonódnak, és nem lehetséges őket egymással gyakorta ellentmondó külön stratégiákban külön prioritásrendszerek mellett kezelni. Az Európai Tanács a Lisszaboni Stratégia e hiányosságát pótolta, amikor 2001-ben Göteborgban elfogadta az Európai Bizottság által készített Fenntartható Fejlődés Stratégiát.

A Stratégia a Lisszaboni folyamat célkitűzéseire épül, azokhoz kapcsolódik, illetve azokat egészíti ki a környezeti fenntarthatóság aspektusából. Megállapítja, hogy „a gazdasági növekedésnek, társadalmi kohézióknak és környezetvédelemnek együtt kell járnia”.

Az EU saját fenntartható fejlődését fenyegető veszélyekként az alábbiakat azonosítja:

- a globális felmelegedés;
- új antibiotikum rezisztens kórokozó törzsek megjelenése;
- veszélyes kémiai anyagok hosszú távú hatásai;
- élelmiszerbiztonsági veszélyek;
- szegénység;
- öregedő társadalom;
- a biodiverzitás csökkenése;
- a gyorsan növekvő hulladékmennyiség;
- a talajpusztulás;
- a közlekedési torlódások;
- a növekvő regionális különbségek.

A fenntartható fejlődés megvalósítása érdekében az alábbi hosszú távú célokat fogalmazza meg:

- az éghajlatváltozás megállítása és a tiszta energia felhasználásának növelése;
- a közegészséget rontó problémák kezelése;
- nagyobb felelősségtudat a természeti erőforrások kezelésében, a biológiai sokféleség megőrzése;
- a közlekedés, szállítás és földhasználat fenntarthatóvá tétele.

Ennek érdekében szükségesnek tartja:

- a gazdasági különböző szektorainak összehangolását,
- a környezeti szempontok termékek árába történő beépítését,
- a befektetéseket a tudományba és kutatásba,
- a kommunikáció fejlesztését,
- a globális dimenziók számbavételét.

A stratégia akciótervei:

Az éghajlatváltozás megállítása:

- a kiotói kritériumok teljesítése az EU és más fejlett országok által (az üvegházhatású gázok kibocsátásának mérséklése 8%-kal az 1990-es szinthez képest);
- az energiatermékek adójáról szóló direktíva kidolgozása (2002-ig);
- 2010-ig összes üzemanyag fogyasztás 7%-a, 2020-ig 20%-a megújuló forrásból történjen;
- az energiahatékonyság növelése;
- az összes energia 12%-a megújuló energia forrásból származzon 2010-ig;
- GDP növekedésének szétválasztása a közlekedés, energiafelhasználás növekedésétől;
- direktíva kidolgozása az üvegházhatású gázok kereskedeleméről.

A környezet-egészségügyi helyzet javítása:

- az élelmiszerbiztonság és minőség javítása;
- a járványok kitörésének megakadályozása és az antibiotikum rezisztencia kezelése;
- az Európai Élelmiszerügyi Hatóság felállítása;
- a fogyasztók informálása;
- minőségi mezőgazdasági termelés kialakítása;
- Közöségi Stratégia az Egészséges és Biztonságos Munkahelyek érdekében.

A természeti erőforrások fenntartható használata, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása:

- a fajok csökkenésének megállítása
- a biológiai biztonság megteremtése
- a Madár- és Élőhely Direktívák jobb végrehajtása

- a közösségi agrárpolitika reformja: a direkt kifizetéseket jó környezeti teljesítményekkel kell párosítani,
- integrált termékpolitika kidolgozása,
- a Fenntartható Erőforrás-használati Stratégia kidolgozása

A környezeti szempontok integrációjához szükséges eszközök fejlesztése:

- integrált termékpolitika kidolgozása a teljes termékciklusra vonatkozóan;
- a hulladékképződés megelőzése, minimalizálása, újrahasznosítása;
- a környezetvédelmi innovációk kidolgozásának támogatása a 7. kutatás-fejlesztési keretprogramban (FP 7);
- piaci szabályozó eszközök kialakítása és önkéntes megállapodások ösztönzése.

A közlekedés, szállítás, földhasználat fenntartható fejlesztése:

- a GDP és közlekedés növekedésének szétválasztása;
- a tömegközlekedés előtérbe helyezése;
- a közúti közlekedés szintje 2010-re azonos legyen az 1998-as szinttel;
- Szállítás tartalmazza a külső költségeket 2005-re;
- 2003-ra úthasználati díj bevezetése;
- a távmunka támogatása;
- a vidékfejlesztés támogatása.

A stratégia és akcióprogram lehetséges és várható gazdasági hatásai:

- ökológiai adóreformok végrehajtása – az adózás az anyag és energiafelhasználást érinti, a beszedett adó a munkaoldali terheket csökkenti,
- a támogatási politikák felülvizsgálata – a környezetileg káros támogatások megszüntetése, a támogatások környezeti hatásainak mérlegelése,
- a környezeti felelősség érvényesítése – a környezeti kárért az okozó viseli a felelősséget.

A Fenntartható Fejlődés Világkonferencia

Tíz évvel a riói konferencia után 2002-ben Johannesburgban rendezték meg az ENSZ harmadik nagyszabású konferenciáját a fenntartható fejlődésről. Értékeltek az Agenda-21 által megfogalmazott célok megvalósulását, az elért eredményeket és a megvalósítást gátló tényezőket. Megállapították, hogy a kormányzatok nem tettek hatékony intézkedéseket a környezeti és fejlesztési szempontoknak a gazdasági tervezésben és döntés-hozatalban történő integrálása érdekében annak ellenére sem, hogy az AGENDA-21 óta eltelt évtized folyamán nemzetközileg elfogadottá vált a társadalmi-gazdasági fejlődés és a környezet védelme közti szoros kölcsönhatás.

Habár számos sikeres együttműködés történt a nemzetközi környezetvédelem terén, de a közösségek általános környezeti állapota összességében mégis erőteljesen romlott. Egyre sürgetőbbé vált a globális éghajlatváltozás növekvő kockázatával, az ózonréteg elvékonyodásával, és egyéb környezeti problémák kezelésének érdekében történő nemzetközi összefogás. Szintén negatív fejleményként megállapításra került továbbá, hogy a társadalmak közötti fejlettségi, életminőségbeli különbségek is jelentősen növekedtek, amiben nagymértékben közrejátszanak az erőforrásokhoz való hozzáférésben, azok hasznosításában, hasznosításának hatékonyságában megmutatkozó különbségek.

A helyzet elemzése, a problémák feltárása után azok mielőbbi megoldása érdekében a világkonferencián résztvevő államok elfogadtak egy politikai nyilatkozatot és a végrehajtási tervet, amely az alábbi főbb pontokat tartalmazza:

- **globalizáció:** a terv elismeri, hogy a globalizációnak van jó és rossz oldala. Miközben új lehetőségeket nyújt a világgazdasági növekedéshez és a magasabb életszínvonal eléréséhez, a szegényebb országok különleges hátrányokat szenvednek, s emiatt a sürgősen bevonandók a profitálók körébe.

- **energia:** megegyezés született az energiahordozókhoz való minél szélesebb hozzájárásról, de az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti nézeteltérések miatt nem sikerült konkrét célokat meghatározni a megújuló energiaforrások (például nap- és szélenergia) egyre növekvő kihasználásával kapcsolatban.
- **kereskedelem:** a tervezet támogatja a kereskedelmet és a környezetvédelmet anélkül, hogy említést tenne a WTO néhány határozatáról, amelyek ellentétben állnak nemzetközi környezetvédelmi egyezményekkel. Mindenesetre a zöldek lobbi győzelmének fogható fel, hogy az akcióterv e kitétele nem veszélyezteti az üvegházhatású gázok kibocsátás csökkentésével foglalkozó kiotói jegyzőkönyvet. A gazdag országok megerősítették, hogy csökkentik a saját termelőiknek juttatott pénztámogatásokat.
- **szegénység:** a nyilatkozat megállapítja, hogy a szegénység jelenleg a "legnagyobb globális kihívás, amivel a világnak szembe kell néznie". A résztvevők megállapodtak a segélyeket kiegészítő szolidaritási alap létrehozásában, amelybe önkéntes módon utalhatnak át összegeket az államok.
- **vízellátás/közegészségügy:** a cél 2015-ig felére csökkenteni azoknak a számát, akik nem jutnak ivóvízhez, illetve még a minimális közegészségügyi szolgáltatásokat is nélkülözik.
- **halászat:** 2015-ig újra kell szaporítani a túlhalászat miatt kipusztulással fenyegetett halfajokat, mert ennek elmaradása veszélyeztetheti a tengerek élővilágát. A tengeri élővilág egyensúlyának felborulása a halászat által biztosított élelem-utánpótlásban is gondokat okozhat később.
- **vegyi anyagok:** 2020-ig el kell jutni odáig, hogy a vegyi anyagokat az emberi egészségre és a természetre nem ártalmas módszerekkel állítsák elő. A veszélyes hulladék tárolását vagy megsemmisítését szintén ellenőrzött és biztos módon kell végrehajtani.
- **egészségügy:** elfogadták a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) korábbi határozatát, amely kimondta: a gyógyszergyártók szabadalmi nem akadályozhatják meg a szegény országokat, hogy akár nem szabadalmaztatott gyógyszerekkel is enyhítsék a rászoruló bajait. Ez abból a szempontból fontos kérdés, mivel a legtöbb fejlődő ország nem képes például a drága AIDS gyógyszerek megvételére, így a kór áldozatainak élete megpecsételődik.
- **segélyek:** az akcióterv a fejlődő országok számára juttatott segélyek növelését támogatja, szorgalmazza, hogy a gazdag országok nemzeti jövedelmük 0,7 százalékát utalják át segélyként számukra.
- **nők helyzete:** az egészségügyi ellátásnak figyelemmel kell lennie az alapvető emberi jogokra, de a helyi vallási és kulturális hagyományokra is.
- **kormányzat:** az akcióterv kimondja, hogy a fenntartható fejlődéshez mind nemzeti, mind nemzetközi szinten alapvető fontosságú a felelősségteljes politikai kormányzati tevékenység. A gazdag országok szándéka szerint a segélyeket csak olyan államokba volna szabad eljuttatni, amelyekben a demokratikus intézmények már működnek és a korrupció visszaszorulóban van.
- **biológiai sokféleség:** 2010-ig mérsékelni kell a kihalófélben lévő állat- és növényfajok pusztulásának folyamatát.
- **stratégiaiák:** a részt vevő országok megállapodtak, hogy 2005-ig stratégiai terveket dolgoznak ki az erőforrások megőrzéséről a jövő nemzedékek számára.

A helyi fenntarthatósági terv elkészítésére vonatkozó legfontosabb részt a Johannesburgi Végrehajtási Terv 19. cikkelye foglalja össze: „Ösztönözzék minden szinten az érintett hatóságokat, hogy a fenntartható fejlődés szempontjait vegyék figyelembe a döntéshozatalban beleértve a nemzeti és a helyi szintű fejlesztési tervezést, az infrastrukturális beruházást, a vállalkozásfejlesztést és a közbeszerzést.

Nürnbergi Deklaráció

2007 márciusában az EU tagállamok állam- és kormányfői megállapodást írtak alá, miszerint vállalják, hogy 2020-ra:

- az EU primer energiatermelésének 20%-a megújuló energiahordozókból származzon,
- az üvegházhatású gázok emisszióját 20%-kal csökkentik,
- 20%-os hatékonyságjavulást érnek el az energiafelhasználásban (Gyulai, 2009).

Megújuló energia technológiai útiterv

A Nürnbergi Deklaráció megvalósulását hivatott elősegíteni a megújuló energia technológiai útiterv (továbbiakban Útiterv) (Renewable energy action plan), amely energiatípusokra lebontva tartalmazza az elérni kívánt célokat, valamint ismerteti az egyes megújuló energiaforrásokat és fejlesztési lehetőségeiket. A 17. táblázat az Útiterv célkitűzéseit foglalja össze.

17. táblázat Az EU megújuló energia céljai 2020-ra energiatípusonként

Energiatípus	Fogyasztási célérték 2020-ra
Villamos áram	1370 TWh
- szél	477 TWh
- víz	384 TWh
- fotovoltikus	180 TWh
- biomassza	250 TWh
- geotermikus	31 TWh
- szolártermikus	43 TWh
- óceán	5 TWh
Hőtermelés	139 Mtoe
- biomassza	120 Mtoe
- szolártermikus	12 Mtoe
- geotermikus	7 Mtoe
Üzemanyag	34 Mtoe
- biohajtóanyag	34 Mtoe

Forrás: Útiterv

2003/30/EC direktíva

A bioüzemanyagok piacát alapvetően meghatározza a 2003/30/EC direktíva, amely előírja, hogy 2010-ig a teljes üzemanyag-felhasználás energiatartalmának 5,75%-át, 2020-ig 10%-át megújuló üzemanyagokból kell biztosítani. Ez utóbbi célkitűzést 2008-ban a drámaian hullámzó szemesztermény-árak, valamint élelmezésbiztonsági, humanitárius és nem utolsósorban egyéb megújuló energetikai üzemágak lobby-tevékenységének hatására az EU Ipari bizottsága úgy módosította, hogy csak 6%-ot képviselhetnek az első generációs bioüzemanyagok, a fennmaradó 4%-ot elektromos, vagy hidrogén meghajtású járművek forgalomba állításával, illetve második generációs bioüzemanyagokkal kell teljesíteni (Harrison, 2008). Bár a 2010-es célkitűzések nem valósultak meg, 2020-ra az Unió megpróbálja behozni lemaradását.

2007/0297 EC direktíva

Az új személygépkocsikra vonatkozó kibocsátási követelményeknek a könnyű haszongépjárművek szén-dioxid-kibocsátásának csökkentésére irányuló közösségi integrált megközelítés keretében történő meghatározásáról szóló 2007/0297 EC rendelet 2012-ig a személygépjárművek átlagos CO₂-

kibocsátását 130 g/km-ben maximalta. E cél egy integrált megközelítés részét képezi és további intézkedésekkel fog kiegészülni, amelyek további 10 g/km mértékű csökkentést irányoznak elő egy 120 g/km-ben meghatározott közösségi szén-dioxid-kibocsátási célérték elérése érdekében, miként azt a COM(2007) 19 bizottsági közlemény előírja.

Az Európai Parlament – tekintettel a hosszabb távú célkitűzésre – ragaszkodott ahhoz is: az új gépkocsik átlagos szén-dioxid-kibocsátása 2020-ig csökkenjen 95 g/km-re, 2025-ig pedig lehetőség szerint 70 g/km-re.

2012-től kezdve minden olyan naptári évre vonatkozóan, amelyben a gyártó átlagos fajlagos szén-dioxid-kibocsátása meghaladja a gyártó ugyanazon évi fajlagos kibocsátási célértékét, a Bizottság a szóban forgó gyártót, illetőleg – csoportosulás esetében – a csoportosulás vezetőjét többlet-kibocsátási díj megfizetésére kötelezheti. A díjat a következőképpen kell fizetni: (többletkibocsátás) x (új személygépkocsik száma) x (kibocsátási díj). A kibocsátási díj mértéke a következőképpen alakul:

- 2012: 20 EUR
- 2013: 35 EUR
- 2014: 60 EUR
- 2015-től: 95 EUR

A szabályozás közvetetten, a környezetbarátabb járművek terjedésének elősegítésével járul hozzá a CO₂-kibocsátás csökkentéséhez.

2010/31/EC direktíva

Az irányelv az épületek energiahatékonyságát szabályozza. Kimondja, hogy 2018 végétől a közzférában, 2020 végétől pedig a magánszférában is kötelező minden új építésű épületnek teljesíteni a passzívházra vonatkozó (15 kWh/m²) energetikai követelményeket.

8/2008/EC európai parlamenti és tanácsi irányelv

Az EU egyik elsődleges célja a hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése és a képződő hulladék minél nagyobb arányú hasznosítása. A hulladék-megelőzést újabb, a hulladék keletkezésének mérséklését célzó kezdeményezésekkel, jobb erőforrás felhasználással és a fenntartható felhasználási mintákra való átváltással szeretné elérni. Ennek elősegítésére az új irányelv 6 évre szóló nemzeti hulladék megelőzési programok kidolgozására kötelezi a tagországokat.

Hazai kapcsolódó programozási és stratégiai dokumentumok

Széchenyi 2020

A pénzügyi konszolidáció lezárulása után Magyarország immár fokozottabban fordulhat az európai felzárkózás felé. A felzárkózásban kitüntetett szerep jut a fejlesztéspolitikának, amely Magyarországon a 2014-2020-as időszakban – összhangban a már elfogadott vagy a jelenleg is formálódó uniós és hazai tervdokumentumok és szakpolitikai dokumentumok fejlesztési irányjaival – öt középtávú fő nemzeti prioritásra és az azokat az uniós finanszírozási elképzeléseket összegző, a Partnerségi Megállapodás szempontjából összefűző átfogó nemzeti fejlesztési célra épül.

Az átfogó cél elérésében és a nemzeti fejlesztési prioritások érvényesítésében döntő szerepe van az uniós támogatások felhasználásának, de ezeket a törekvéseket hazai fejlesztéspolitikai, szabályozási eszközök és egyéb kezdeményezések is támogatják.

A hazai (Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió) és az uniós (EU 2020 Stratégia, valamint a Nemzeti Reform Programban rögzített vállalások) fejlesztési szükségletek és növekedési

lehetőségek alapján a 2014–2020-as tervezési ciklus átfogó nemzeti fejlesztési célja a fenntartható, magas hozzá adott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedés.

A cél a fenntartható gazdasági növekedés, amihez a 2011-2012-ben lezajlott pénzügyi konszolidáció teremti meg az alapokat. A 2000-es évek első évtizedében a viszonylag magas, de a kelet-közép-európai országokétól mégis elmaradó gazdasági növekedés az államadósság gyors és fenntarthatatlan növekedésével és a tartósan magas költségvetési deficittel párosult. Az elmúlt években végrehajtott pénzügyi konszolidáció eredményeként a 2014-2020-as tervezési ciklusban már egy költségvetési egyensúlyra támaszkodó, fenntartható gazdasági növekedés indulhat el Magyarországon.

Magyarország gazdasági növekedése úgy lehet hosszú távon is tartós, ha a gazdasági növekedés érdekében a környezeti és társadalmi struktúrák potenciális gazdasági erőforrásait jobban képes hasznosítani. Ezt a törekvést olyan fejlesztések támogatják, amelyek eredményeképpen a foglalkoztatottság és a társadalmi tőke bővül, az eltartottak aránya és a környezeti kockázat csökken, a természeti és humán/kulturális erőforrások hatékonyan és fenntarthatóan hasznosulnak. Ezért a gazdasági szereplők és a piacok számára juttatott, valamint a gazdasági infrastruktúrafejlesztésre fordított forrásokat társadalmi és környezeti beruházások is kiegészítik.

Az átfogó nemzeti fejlesztési célkitűzés egyúttal támaszkodik a gazdasági növekedés két alapvető forrására, az erőforrások bővítésére, vagyis a foglalkoztatás kiszélesítésére, valamint az erőforrások hatékonyabb felhasználására, azaz a gazdaság technológiai fejlődésére, a magasabb hozzáadott értékű termelésre. Az európai léptékkal mérve kiugróan alacsony foglalkoztatás nemcsak gazdasági-társadalmi probléma, hanem egyúttal mozgósítható növekedési erőforrás is. A technológiai modernizáció és a magas hozzáadott értékű termelés pedig a globális versenyképesség erősítésének, és így a gazdasági felzárkózásnak a legfontosabb eszköze. A magyar gazdaság globális értékláncokba való erős beágyazottsága és nyitottsága ellenére jelentős a közvetlen hazai hozzáadott érték aránya a bruttó exportban (42,2%, OECD-TIVA, 2013).

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia

A magyar kormány széleskörű társadalmi egyeztetést követően 2007 közepén elfogadta az ország Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiáját, melynek célja az EU göteborgi stratégiai célkitűzéseinek nemzeti szintű megvalósítása. A stratégia fő célkitűzése, hogy elősegítse a hazai társadalmi-, gazdasági-, környezeti folyamatok közép-, illetve hosszútávon fenntartható pályára való áttérését figyelembe véve a hazai adottságokat és a tágabb folyamatokat, feltételeket. Egy hosszú távú keretstratégiai jellegű dokumentum, mely valamennyi társadalmi, gazdasági és környezeti területre pozitív, fenntartható, társadalmisítható jövőképhez vezető, hosszú távú cél- és ennek megfelelő eszközrendszer vázolat, mely illeszkedési alapként szolgál más szakágazati és területfejlesztési stratégiák, települési fenntarthatósági tervek számára.

Horizontális célkitűzések:

- a közösségi tudásbázis növelése, a tudományos kutatás és tudáscsere erősítésével és a kutatási eredmények elérhetővé tételével;
- fenntarthatóságról szóló tudás két irányból, közoktatás és a média felől történő közvetítése;
- a társadalmi csoportok és gazdasági szereplők bevonása a közpolitikai döntési folyamatokba;
- a közpolitikák fejlesztése, illetve átalakítása és hatékony megvalósítása a fenntarthatóság elvei és gyakorlata alapján;
- az intézményrendszer fejlesztése, illetve átalakítása;
- a változások monitoringja és értékelése, amelynek eredményei visszahatnak a tudásbázisra, illetve minden más cselekvési területre is.

A stratégia prioritásai:

- a) A fenntartható népesedési politika kialakítása, amely növeli a gyermekvállalási kedvet, biztosítja a vállalt gyermekek nyugodt felnevelését, emellett kialakítja a harmonikus együttlét feltételeit a különböző generációk között.
- b) A társadalom egészségi állapotának javítása, melynek eredményeként nő a lakosság születéskor várható élettartama és az egészségben eltöltött évek száma. Új lakossági szűrőprogramok indítása a betegségek megelőzésére.
- c) A társadalmi kohézió és a foglalkoztatás javítása: melynek eredményeként javul a hátrányos helyzetű csoportok (romák, testi és mentális sérüléssel élők, nők) társadalmi elfogadottsága. A foglalkoztatás arányának kiterjesztése a hátrányos helyzetű csoportok munkához juttatásával és a nyugdíjasok munkaerőpiacon tartásával, mely elősegíti ezen csoportok társadalmi integrációját.
- d) A természeti értékek védelme: a természetes ökoszisztémák működőképességének megőrzésével a természeti értékek védelmének hatékonyabbá tétele az intézményes és az önkéntes természetvédelem megerősítésével.
- e) A klímaváltozás elleni küzdelem az üvegházhatású gázok légkörbe való kibocsátásának csökkentésével és a változó időjárási és éghajlati hatásokra való állami és lakossági felkészülés elősegítésével.
- f) A fenntartható vízgazdálkodás megteremtése az ivóvízminőség javításával, a közműháló bezárásával, a felszíni vizek védelmével és minőségének javításával, a felszín alatti vízkészletek szennyeződésektől való védelmével és kímélő használatával.
- g) A versenyképesség fenntartható erősítése a „hazai Lisszaboni Stratégia” kidolgozásával és folyamatos monitoringjával, javításával.
- h) A fenntartható termelési eljárások és fogyasztói szokások erősítése a termelés természeti erőforrásigényeinek csökkentésével, a „tisza technológiák” hazai elterjesztésével, aktív fogyasztói szemléletformálással.
- i) Az energiagazdálkodás átalakítása a hazai megújuló energiaforrások feltárásával és használatuk növelésével, az energiatakarékosság és a megújuló energetikai innovációk ösztönzésével.
- j) A fenntartható mobilitás és térszerkezet kialakítása a területi különbségek mérséklésével, a kiegyensúlyozott funkcionális településhálózat megteremtésével, mely csökkenti a hosszú távú lakossági közlekedési igényt. A környezetbarát tömegközlekedés szerepének erősítésével és az úthálózat fejlesztésével csökkenthető a közlekedés üvegházhatású gáz kibocsátása.
- k) A fenntartható fejlődést elősegítő gazdaságösztönzési rendszer kialakítása a költségvetési egyensúly megteremtésével, a megelőző szemléletű törvényi szabályozással, az adóterhek élők munkáról a környezethasználatra történő átcsoportosításával, a környezeti irányítási rendszerek és a termékciklus-menedzsment bevezetésének ösztönzésével.

Széchenyi 2020, Európa 2020

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a 2014-2020-as ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

A Széchenyi 2020 mögött álló Európa 2020 fekteti le az Európai Unió stratégiai szempontjait a következő programozási periódusra nézve, amely egy a gyors, fenntartható és inkluzív növekedést célzó stratégia. Az Európa 2020 stratégia olyan növekedést hivatott megvalósítani, amely intelligens, azaz amelynek esetében az oktatási, a kutatási és az innovációs beruházások hatékonyabbak, fenntartható, mert kulcseleme az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átállás, és inkluzív, mivel nagy hangsúlyt fektet a munkahelyteremtésre és a szegénység csökkentésére. A stratégia középpontjában öt ambiciózus célkitűzés áll, amelyek a foglalkoztatással, az innovációval, az oktatással, a szegénység visszaszorításával és az éghajlat-politikával/energiaüggyel kapcsolatosak.

Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra 1.5.3. pontjában az alábbiakat tartalmazza:

„A programoknak biztosítaniuk kell a fenntartható fejlődés szempontjainak érvényesülését is. A fenntartható fejlődés a társadalmi jólét folytonos növelését célozza a környezet eltartóképességének megőrzése mellett oly módon, hogy a jelen generációk szükségletének kielégítése ne veszélyeztesse a jövő generációk szükségleteinek kielégítését. A környezeti acquisban foglalt előírások betartását kiemelten kell kezelni, a programoknak hozzá kell járulniuk a környezeti terhek csökkentéséhez.

Ennek eléréséhez integrálni kell a környezetvédelmi, fenntarthatósági követelményeket és elveket – kiemelten a megelőzés elvét – az erőforrások takarékos és hatékony felhasználását, a biodiverzitás megőrzését, a környezeti szemléletformálást a programok tervezésébe és végrehajtásába, különösen a közlekedés, az energia, a versenyképesség, a terület- és településfejlesztés, valamint az ipartámogatás terén. A támogatási konstrukciók összeállítása, a projektek kiválasztása, a program megvalósítása során érvényesíti kívánt elvek a következők:

- az európai uniós környezetvédelmi vívmányok betartása Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–20-as fejlesztési időszakra*
- a természeti értékek, a táj és a biodiverzitás megőrzése, valamint az épített környezet, a kulturális örökség, megóvása;*
- a hulladékszegény, a hulladékeletkezés megelőzésén, az újrahasznosításon és újrahasználaton alapuló fejlesztések preferálása;*
- az energia-, az erőforrás- és a területhasználat csökkentése, az energiahatékonyság javítása, a fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése;*
- az egészséges és biztonságos környezet kialakítása (a levegő, a vizek és a talaj védelme, zaj- és rezgésvédelem), a környezeti károk megelőzése és kárelhárítása, a kockázatok csökkentése és a hatékony katasztrófahelyzet-kezelés támogatása;*
- a környezettudatosság növelése, környezeti szemléletformálás (beleértve a döntéshozói és végrehajtó testület, a partnerek és a kedvezményezettek képzését is);*
- környezettechnológiai KFI és ökoinnovációk alkalmazása;*
- a környezeti, fenntarthatósági szempontból szelíd fejlesztések preferálása;*
- a „megelőzés” és a „szennyező fizet” elv,*
- a zöld közbeszerzés és a forráshatékonyság elve*
- az üvegházhatású gázok kibocsátásának mérséklése és az éghajlatváltozáshoz történő adaptáció elősegítése (ld. a horizontális célkitűzéseknél);*
- a környezettudatos tervezés és kivitelezés: teljes életciklusra vetített költség figyelembe vétele a döntéshozásban.*

Az operatív programokhoz készített stratégiai környezeti vizsgálati (SKV) jelentések tartalmaznak javaslatokat azokra a mutatószámokra, amelyek biztosíthatják a környezeti hatások nyomon követését a program előrehaladása során. Az SKV jelentéseket az operatív programok benyújtását követően véglegesítjük, és ebben a folyamatban jelöljük ki majd az SKV indikátorok körét is. Ennek a folyamatnak a keretében meghatározzuk továbbá az adatgyűjtés rendjét, a monitoring információk alapján szükségessé váló intézkedések, a kapcsolódó döntések meghozásának, nyomon követésének és értékelésének módját, eljárásrendjét. Az SKV monitoring és értékelési rendszer főbb elemeit partnereinkkel is egyeztetve fogjuk véglegesíteni és megvalósítani. A fenti elvek érdekében tevékenykedő kormányzati és nem kormányzati szervezeteknek helyet kapnak a monitoring bizottságban. A fejlesztések fenti elvek érdekében tett beavatkozásairól program szinten adatokat kell gyűjteni és azokat értékelni. A programszintű értékeléseknek részét képezi a fejlesztések fenti elvekhez való hozzájárulásának – főként környezeti, fenntarthatósági szempontú – vizsgálata, különös tekintettel a programok energiahatékonysági teljesítményére, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére és a „szennyező fizet elv” megvalósulására.

A programok biztosítani fogják a legfontosabb esélyegyenlőségi célcsoportok, illetve a fenntartható fejlődés szempontjainak figyelembevételét és érvényre juttatását a programok kidolgozásának, végrehajtásának, nyomon követésének és értékelésének teljes folyamata során.”

Borsod-Abaúj-Zemplén megye területfejlesztési koncepciója

Borsod-Abaúj-Zemplén megye területfejlesztési koncepciója és stratégiai programja a megye következő európai uniós költségvetési periódusra való felkészülésének fontos tervdokumentumai, amelyekben megfogalmazásra kerültek a megye hosszú távú fejlődésének stratégiai irányai és a fejlesztés célrendszere.

A jövőkép és a misszió alapján meghatározásra kerültek Borsod-Abaúj-Zemplén megye területfejlesztésének stratégiai céljai: „A gazdasági versenyképesség erősítése”, és „Az életminőség javítása”.

A megye adottságai és a bemutatott stratégiai célok elérése érdekében tehát a következő fejlesztési prioritások kerültek kijelölésre.

- a) Tudásbázis fejlesztése
- b) Idegenforgalmi versenyképesség növelése
- c) Vállalkozási környezet fejlesztése
- d) Agro-business ágazat erősítése
- e) Területi felzárkózás és a megye belső kohéziójának erősítése

A dokumentumban vázolt jövőkép szintén utal a környezetipar kiemelkedő fontosságára. Ez az ágazat mind a nemzetközi tendenciákat figyelembe véve, mind az európai uniós és hazai fejlesztési elképzelések alapján egyre jelentősebb szerepet tölt be a gazdaságban. A környezetipar és a hozzá kapcsolódó tevékenységek, valamint az ágazat fejlesztési és kutatási bázisa a gazdaság rendkívül széles spektrumát ölelik fel. Többek között a környezetvédelem, a kommunális közszolgáltatások, az energetika, a vegyipar, a biotechnológia, a gépipar, és a mezőgazdaság bizonyos területei alkotják a környezetipart. Akárcsak az egészségipar, a környezetipar is több ágazathoz és fejlesztési területhez kapcsolódik.

Mezőkövesd fejlesztési dokumentumainak fenntarthatósági vonatkozásai

A települési környezetvédelmi program kapcsolódási területei

A LA21 építőköveit tekintve a fenntartható fejlődés értelmében vett cselekvés előfeltétele a település fennálló helyzetének ismerete, pl. (környezeti problémákra fókuszálva) ismeretek:

- az önkormányzat területén a környezetterhelés és a természeti erőforrások felhasználásának mértékéről,
- az igazgatásban a környezet- és erőforrás menedzsmentről.

A valós helyzet részletes feltárása, az egyes szegmensek áttekintése, az információk összegyűjtése, a jelen állapot teljes körű meghatározása lehetővé teszi, hogy a megvalósításnál a helyi Agenda 21 minden vonatkozását és területét figyelembe vehessük, és a megfelelő célokat és programokat fogalmazzuk meg.

A helyzetértékelési (állapot felmérési) vizsgálatokat rendszeres időközönként meg kell ismételni, hogy megállapítható legyen, az Agenda 21 keretében megvalósított programok tényleg a megfelelő célok megvalósításához vezettek-e. A megvalósítás során hosszabbtávon hasznos lehet különösen a közös önkormányzati hivatal és egyéb önkormányzati intézményekre vonatkozóan környezetközpontú irányítási rendszer kiépítése és működtetése.

Az előzőekben leírtak alapján látható, hogy a Környezetvédelmi Program kiemelt jelentőséggel, számos kapcsolódási ponttal bír az LA21 elkészítéséhez. Az LA21 kulcsszerepet szán a helyi önkormányzatoknak a helyi fenntarthatóság megvalósításában. Összességében több mint egy környezetvédelmi program (“zöld” terv).

Feladata integrálni a helyi környezeti, társadalmi, gazdasági és kulturális kérdéseket, problémákat, hosszú távon biztosítani a helyi polgárok életminőségét a fenntartható fejlődés alapelvei alapján. A feladatok megfogalmazásába és megvalósításába bevonja a helyi közösség valamennyi résztvevőjét és szektorát, és támogatja a helyi demokratikus folyamatokat. A helyi önkormányzatok és a közigazgatási területükön működő érdekelt felek egyaránt fontos szereplők a program megvalósításában. A komplex program és hatékony megvalósítása feltételezi, hogy minden érintett lehetőségeinek és igényeinek megfelelően részt vesz a kidolgozásban és a megvalósításban. Természetesen a helyi hatóságok és az érintett vezetők feladata, hogy a cselekvési lehetőségeket maximálisan kihasználják.

A következő fejezetekben a vizsgálandó terület bemutatására, környezeti elemeinek helyzetfeltárására, a megtett intézkedések, eredmények bemutatására, stratégiák, eredménymutatók meghatározására kerül sor az elfogadott Környezetvédelmi Program alapján.

Mezőkövesd fenntarthatósági stratégiájának főbb céljai

A település adottságainak, lehetőségeinek és jelenlegi helyzetének figyelembevételével kerültek kijelölésre Mezőkövesd fenntarthatósági stratégiai irányai, valamint a hosszú távú célok elérését segítő projektötletek.

Fenntarthatósági szempontból célszerű a helyi, helyben előállított vagy feldolgozott termékek fogyasztásának ösztönzése, ezáltal nő a helyi vállalkozások, termelők által a munkahelyteremtés, valamint a munkahelymegtartás. A Mezőkövesdi adottságoknak megfelelően cél az élelmiszeripar számára az agrártermelés lehetőségének kihasználása.

A megújuló energiaforrások kihasználása, hasznosítását célzó rendszerek kialakítása során célszerű helyi szakemberek bevonása, vállalkozók ösztönzése.

Olyan szemléletformáló aktivitásra van szükség, amely nem elvontan közelíti meg a klímaváltozás okozta következményeket, és nem nevelni akarja helyes viselkedésre a lakosságot, hanem közelebb hozza a megújuló energiák által kínált lehetőségeket és az ezeket közvetlenül érintő gazdasági racionalitásokat az emberekhez. Ahhoz, hogy hatékony intézkedések és eredmények valósuljanak meg, alapos, összehangolt, egymásra épülő tudatformálási munka szükséges, hogy a társadalom és a gazdaság minden szereplője bekapcsolódhasson a folyamatokba.

A Fenntartható Fejlődési Program környezeti célkitűzései:

Átfogó célok

- Szemléletformálás, a mindennapi élet környezettudatossá tétele;
- Környezettudatosság a településfejlesztés során;
- Környezetvédelmi program megvalósítása;
- Oktatás, nevelés, képzés.

Egyéb célkitűzések:

- Parkosítás, zöldfelületek arányának növelése;
- Kerékpárutak kialakítása, túraösvények létesítése;
- Környezetvédelmi szemlélet erősítése az oktatásban;
- Energiafelhasználás mértékének csökkentése;
- Településrendezési terv alakítása során környezettudatosság fokozott érvényre juttatása;
- Közlekedésből származó környezetterhelés minimalizálása;
- Illegális hulladéklerakások felszámolása;
- Környezeti Információs Rendszer kialakítása, nyilvánossá tétele;

A Fenntartható Fejlődési Program társadalmi célkitűzései:

Elsődleges célok:

- A fenntartható fejlődés elveinek széleskörű ismertetése (LA21, riói csúcs)
- Hátrányos helyzetű csoportok (kisebbségek, fogyatékkal élők) képviselőinek bevonása döntéshozatali folyamatokba, jogalkotási metódusba
- Egészséges életmódra való nevelés
- Ifjúsági sport és szabadidős tevékenység lehetőségének biztosításával és rendezvényekkel fellépés a drogfogyasztás ellen
- Közterhek arányosságának biztosítása

Egyéb célkitűzések:

- Kisgyermekes családok részére programok szervezése;
- Kommunikáció és tájékoztatás minőségének javítása a lakosság felé;
- Kerékpárút építése - turizmus fellendítése;
- Esélyegyenlőség megvalósítása az oktatásban;
- Közintézmények létesítése során akadálymentesség biztosítása;
- Az önkormányzati intézetekben az egyenlő értékű munkáért egyenlő bér elvét érvényesíti, ennek érdekében felülvizsgálja a bérezési rendszerét és az esetleges hátrányos helyzetek kialakulásának okait.

A Fenntartható Fejlődési Program gazdasági szempontú célkitűzései:

Elsődleges célok

- Településfejlesztés a fenntartható fejlődés elvének érvényesítésével;
- Forrásteremtés, pályázatok készítése, kisvállalkozások segítése;
- Infrastruktúrafejlesztés.

Egyéb célkitűzések

- Energiatakarékosság érvényesítése;
- Környezetpolitika és a gazdasági fejlesztések harmonizációja;
- Új vállalkozások létesítésének támogatása, ezzel munkahelyek létesítése.

Kiemelten fontos célterületek

1. Szemléletformálás a fenntarthatóság érdekében – környezettudatosságra ösztönző marketing, egészséges életmódra és helyi termékek fogyasztására ösztönző, tudatos vásárlási döntések meghozatalát elősegítő marketing és szemléletformálás.

A fenntarthatósággal kapcsolatos stratégiai teendők közül az egyik legfontosabb a helyi lakosság és a döntéshozók szemléletében a környezetvédelmi szempontokra való odafigyelés, a hosszú távú gondolkodás „csírájának elültetése”. A gondolkodásmód váltás beruházásigénye lényegesen alacsonyabb egyéb környezetvédelmi fejlesztéseknél, csupán minőségi és gyakorlatorientált tájékoztatásra/képzésre, jó minták/példamutatásra van szükség (megjegyzendő azonban, hogy a szemléletmód, kultúra változtatása időigényes feladat).

A fenntarthatóságot szolgáló döntések és cselekedetek egy része nem igényel többlet pénzbeli ráfordítást vagy túlzott mértékű befektetett munkát/időráfordítást (pl. szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság).

A fenntarthatósági stratégia megállapítása alapján pusztán a szemléletmódbeli változtatással a tudatosabb, átgondoltabb vásárlási döntésekkel jelentős mértékben csökkenthető Mezőkövesd környezetterhelése. Amennyiben a Mezőkövesdi vásárlók (lakossági, vállalati és

önkormányzati/egyetemi szféra) vásárlásaik/beszerezéseik során előnyben részesítik a helyi termékeket és szolgáltatásokat, azáltal – jellemzően – hozzájárulhatnak környezetvédelmi szempontokhoz, a lokális szintű munkahelyteremtéshez és munkahelymegtartáshoz a jövedelmek helyben tartásához.

2. Mintaszerű energiafelhasználás különös tekintettel a megújuló energiákra – a Mezőkövesdi adottságoknak leginkább megfelelő megújuló energiák (pl. napenergia, geotermikus energia) mintaszerű felhasználása.

Mezőkövesd fenntarthatósági programjában stratégiai cél a megújuló energiákban rejlő lehetőségek kihasználása, az energia-felhasználás környezetterhelő hatásainak csökkentése.

Stratégiai cél tehát Mezőkövesd energetikai mintatelepüléssé alakítása. Fenntarthatósági cél a helyi lehetőségek felmérése és elemzése után olyan mintaértékű megújuló energiahasznosítási projektek valósuljanak meg, melyek tapasztalatai, eredményei széles körben elérhetővé válnak a lakosság és a vállalkozások számára; továbbá a megújuló energiára vonatkozó ismereteket olyan mértékben bővítik, amely alapján a helyi szereplők meg tudják hozni döntéseiket.

A mintaprojekt hatékonysága érdekében megújuló energiák használatát ösztönző, népszerűsítő kampányok, rendezvények szervezése is indokolt.

Amennyiben a mintaprojekt sikeres, úgy a megújuló energiák hasznosítását célzó rendszerek iránti helyi kereslet növekedni fog, melyet Mezőkövesdi szakemberek bevonásával célszerű kielégíteni. Ezért a fenntarthatóságot szolgáló, megújuló energiát hasznosító rendszerek telepítésre specializálódott szervezetek tevékenységét is támogatni, ösztönözni szükséges.

3. Fenntartható gazdaságfejlesztés - gazdasági fejlődés két fő pillér mentén: Minőségi helyi termékek előállítása (és pl. mezőgazdasági termékek feldolgozása) mentén, valamint élelmiszeripar mentén.

Fenntarthatósági szempontból célszerű a helyi, helyben előállított vagy feldolgozott termékek fogyasztása (elsősorban a szállítás környezetterhelő hatása miatt) – ennek azonban előfeltétele, hogy a lokális kínálat megfelelő színvonalú legyen, legyenek olyan termékek és szolgáltatások, melyekre fizetőképes kereslet mutatkozik Mezőkövesden és környékén.

E stratégiai cél a helyi vállalkozások, termelők általi munkahelyteremtést, munkahelymegtartást hivatott szolgálni, termékfejlesztés és vállalkozásfejlesztés (illetve a vállalkozóvá válás ösztönzése) révén, valamint azon logika mentén, hogy a Mezőkövesd és környékén előállított termékek vásárlása hozzájárulhat a fenntarthatóbb gazdaságfejlesztéshez.

A magas hozzáadott érték előállítását és a munkahelyteremtést együttesen, rövid- és középtávon szem előtt tartó cél érdekében technológia-intenzív nagyvállalat Mezőkövesdre telepítése indokolt (a mezőkövesdi adottságok mentén) – ez ösztönzőleg hathat a spin-off cégeke is (pl. tapasztalatok, know-how alapján), és ez által hozzájárulhat a korábbi koncepciókban rögzített célokhoz is. A betelepülő nagyvállalat tevékenysége esetében preferált a környezetbarát technológiák alkalmazása és kerülendő/korlátozandó a nagy környezetterheléssel járó feladatok ellátása.

4. A fenntartható turizmus megteremtése – kulturális /ifjúsági programokhoz kapcsolódó/ turizmus.

A fenntarthatósági stratégia készítése során rögzítettük, hogy a természeti erőforrások felhasználásával, a kulturális értékek megőrzésével a tömegturizmus lehet célja Mezőkövesdnek. Az Mezőkövesdi turizmus fejlesztése akkor lehet fenntartható, ha figyelembe vesszük Mezőkövesd turisztikai befogadóképességét és a helyi adottságokat és kultúrát, valamint a minőségi turisztikai szolgáltatások iránti keresletet ösztönözzük a mennyiségi szolgáltatások helyett.

Az előzőekben rögzítettek mentén a jelenleginél nagyobb hangsúlyt kell fektetni a környezetbarát, öko-, illetve aktív turizmusra (pl. EuroVelo – kerékpárturizmus) – s akár marketing eszközökkel is ösztönözni az ilyen irányú keresletet.

A minőségi turizmus mellett a szezonális kiküszöbölése és a hosszabb tartózkodási idő elérése a cél, melyhez a turisztikai szervezetek együttműködése (pl. TDM szervezet által), a helyi, térségi turisztikai programok összehangolása, „környezetbarát” turisztikai csomagok kínálása lehet az eszköz.

Kiugrási lehetőségként definiálható településünk esetén a helyi vallási, szakrális műemlékek látogatásának felfuttatása, vallási rendezvényeken való részvétel (hitélethez kapcsolódó ünnepek kapcsán vagy egyházi kultúrájú zenei programokon, koncerteken való részvétel) zarándoklatok, lelki gyakorlatok szervezése. A vallási turizmus keretén belül a látogatók nagyon sokszor igénybe veszik az egyházi intézmények környékén található szálláshelyek szolgáltatásait. A látogatók fogadása plusz munkát és ezzel együtt bevételt is jelent, mivel fel kell készülni a látogatókra, takarítás, személyzet, világítás.

5. "Együttműködő település" - összefogás, együttműködés a civil, önkormányzati, oktatási, vállalkozói szereplői között Mezőkövesd fejlődésének érdekében.

A település fejlődése jelentősen függ a döntéshozók együttműködésétől (önkormányzat - vállalkozások) és az érintettek (első sorban a lakosság) támogatottságától. A magyarországi együttműködési hajlandóság lényegesen alacsonyabb, mint más európai országokban tapasztalható átlagos érték, ezért stratégiai cél, hogy Mezőkövesd érdekében a település fejlődése céljából erősödjön a kooperáció.

Az együttműködés közös érdekek mentén valósulhat meg hatékonyan – egy közös, mindenki által elfogadott cél lehet a fenntarthatóság és/vagy a környezetvédelem. A közös gondolkodás, közös célok meghatározása érdekében a település életének meghatározó döntéshozóinak rendszeres egyeztetését javasoljuk, valamint felhívjuk a figyelmet a lakosság és civil szféra bevonására – már a döntés előkészítési fázisban. A megfelelően előkészített – széles társadalmi réteg bevonásával előkészített – fejlesztések megvalósítása várhatóan egyszerűbb, hatékonyabb, a lakosság által nagyobb arányban támogatott.

Az együttműködési készség és a „csapatmunka” erősítése érdekében a település életének különböző területein javasoljuk „csapatépítő” szándékkal rendezvények, szakmai programok szervezését (pl. ifjúsági és kulturális programok, fenntarthatósági rendezvények).

Fenntarthatósági megvalósítási terv

Mezőkövesd település fenntarthatósági tervének megvalósítását elősegítik a megfogalmazott célkitűzések és az ezekhez kapcsolódó intézkedési javaslatok, amelyek környezeti, társadalmi és gazdasági téren egyaránt összefoglalják az aktuális, helyi szinten beazonosítható problémákat, és ezekre vázolnak fel megoldási lépéseket.

Jelen fenntarthatósági tervek és célok kidolgozása konzultáción alapul. A konzultáción meghatározásra került az elvégzendő feladatok, elérendő célkitűzések, intézkedések köre.

A környezetvédelem terén kitűzött célokat a környezetvédelmi program részletesen tartalmazza, így a jelen terv a környezetvédelem mellett elsősorban a gazdasági és társadalmi területre koncentrálna. Jelen terv a környezetvédelem terén azonosított, illetve a környezetvédelmi programban nem szereplő (esetleg attól eltérő) célokat is megfogalmaz.

A célokon túl szinten meghatározásra került elérésének tervezett időtávja (rövid, közép vagy hosszútáv) és azok megvalósításához, eléréséhez tervezett intézkedések köre.

Az ütemezés meghatározásakor az adott feladat, cél fontosságán túl figyelembe vételre került az előkészítés, megvalósítás időszükséglete is. Így előfordul, hogy egy fontosnak ítélt feladat végrehajtása – az előkészítés időszükséglete miatt – csak középtávú célként jelenik meg.

A, Épített környezet és természeti értékek védelme

A helyi környezet káros anyagoktól való védelmével és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával járul hozzá a lakosság hosszú távú jólétéhez, valamint a növény- és állatvilág életkörülményeinek fenntartásához és sokféleségének megőrzéséhez.

Épített környezet védelme

Cél: a kevesebb környezeti stressz hatást eredményező, megfelelő környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet fenntartása és kialakítása.

Megvalósítási terv:

A meglévő építészeti, helytörténeti és természeti értékek megőrzése, védelme és fejlesztése érdekében az alábbi szükséges feladatokat kell elvégezni:

- a népi építészeti értékek feltérképezése, értékvédelmi karbantartásuk támogatása;
- a természet-közeli állapotú területek védelmének biztosítása;
- új beépítéseknél kerülni kell az idegen építészeti formákat és anyaghasználatot;
- szabályozási tervben biztosítani a hagyományos tájhasználat, beépítési mód kedvezőtlen változásainak elkerülését;
- a helyi védelemre javasolt területek, épületek, létesítmények, valamint az építészeti örökség védelmét önkormányzati rendeletben kell biztosítani.

Természeti értékek védelme

Cél: Az országos és helyi jelentőségű védendő értékek feltárása, védett és védendő értékek állagának megóvása

Megvalósítási terv: Az ex lege természetvédelmi területek védelme mellett az ökológiai hálózat értékes elemeinek minősíthető, birtokvédelem megváltozásából adódó területhasználatok a területre hagyományos gazdálkodás figyelembe vételével bővíteni kell, a meglévők megóvásáról gondoskodni szükséges.

Zöldfelület fejlesztés és felújítás

Cél: A településen a zöldfelületek növelése, illetve a meglévő zöldterületek minőségének javítása, a zaj- és porszennyezés csökkentése mellett pedig a levegő tisztaságának növelése.

Megvalósítási terv: A fejlesztés keretében elsősorban út menti fasorok létesítése a cél, a felújítás tárgykörében pedig meglévő parkok és erdők felülvizsgálat utáni minőségjavítása a feladat. Mind a felújítást, mind a fejlesztést egy hosszú távú koncepció alapján kell végezni, a településközpontból indulva az egész belterületet érintő, átfogó program keretében. A központ korszerűsítésének keretében a település utcái, úthálózata, járdái, felújítása, zöldövezetének kialakítása a pályázati lehetőséggel biztosítani kell.

B, Környezetvédelem

Levegőtisztaság-védelem

Cél: A jó levegőminőség fenntartása, a település környezeti levegőminőségének javítása. Szén-dioxid kibocsátás csökkentése. Allergén anyagok csökkentése

Megvalósítási terv: A közlekedésből származó szilárd szennyezőanyag kibocsátását csökkenteni szükséges a kedvezőbb levegőminőségi állapot elérése érdekében. Továbbra is fokozott figyelmet kell szentelni a parlagfű és más allergén gyomnövények elleni védekezésnek a közterületeken a mentesítés megszervezésével, a magánterületeken a megfelelő védekezés kikényszerítésével.

A következő lépések megtétele javasolt:

- a kerékpárral történő közlekedés népszerűsítése;
- parlagfű mentesítési akciók meghirdetése;
- az elavult technológiai fűtőberendezések korszerűsítésével párhuzamosan (intézményi és lakossági, vállalkozói szinten) felülvizsgálata szükséges. A felülvizsgálatot célszerű abból a szempontból elvégezni, hogy, hatékonyabb energiafelhasználású fűtőberendezések létesítésével, hulladékokból gyártott pellet, mint tüzelőanyag felhasználásával a levegőtisztaság védelme érdekében a szennyezőanyag kibocsátás mértékét csökkenteni lehessen.

A felszíni- és felszín alatti vizek védelme, talajvédelem

Cél: A szennyvíz-csatornahálózatnak szakszerű üzemeltetésével gondoskodni lehet a talaj, a felszíni és felszín alatti vizek minőségének védelméről.

Megvalósítási terv: Az új, beépítésre szánt területeket kialakítani, illetve igénybe venni csak teljes közműépítéssel lehet. A csatornahálózattal ellátott területen növelni szükséges a rákötöttségi arányt. A szennyvíztisztítóban keletkező szennyvíziszapot, annak energiahordozó értéke miatt hasznosítását célszerű regionális szintű iszaptechnológiai telephely építésével megvalósítani.

Hulladékgazdálkodás

Cél: Települési szelektív hulladékgyűjtés lehetőségeinek bővítése, illegális hulladéklerakás visszaszorítása.

Megvalósítási terv: Az országos, regionális és helyi hulladékgazdálkodási tervek prioritásainak érvényesítése, a megelőzés szempontú hulladékgazdálkodás kialakítása. Környezetbarát és „a szennyező fizet” elven alapuló rendszer kialakítása. A termelési és a lakossági hulladékcsökkentés ösztönzése.

Lakossági veszélyes hulladékmennyiség csökkentése és szervezett begyűjtés megvalósítása. A begyűjtött hulladékkezelés a megbízott hulladékgazdálkodási vállalkozás telephelyén megoldott. Nagyobb probléma az illegális hulladéklerakás, melynek visszaszorítása a hatékonyabb ellenőrzéssel, hulladékgyűjtési akciókkal lehetséges. A település agrárgazdálkodási helyzetéből adódó mezőgazdasági melléktermékek (törköly, söprű, venyige, gyümölcsmaradékok, egyéb zöldhulladékok, közterületi falevél) ipari mértékben történő hasznosítására biogáztelep létesítése indokolt.

A szelektív hulladékgyűjtés tervezésénél a település már 2005 évtől kezdve nagy hangsúlyt fektet a lakosság tájékoztatására. Jelentős tudatformálást lehet elérni lakossági fórumok összehívásával, előadások tartásával, valamint szórólapok kibocsátásával, melyek közvetlenül a lakók otthonába jutnak el. A folyamatos tájékoztatás és a változások könnyebb elfogadása, hétköznapi életbe való beillesztése érdekében fontos szerepet kap a helyi média, melyet jól érthetően, pontosan informálni kell.

A hulladékok szelektív gyűjtésére szolgáló gyűjtőedényzetek helyét forgalmas, jól megközelíthető helyen kerültek kijelölésre. Ezek az alábbiak: nagyobb élelmiszerüzlet mellett, a közintézmények közelében, valamint az általános iskola mellett. Ezáltal környezeti nevelési hatást is elérhetünk a tanulók körében.

Kerti hulladékok komposztálásának elősegítése, esővíz-gazdálkodás ösztönzése is kiemelten fontos feladat kell, hogy legyen. A zöldhulladék hasznosításnak két módja lehetséges:

1. A zöldhulladék külön gyűjtése, és központi komposztálása.
2. Házi komposztálás.

Az első változat megvalósításához a plusz gyűjtőedényzet biztosítása, és a külön gyűjtött hulladék elszállításának és a komposztálás feltételeinek biztosítása szükséges.

A házi komposztálás mértékének növeléséhez az ingatlan tulajdonosok tájékoztatása és meggyőzése szükséges. Fontos célkitűzés az észszerű vízgazdálkodás ösztönzése is, mely része a fenntartható fejlődésnek.

Veszélyes hulladékok elkülönített gyűjtéséhez kapcsolódóan lakossági begyűjtési akciók szervezése szükséges évente két alkalommal. A lakossági veszélyes hulladékok állandó gyűjtő helyeinek kiépítése, a lakosság ösztönzése a jól működő visszagyűjtő rendszerek használatára napjainkban már alapelvárás.

Zaj- és rezgésvédelem

Cél: A lakosság egészségvédelme, a településen pihenést, kikapcsolódást kereső vendégek nyugalma érdekében a környezeti zajok határértékeknek megfelelő szintre mérséklése.

Megvalósítási terv: A közlekedési zajszint csökkentése szükséges minden jelentősebb útvonal környezetében, ahol határértéket meghaladó terheléssel van jelen. Az üzemi tevékenységből származó zajokat (a zavaró telephelyeken elvégzett zajvédelmi intézkedések eredményeként) sikerült a megengedett értékek alá szorítani, ezek betartása szükséges a továbbiakban is. Az ipari és mezőgazdasági létesítmények körében zajforrások feltérképezése és a zajkibocsátás csökkentésnek felmérése.

Környezet tisztasága

Cél: Kevesebb környezeti terhet eredményező települési környezet kialakítása és fenntartása

Megvalósítási terv: A települési járdák, utak állapota, rendezettsége – nagymértékben javíthatja az ott élők közérzetét. A közterületek rendszeres takarítása szerepet játszik az ott élők közérzetének alakulásában, a káros környezeti hatások (pl. porterhelés) csökkentésében.

Az önkormányzatnak be kell tartatnia a közterületekre vonatkozó helyi rendeletet, a szemelődőkkel szemben hatékonyabb fellépés és bírság kiszabása jelent megoldást.

Gondoskodni kell a települési hulladéktárolók és -gyűjtők elhelyezéséről és rendszeres ürítéséről.

A felnőtt lakosság környezeti nevelése érdekében fel kell használni azokat a média adta lehetőségeket, amelyek minden korosztályhoz eljuttatja Mezőkövesd tisztaságának környezetének javítása érdekében meglévő eredményeket, tervezett intézkedéseket, ill. a környezetvédelemmel kapcsolatos aktualitásokat.

C, Infrastruktúra

Ivóvízellátás és szennyvízelvezetés

Cél: A lakosság egészséges ivóvízellátásának biztosítása, a települési szennyvízelvezetési infrastruktúra rendeltetésszerű, a lefedettsége megfelelő, a szennyvíztisztítási kapacitások hatékonysága növelés nélkül biztosítja a még szolgáltatásba be nem vont intézmények, lakosság által kibocsátott szennyvizek kezelését. A szennyvízcsatorna hálózat kiépítése hozzájárul a környezet és az ivóvízbázis védelméhez, a jobb életfeltételek megteremtéséhez, valamint vállalkozások, cégek betelepüléséhez is. A megvalósítással a település lakosainak infrastrukturális ellátottsága teljessé vált. A szennyvízhálózat kiépítést követően a település célja, a felszín alatti vizek szennyeződésének csökkentése, a talaj, talajvíz és rétegvíz minőségének megóvása a további szennyeződésektől.

Megvalósítási terv: Mivel a lakossági ivóvízellátás belterületen megfelelően biztosított, a hangsúly a külterületi ivóvízellátás minőségi fejlesztésén van.

Energiagazdálkodás

Cél: A jelenleg is használt energiák felhasználásának optimalizálása, megújuló energiák használatának elősegítése, fűtési alternatívák bevezetése

Megvalósítási terv: A megújuló energiák alkalmazásának alapvető szerepe van a fenntartható fejlődésben, mivel az ilyen módon nyert energia lényegesen kisebb környezetterheléssel jár a hagyományos, főleg fosszilis üzemanyagokon alapuló energiatermeléshez képest. A megújuló energiaforrások felhasználási arányának növelése, környezetbarát technológiák bevezetése, energiatakarékosságra való törekvés, melyhez szükség van a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére. Települési vagy intézményi szinten megvalósítható alternatív energiaforrások felhasználási lehetőségeinek számbavétele, megvalósítása. A lakosság rendszeres

tájékoztatása az energiák észszerű, takarékos használatáról. A közintézményekben törekedni kell az energiatakarékos izzók használatára. Megvizsgálandó Mezőkövesden a nem megújuló energia felhasználása milyen mértékben csökkenthető naperőművek telepítésével.

Közlekedés fejlesztése

Cél: A biztonságos és a környezetbarát, esztétikus közlekedés kialakítása

Megvalósítási terv:

A meglévő szilárd útburkolattal ellátott úthálózat előregedett szakaszainak korszerűsítése.

- Az utak folyamatos és rendszeres karbantartása.
- Az elhasználdott, balesetveszélyes közterületi burkolatok felújítása, esztétikus, épített környezet kialakítása.
- A lehetséges kerékpárutak megépítése.
- A kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése.

Környezettudatosság megteremtése

Cél: Az oktatás minden szintjén a környezetvédelmi tudatformálás integrált megjelenítése.

Megvalósítási terv: Az oktatás pedagógiai célrendszerében helyet kell adni a környezettudatos gondolkodás kialakításának, a fenntartható fejlődés előmozdításának. Rendkívül fontos a helyi környezeti értékek és problémák megismertetése a helyi lakossággal, illetve ezek kezelése. Cél egy olyan társadalom kialakítása, mely „úgy elégíti ki a jelenben élők szükségleteit, hogy az ne veszélyeztesse a jövő generációk szükségleteinek kielégítését”. A környezeti tudatosság társadalmi beágyazódásának elősegítése a szemléletformálás, környezettudatos gondolkodás kialakítása, az ismeretközvetítés, a környezeti információk terjesztése, aktív állampolgárrá nevelés és közösség fejlesztés révén.

Tervezett intézkedés:

1.) Nyilvánosság a város környezeti ügyeivel kapcsolatban

A környezeti tudatosság növelése mellett biztosítani szükséges a nyilvánosság részvételét az egyes tevékenységekkel kapcsolatos döntéshozatalban.

Ennek érdekében:

- elő kell segíteni az interneten a közérdekű környezeti információk, adatok, éves jelentések nyilvánosságát,
- a település honlapján a közérdekű környezetvédelmi ügyekkel kapcsolatos fórum létrehozása.

Tudatformálás

Cél: Intézményi hulladékcsökkentő megoldások bevezetése. Alternatívák alkalmazása.

Megvalósítási terv: Az önkormányzati oktatási és kulturális intézményi hálózaton keresztül lehetőség van a keletkező hulladékmennyiség csökkentését szolgáló, a helyi hulladékgazdálkodási tervben részletezett nevelési és szemléletformálási programok teljesítésére.

Az önkormányzat és a közszolgáltató közös hulladékgazdálkodási akciók megvalósítása:

- A környezetvédelmi ismeretek terjesztése érdekében ismeretterjesztő kiadvány terítése az általános iskola számára.

- Szakmai segítség biztosítása az oktatók részére.
- Jeles környezetvédelmi akciók keretében szervezett iskolai programok támogatása.
- Iskolában és óvodában a szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő oktatóprogram, szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő akciók.
- általános iskolások számára vetélkedősorozat szervezése a szelektív hulladékgyűjtés témakörében.

Cselekvési terv

A fenntartható fejlődés azt jelenti, hogy a ma élő generációk szükségleteit úgy kell kielégíteni, hogy az ne veszélyeztesse a jövő nemzedékek szükségleteinek kielégítését. Olyan fejlődés vízióját kínálja számunkra, melyben összhangban vannak a jelenlegi és a hosszú távú, valamint a helyi és a globális szükségletek, és amely a társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi szükségleteket az emberi fejlődés egymástól elválaszthatatlan és egymástól kölcsönösen függő elemeiként kezeli.

A fenntartható fejlődés nem csak politikák végrehajtása révén valósul meg: a társadalom egészében kell elfogadásra találnia olyan vezérelvként, amelyet figyelembe vesz minden egyes polgár napi választásai során éppúgy, mint a döntéshozók a nagyhorderejű, számos embert érintő politikai és gazdasági döntések meghozatalánál. E vízió megvalósításához alapvető változásokra van szükség a gondolkodásban, a gazdasági és szociális struktúrákban, továbbá a fogyasztási és termelési mintákban.

Elengedhetetlen változások a fenntarthatóság érdekében

- Az oktatásban, a politikai és közgondolkodásban fel kell ismerni azt az alapvető ténytet, hogy az ember a természet része, múltja, jelene és jövője szempontjából meghatározó a környezet minősége, az erőforrások bősége, s mindezek megőrzésének érdekében harmonikus illeszkedése környezetéhez.
- Helyre kell állítani a társadalmi jólét elsőbbségét a gazdasági növekedéssel szemben. Az emberi fejlődés célja a folytonos szociális jólét megvalósítása, amelyben a gazdaság eszköz, a környezet pedig feltétel.
- Társadalmunk formálásában lényegesen nagyobb figyelmet kell szentelnünk azoknak az erkölcsi, etikai normáknak, amelyek meghatározzák az egyes emberek, egyes társadalmak és környezetük között fennálló viszonyrendszert. Az új etika nem képzelhető el az egyes emberek értékrendjének megváltozása nélkül. Az egész társadalom feladata, hogy ezt az új rendtet felállítsa, s hogy az egyes emberek szintjéig nyúljon a megoldás érdekében.
- Az erőforrásokhoz való igazságos hozzáférés lehetősége teremtheti meg a legtöbb ember boldogulását, alkotó szellemi vagy fizikai kibontakozását. A megosztás készségének kialakítása a személyes boldogság és biztonság, megelégedettség feltétele is. A különböző társadalmi csoportok megkülönböztetése az egyes társadalmakon belül sürgő feloldást igényel. A megoldás egyik módja, ha ezeket a társadalmi csoportokat ne rekesztjük ki a társadalom ügyeinek intézéséből, csak azért mert etnikailag másak, nők, öregek, fiatalok, vagy másként vélekednek.
- Az iskolarendszer és oktatás gyökeres reformjára van szükség, az analitikus, tantárgy szemléletet a holisztikus látásmódnak és az ennek megfelelő tantárgyi integrációnak kell felváltania.
- A szektorok felett átívelő intézményrendszert kell létrehozni, az integráltságot a jogi és gazdasági szabályozórendszerben is meg kell testesíteni.
- Ki kell alakítani, és széles körben alkalmazni kell a fejlődés nyomon követésére alkalmas fenntarthatósági mutatókat.
- A globálizációs, centralizációs törekvésekkel szemben elsőbbséget kell adni a helyi közösségek kibontakozásának, a szubszidiaritás gyakorlásán keresztül biztosítani kell ezek önmeghatározási lehetőségét.

- A megfelelő környezet-minőség biztosítása érdekében olyan jogi szabályozórendszert kell létrehozni, amely tiltja, és hosszú távon felszámolja azokat a tevékenységeket, amelyek negatív externális hatása a környezet visszafordíthatatlan károsodásához vezet, illetve olyan gazdasági szabályozókat kell bevezetni, amelyek a természeti erőforrások értékének elismerésén alapulnak.
- A fogyasztói és termelői mintázatokat egy rendszerben kell kezelni, s messze nem elegendő csak a termelés technológiai oldalaira koncentrálni. A fogyasztói mintázatok átalakításának iránya az anyag- és energia-intenzív termékektől és szolgáltatásoktól
- az anyag- és energiaszegény termékeken és szolgáltatásokon keresztül a tudás és kultúra fogyasztásának irányába mutat.
- A helyi erőforrások hasznosítása kulcskérdés a fenntartható erőforrás-gazdálkodás szempontjából. A helyi gazdálkodás a közösség és környezete viszonyrendszerében valósul meg, szervesen illeszkedik a közösség életéhez, lehetővé teszi a szerves kultúra folyamatosságát, a közösség együttműködését, a helyi környezeti értékek megbecsülését.
- A környezeti rendszereket azok átalakítása helyett adottságaiknak megfelelően kell hasznosítani oly módon, hogy az ne változtassa meg a környezet ökológiai jellemzőit.
- Látnunk kell tehát, hogy a fenntarthatóság elérése nem azt diktálja, hogy óriási pénzeket áldozzunk a jelenleg és korábban elkövetett bűneink orvoslására, hanem, hogy ne bűnözzünk tovább. Ahhoz, hogy meglévő problémáinkat felszámoljuk, előbb meg kell előznünk az újabbak létrejöttét. A megoldás tehát kevésbé technikai jellegű, inkább emberi és környezeti viszonyrendszerünk átértékelését, új etikát, szemléletet, megközelítéseket követel. S valljuk be, ezeket a változásokat nehezebb elérni, mint technikai válaszokat találni a fennálló kérdésekre

A feladat elvégzése a jól definiált és könnyen érthető elvek ellenére sem egyszerű tekintve, hogy a gondolkodásmód átforgalmazását igényli mind gazdasági, mind településvezetési (politikai), mind lakossági szempontból.

A program megvalósításához tudatosítani kell minden érintett szereplővel, hogy a fenntarthatósági célok elérése közös érdek, és a szükséges áldozatok meghozatalával hosszú távú – több generációra előre mutató hasznok (illetve az elkerülhető károk) mértéke felbecsülhetetlen. Éppen ezért a kapcsolatok építése, a folyamatos kommunikáció, érdekegyeztetés és a közös célok megteremtése elsődleges fontosságú.

Legfontosabb elvégzendő tevékenységek

1. A környezetvédelmi célok elérését szemléltető adatok, illetve ezek változásának folyamatos gyűjtése, igény esetén statisztikai információk nyújtása.
2. Jelen fenntarthatósági terv két évente történő felülvizsgálata (november 30-ig), a módosítások átvezetése.
3. Partnerség építés jelen tervben meghatározott célok elérése érdekében. A partnerség építés a projekt során folyamatosan tervezett a lakossággal, a vállalkozókkal, a nyilvánosság eszközeivel.
4. Projektbeszerzései során a másodlagos alapanyag felhasználás arányának növelése a teljes alapanyag felhasználáson belül, amilyen mértékben csak lehetséges, az együttműködési szervezet, önkormányzat és vállalkozó körök kapcsolatával közös projektek szervezése.
5. Projektbeszerzései során a környezeti szempontok figyelembe vétele, amilyen mértékben csak lehetséges (pl. már a közbeszerzési dokumentációk előírásai között is).

6. Az önkormányzat által szervezett rendezvények, egyeztetések, megbeszélések körülményei (pl. saját tulajdonú épületben, környezettudatos szemléletnek megfelelő helyiségben) által a környezettudatosság tükrözése.
7. Alapoktatás keretében az oktatási intézményeknek előírt nevelési, egészségi és környezetvédelmi tervekben az intézményeken keresztül Mezőkövesd környezetvédelemmel szemben elkötelezettségének érvényesítése. A Fenntarthatósági terv megvalósításában a járás /kistérség széleskörű együttműködésének szorgalmazása.

Projektjavaslatok

Szemléletformálás a fenntarthatóság érdekében – környezettudatos marketing, egészséges életmód, helyi termékek marketingje

Az intézkedés célja: A fenntartható fejlődés elvének széles körben való megismerése.

Megnevezés	Ismeretterjesztő előadások, lakossági fórumok szervezése környezetvédelmi témákban
Az intézkedési célon belüli rész cél	Olyan ismeretterjesztő előadások és lakossági fórumok megtartása, ahol a környezettudatos magatartás és a környezetvédelem, valamint a fenntartható fejlődés elveinek részletes megismerésére nyílik módja a közösségnek.
Megcélzott szegmens	Lakosság
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata Helyi média Meghívott előadók (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, tudatos vásárlás, energiagazdálkodás, fenntartható fejlődés témakörökben) Civil szervezetek
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projekt tartalomtól függően

Tevékenységek

Óvodások környezeti nevelése: A gyerekek ösztönösen tisztelik a természetet és rácsodálkoznak sokszínű élővilágunkra. Segítsünk nekik abban, hogy megmaradjon bennük ez az eredendő képesség, és felnőtté válva is képesek legyenek harmóniában élni a természettel!

Interaktív Környezetvédelmi Oktatóterem,

Játékos, kreatív, élményközpontú foglalkozások

Általános- és középiskolai tanulók környezeti nevelése

Iskolák közötti versenyek környezetvédelmi témában

Zöld „Ki Mit Tud?”

Rajzpályázat

Hulladékgyűjtő verseny

Önkormányzati ügyintézés és civil kapcsolatok javítása

Az intézkedés célja: A települési szervezetek hatékonyabb munkavégzése, gyorsabb ügyintézés, jobb civil kapcsolatok.

Megnevezés	A civil szféra és az önkormányzat kapcsolatának erősítése, új civil szerveződések létrejöttének támogatása, a civil szervezetek pályázati munkájának segítése.
Az intézkedési célon belüli rész cél	Internetes vagy előadásokat követő fórumok megrendezése az önkormányzat és a civil szervezetek között, lakossági részvétel biztosításával, pályázati munkában segítségnyújtás a civil szervezetek részére, új civil szerveződések ösztönzése, tanácsadás, segítségnyújtás gyakorlati kérdésekben.
Megcélzott szegmens	Lakosság Civil szféra Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata Helyi civil szervezetek Helyi média
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projekt tartalomtól függően

Megnevezés	Új, rendszeres lakossági fórumok megtartása a településfejlesztés aktuális kérdéseiben, kétirányú véleménynyilvánítási lehetőség a helyi lakosság és az önkormányzat kapcsolatának erősítésére, közös megoldások kidolgozására, a lakossági vélemények rendszeres és közös megvitatása.
Az intézkedési célon belüli rész cél	Lakossági fórumok megszervezése a településfejlesztés kérdéseiben, közös megoldások kidolgozására.
Megcélzott szegmens	Lakosság Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzatának és közös önkormányzati hivatalának dolgozói
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projekt tartalomtól függően

Oktatás, képzés fejlesztése

Az intézkedés célja: Oktatásfejlesztés, környezettudatos nevelés.

Megnevezés	Környezettudatos nevelés bevezetése
Az intézkedési célon belüli rész cél	A projekt célja, hogy a jelenleg Mezőkövesd településen tanuló gyermekek megismerjék a környezettudatos életmód alapelveit, és elsajátítsák a fenntartható fejlődés elveivel összhangban álló életmód követésének lehetőségeit az oktatási rendben megjelenő előadások, fórumok útján. A fórumok tartására rendszeres időközönként a települési oktatási intézményben kerülhet sor, osztályonként osztályfőnöki óra keretében, valamint az iskolai és városi rendezvényeken előadások megszervezése útján. Emellett lehetőség nyílik új iskolai szakkörök indítására, környezetvédelmi és természetjárás témákban, valamint évenkénti környezetvédelmi tanulmányi verseny létrehozására is.
Megcélzott szegmens	Iskolások Tanárok
A projekten dolgozó szereplő (k)	Iskola oktatói és tanulói
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projekt tartalomtól függően

Megnevezés	„ÖKO iskola” programban való részvétel megtartása
Az intézkedési célon belüli rész cél	Az „Öko-iskola” cím megtartása színvonalas környezeti nevelés által.
Megcélzott szegmens	Iskolások Oktatók Tanárok
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata Mezőkövesdi oktatási intézmények
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projekt méretétől függően

A helyi közlekedés fejlesztése

Az intézkedés célja: A biztonságos kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek biztosítása a település minél nagyobb területén. Infrastruktúra fejlesztése.

Megnevezés	A települési biztonságos kerékpáros közlekedés megteremtése.
Az intézkedési célon belüli rész cél	A kerékpáros közlekedést széles körben biztonságossá tevő kerékpárutak létesítése és fedett kerékpártárolók építése.
Megcélzott szegmens	Lakosság
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata Helyi civil szervezetek
A projekt megvalósításához szükséges keret	Beruházás méretétől függően

Települési és helyi épített környezet

Az intézkedés célja: A települési önkormányzat helyi dokumentumaiban a környezeti értékek védelmének fokozott figyelembe vétele, jó lakókörnyezet és jobb életminőség elérése.

Megnevezés	Települési zöldterületek körültekintő fenntartása
Az intézkedési célon belüli rész cél	A települési parkok folyamatos, körültekintő fenntartása (az előregedett fák cseréje, pázsitgondozás, virágos település program megvalósítása). A közparkok, a játszóterek állapotának megóvása, az utak melletti gyomfelhalmozódások megelőzése, kezelése.
Megcélzott szegmens	Lakosság Településre látogatók
A projekten dolgozó szereplő(k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata Helyi civil szervezetek Lakosság
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projektmérettől függően

A jobb energiafelhasználás lehetőségei

Az intézkedés célja: Hatékony energiafelhasználás kialakítása a településen.

Megnevezés	Előadások tartása az energiafelhasználásról
Az intézkedési célon belüli rész cél	A lakosság energiahasználattal kapcsolatos ismereteinek bővítése. Az önkormányzat lehetőségeinek vizsgálata, kiemelt tekintettel a települési megújuló energia hasznosításának módjaira.
Megcélzott szegmens	Lakosság
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projektmérettől függő

Megnevezés	Smart City – energia-felhasználás szempontjából Mezőkövesd mintatelepüléssé alakítása pályázati támogatás igénybevétele
Az intézkedési célon belüli rész cél	Mezőkövesd energetikai mintatelepüléssé alakítása – Környezetvédelmi szempontok erősítése Mezőkövesd (üvegház-hatású gázok kibocsátásának csökkentése, energiahatékonyság fokozása) A projekt célja egy „Tudás Háza” felépítése, amely bemutatja a lakosságnak, hogy milyen energia-megtakarítási és fosszilis-energia kiváltási lehetőségek vannak, és hogy mekkora ráfordítással milyen megtakarítás érhető el.
Megcélzott szegmens	Lakosság
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projektmérettől függő

Tevékenység:

Mintaház kialakítása különös figyelmet fordítva a település természeti adottságaira (napenergia- és geotermikus energia-hasznosítási példák) és az elérhető energiatakarékosági technológiákra;
 Energia-megtakarítási tippek, ötletek és házi praktikák összegyűjtése és szemléltetése;
 Mintaszerű energiafelhasználást ismertető részletes, és gyakorlati útmutatókat tartalmazó kézikönyv vagy tájékoztató füzet elkészítése;
 Mintaprojektek megvalósítása (önkormányzat és egyetem együttműködésével);
 Mezőkövesdi megújuló energiával kapcsolatos projektek adatbázisának összeállítása és publikálása interneten (pl. összes napkollektor mennyiségre vonatkozó tapasztalatok, számszerű eredmények, fórum – ez segítség a fejlesztést tervezőknek is);
 Helyi lakosság és vállalkozások ösztönzése megújuló energia felhasználására, energiahatékony berendezések alkalmazására (pl. új) Mezőkövesdi lakás vásárlásakor jelentősebb mértékű támogatást kaphassanak, ha energetikailag kedvezőbb besorolásút vesznek);

Megnevezés	Energiatakarékos beruházások a közintézményekben (hőszigetelés, nyílászáró csere stb.)
Az intézkedési célon belüli rész cél	A közintézményekben megvalósítandó energiatkarékos beruházások mind az országos energiatkarékos mutatók javítása, mind az önkormányzatok gazdasági helyzete szempontjából egyre nagyobb jelentőségűek. A projekt célja a közintézmények energiatkarékos mutatóinak javítása az energiatkarékos beruházások előkészítése által.
Megcélzott szegmens	Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projekt mérettől függő

Tevékenységek:

- Energetikai felülvizsgálatok, auditok elvégzése,
- Megvalósíthatósági tanulmányok elkészítése,
- A finanszírozás megszervezése,
- Versenyterjesztés lebonyolítása,
- Engedélyezési eljárások lefolytatása

A hulladékkezelés fejlesztése a településen

Az intézkedés célja: A települési hulladékkezelési tervben foglaltak megvalósítása.

Megnevezés	Házi komposztálás és esővíz-gazdálkodás
Az intézkedési célon belüli rész cél	Házi komposztálás és esővíz-gazdálkodás ösztönzése, tájékoztató kampányok létrehozása
Megcélzott szegmens	Lakosság
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projekt mérettől függő

Megnevezés	A hulladékok szelektív gyűjtésének elősegítése
Az intézkedési célon belüli rész cél	A hulladékok szelektív gyűjtésének elősegítése 2005-óta működik a településen, összhangban a lakosság és a tanulók szemléletformálását célzó

	projektekkel, különös tekintettel a lakossági veszélyes hulladékok gyűjtésére és az iskolában és a boltokban található elemgyűjtők gyakoribb lakossági használatára. A boltok melletti szelektív hulladékgyűjtő sziget területén az üveg, papír, műanyag és használt ruha hulladékok elkülönített gyűjtésének, valamint a lezárt hulladéklerakó területén lévő új hulladékgyűjtő udvarban a lomtalanításból származó hulladékok gyűjtésének népszerűsítése.
Megcélzott szegmens	Lakosság
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projektmérettől függő

Gazdaság

Az intézkedés célja: Megújuló energiát előállító (vagy a fenntarthatóságot egyéb módon szolgáló) rendszerek telepítésre specializálódott vállalatok létrehozása, illetve az e területen működő Mezőkövesdi vállalkozások megerősítése támogatása.

Megnevezés	Megújuló energiát előállító rendszerek telepítésre specializálódott vállalatok támogatása
Az intézkedési célon belüli rész cél	A megújuló energia hasznosító berendezések épületbe történő beszerelése, installálása kevesebb tőkebefektetéssel járó, helyi vállalkozók által végezhető feladat. Ilyen szervezetek Mezőkövesd környékén jelenleg is működnek pl. Zöldipari Klaszter, ENEREA; Cél a megújuló energiát előállító (vagy a fenntarthatóságot egyéb módon szolgáló) rendszerek telepítésre specializálódott szervezetek tevékenységének erősítése, támogatása. E szervezetek közötti együttműködés elősegítése, megfelelő információk biztosítása e szervezetekről mind a helyi lakosság, mind a hasonló területen dolgozó vállalkozások számára. Cél továbbá új vállalkozások alapításának előteremtése, melyek megfelelő színvonalon képesek kielégíteni a helyi és környékbeli igényeket.
Megcélzott szegmens	Mezőkövesdi megújuló energia-hasznosító rendszereket telepítő, összeszerelő vállalkozók, ill. e területen vállalkozás indítását tervezők / befektetők
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata (adatbázis kialakítása – NFÜ-vel együtt) Megújuló Energiában járatos kormányzati szervek (pl. Nemzeti Környezetvédelmi és Energiaközpont NKft.) E témában járatos szervezetek, szövetségek (PI. Zöldipari klaszter)
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projektmérettől függő

Megnevezés	Megújuló energia hasznosítására alkalmas eszközök részleteinek gyártása Mezőkövesden és környékén
Az intézkedési célon belüli rész cél	Mezőkövesdi beszállítói kör megteremtése/működésének ösztönzése a megújuló energia hasznosítását célzó eszközök előállításán terén. A helyi adottságokra és ismeretekre alapulva olyan kis és közepes méretű vállalkozások alapításának ösztönzése, melyek megújuló energiák felhasználását lehetővé tevő eszközök, berendezések előállításával foglalkoznak, illetve beszállító

	tevékenységet végeznek hazai vagy külföldi megújuló nagyvállalatoknak.
Megcélzott szegmens	Mezőkövesdi vállalkozók, ill. vállalkozás indítását tervezők / befektetők
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projektmérettől függő

Mezőgazdaság

Az intézkedés célja: A fenntartható fejlődés elveivel összhangban működő mezőgazdaság kialakítása, mely jó megélhetési forrást biztosít a településen élőknek.

Megnevezés	Biotermesztés elősegítése
Az intézkedési célon belüli rész cél	Kiváló minőségű élelmiszer előállítás.
Megcélzott szegmens	Lakosság
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projektmérettől függő

Megnevezés	Helyben és Mezőkövesd környékén előállított termékek fogyasztására ösztönző kampányok megvalósítása – hangsúly: minőségi és egészséges termékek
Az intézkedési célon belüli rész cél	Kereslet megteremtése/fokozása a helyben és Mezőkövesd környékén előállított és/vagy feldolgozott minőségi termékekre (pl. élelmiszeripari termékekre), megfelelő színvonalon nyújtott szolgáltatásokra Helyi (mezőgazdasági) termékek értékesítését elősegítő marketing tevékenység fokozása
Megcélzott szegmens	- Mezőgazdasági termelők; - lakosság – külön kezelve az alacsony jövedelműeket, magasabb jövedelműeket, illetve a jövedelemmel nem rendelkező fiatal korosztályt;
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projektmérettől függő

Tevékenységek:

- Mezőkövesd kiskereskedelmi forgalmának jelentős hányadát adó kiskereskedelmi üzletek ösztönzése a helyi termékek értékesítésére;
- Mezőkövesdi piac népszerűségének növelése, mind kínálati, mind keresleti oldalról;
- Kampányok, marketing akciók a Mezőkövesdi termékek fogyasztására való ösztönzés érdekében (pl. ujszentmargita.hu honlapon, rendezvényeken, reklámfelületeken – minimális cél: a multinacionális cégek (nagy távolságról szállított – helyben is rendelkezésre álló termékek vásárlására vonatkozó) marketing-tevékenységének ellensúlyozása!

Megnevezés	Tudatos vásárlók számának növelése
Az intézkedési célon belüli rész cél	Mezőkövesd lakosságának ismeretei bővüljenek a fogyasztás hatásainak környezeti hatásairól. Pl. csomagolás, 30 km-es körzeten belülről származó termékek vásárlásának előnyei, túlfogyasztás, takarékoság. A helyben, illetve Mezőkövesd környékén előállított termékek vásárlásából származó előnyök megismerése: pl. CO2 kibocsátás csökkentése, helyi munkahelyteremtés /megtartás, egészségesebb életmód. A minőségi termékek preferálása a mennyiséggel szemben.
Megcélzott szegmens	Mezőkövesd lakossága – különösen a fiatal, 20 év alattiak és a családostok
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd Város Önkormányzata
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projektmérettől függő

Megnevezés	Az energianövények termesztésének elterjesztése
Az intézkedési célon belüli rész cél	A projekt célja az energiafüggőség csökkentése és a megújuló energiaszektor üzleti lehetőségeinek kihasználása az energianövény-termesztés elterjesztésével
Megcélzott szegmens	Mezőkövesd környéki mezőgazdasággal foglalkozó vállalatok, akik lehetőséget látnak az energianövény termesztésében, illetve eddig kis haszonnal termeltek vagy parlagterületekkel rendelkeznek.
A projekten dolgozó szereplő (k)	Mezőkövesd környéki mezőgazdasággal foglalkozó vállalatok, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, pályázatíró cégek
A projekt megvalósításához szükséges keret	Projektmérettől függő

Tevékenységek:

- Energianövény-ültetvény telepítési program elkészítése;
- Segítségnyújtás az Mezőkövesdi gazdáknak a termesztés módszereinek elsajátításában
- pályázatok felkutatása;
- tájékoztató és promóciós tevékenységek;
- Energianövény termelők és felvásárlók közötti kapcsolat megteremtése;
- Kapcsolt tevékenységként jelenhet meg az energianövény fűtőanyagként történő hasznosítását lehetővé tevő berendezések gyártása.

Monitoring és visszacsatolás

Annak érdekében, hogy a fenntarthatósági terv céljai megvalósuljanak, a célok az idővel aktualizálásra kerülő nemzeti és nemzetközi célokkal összhangban maradhassanak, továbbá, hogy a tervben rögzített elvek érvényesülni tudjanak, szükséges a megvalósulás nyomon követése (monitoringja), illetve a célok számszerűsítése.

A Local Agenda 21 program megfelelő színvonalú nyomon követése, a kitűzött célok elérése nehezen állapítható meg előre meghatározott monitoring rendszer nélkül. A Local Agenda program eredményességét tehát előre definiált mutatók alapján, a fenntartható fejlődés három pillére mentén szükséges nyomon követni – a gazdasági aktivitás szintjén, a szociális viszonyok alakulásán és a környezet minősége mentén.

A monitoring tevékenység a kitűzött célokhoz viszonyított tényleges eredmények vizsgálatát jelenti a program megvalósulásának folyamatos nyomon követése alapján. A monitoring tevékenységet célszerű független, e témára szakosodott szakértő bevonásával megvalósítani.

A Local Agenda egyes résztevékenységei előrehaladásának mérésére meghatározott indikátorok, a lebonyolításhoz kapcsolódó szigorú írásos dokumentációs rendszer, az eredmények rendszeres értékelése és a tervezett állapothoz viszonyítása a megfelelő monitoring alapelvei.

A jól működő monitoring rendszer a Local Agenda 21 program előrehaladásának, sikerességének ellenőrzése mellett lehetőséget biztosít a hatékonyság jelzésére is.

A monitoring rendszer kialakításának első lépése a megfelelő indikátorok meghatározása. A fenntarthatósági stratégia monitoringjához alkalmazott indikátorokkal szembeni alapvető követelmény, hogy a gazdasági aktivitás szintjét, a szociális viszonyok alakulását és a környezet minőségének változását precízen felmérje, valamint e területek kölcsönhatását nyomon kövesse. Az indikátorok kialakításával kapcsolatos további követelmény, hogy azok a hatásosság/eredményesség mérésére alkalmas mutatók legyenek, ezeket a nemzetközi gyakorlatban SMART (Specific, Measurable, Achievable, Realistic and Time-based) mutatóknak nevezik – vagyis elvárás, hogy az indikátor konkrét, mérhető, rendelkezésre álló, valóságos és idő-alapú legyen.

- konkrét: az indikátor egyértelmű, az adott projektre jellemző legyen
- mérhető: valamilyen számmal és mértékegységgel kifejezhető legyen
- rendelkezésre álló: az adatok jelentős költség nélkül gyorsan beszerezhetők legyenek
- valóságos: összefüggésben kell lennie a vizsgált tevékenységgel
- idő-alapú: a mutatóhoz valamilyen időtáv hozzárendelhető legyen (pl. 1 év)

A fenntarthatósági terv elvart, 5 éven belül megvalósítandó számszerűsíthető eredményei az alábbiak:

- a gépjárművek fajlagos üzemanyag fogyasztása 5%-kal csökken;
- a papírfelhasználáson belül az újrahasznosított papír aránya eléri a 15%-ot;
- a közös önkormányzati hivatal fajlagos villanyáram igénye 10%-kal csökken;
- a felhasznált ivóvíz mennyisége egy főre vetítve az irodákban 5%-kal csökken,
- a helyi munkatársak aránya nem csökken,
- a közös önkormányzati hivatal 1 légm³-re vetített fűtési hőigénye 15%-kal csökken;
- a fűtésre felhasznált energián belül legalább 25%-ot ér el a megújuló energiaforrások aránya;
- a beszerzésekben minden esetben megjelenik a zöld közbeszerzés szempontja;
- a beszerzésre kerülő irodatechnikák esetén legalább 75%-ban a korábbinál jobb fajlagos energiaigényű gép jelenik meg.

A fenti célok és elvek nyomon követését az éves környezeti értékelés keretében végzi Mezőkövesd Város Önkormányzata.

Potenciális indikátorok

Az indikátorok első megközelítésben azok a részterületek, melyeken a társadalom kultúrája, civilizációja, növekedése és fejlődése elsősorban vizsgálendő és az ott található problémák elsősorban megoldandók. Az indikátorok akkor vannak jól kiválasztva, ha mind társadalomelméleti, mind pedig gyakorlati szempontból lényegesek. Társadalomelméleti szempontból az a lényeges, ami a kérdéses társadalom struktúráját elvont, absztrakt, tehát fogalmi szinten tükrözi. Ilyen például az értékrend. Gyakorlati szempontból viszont az a lényeges, ahol számottevő problémák regisztrálhatóak. Az indikátorok összesen négy típusát készülünk azonosítani: a kultúra növekedésének, a kultúra fejlődésének, a civilizáció növekedésének és – végül – a civilizáció fejlődésének indikátorait, hosszabb távon nem elégedhetünk meg azokkal az indikátor-listákkal, amelyeket a tárgyra vonatkozó kutatások többé-kevésbé ötletszerűen hordtak össze. Viszont le sem mondhatunk e listákról, mint a további rendezést szolgáló alapokról. Az efféle listák még azt is

szolgálhatják, hogy a Magyar Professzorok Világtanácsának a keretein belül működő SD-Klub szakmai kapcsolatban maradjon a többi, ugyanezen a területen dolgozó szakmai csoporttal. A következő oldalakon egy ilyen listát mutatunk be pusztán illusztrációs célokból.

A fenntartható fejlődés Európai Unió által elfogadott indikátorai (Hungarian Commission on Sustainable Development Budapest, 2002) négy csoportba sorolhatók: a szociális indikátorok, a környezeti indikátorok, a gazdasági indikátorok, végül az intézményi indikátorok.

A szociális indikátorokhoz az alábbiak tartoznak:

- A jövedelmi különbségek mértéke;
- A munkanélküliség mértéke;
- A szociális gondoskodás egy főre eső összege;
- Férfi-nő arány a foglalkoztatottságban;
- Gyermejkjólét;
- A népesség ellátottsága táplálékkal;
- Halálozás mértéke a fontosabb halálokok esetén;
- Várható életkor;
- Egészségügyi ellátás;
- Népegészségügy;
- Gyermekkori járványos megbetegedések elleni védekezés;
- Legmagasabb iskolai végzettség;
- Lakáskörülmények;
- Bűnesetek száma;
- Népességnövekedés;
- A migráció mértéke;



A környezeti indikátorok:

- Üvegházhatású gázok kibocsátása;
- Az ózonréteget csökkentő anyagok jelenléte az iparban;
- Települések légszennyezettsége;
- A mezőgazdálkodásban hasznosított terület, biogazdálkodás;
- Műtrágyák és szerves trágyák felhasználása;
- Erdők területe és hasznosításuk;
- A vízfelhasználás mértéke;
- Folyóvizek biokémiai eredetű oxigénigénye;
- Tavak vízminősége, eutrofizációja;
- A biodiverzitás mértéke, a védett fajok száma;

Gazdasági indikátorok:

- Egy főre jutó GDP - a beruházások mértéke;
- A gazdaság főbb szektorainak bevétele;
- Az infláció mértéke;
- Külföldi tőkeberuházások;
- Kormányzati költségvetési hiány;
- Anyagfelhasználás mértéke;
- Energiafelhasználás jellege;
- Az energia termelésének mértéke, energiahordozók arányai;
- Kommunális hulladék mennyisége és elhelyezése;

- Ipari hulladéktermelés;
- Veszélyes (pl. radioaktív) hulladékok mennyisége és elhelyezésük;
- Papír és üveghulladékok hasznosítása;
- Utasforgalom mértéke;
- Szállítási módok;
- Környezetvédelmi ráfordítások;

Intézményi indikátorok:

- Kommunikációs infrastruktúra és internet hozzáférhetőség, hálózatos telefonvonalak száma és mobiltelefonok száma 100 főre esően;
- K + F felhasználás a GDP százalékában.

Európai uniós pályázati projektekben vállalható teljesítések

Települési Környezetvédelmi program felülvizsgálata és megvalósulásának dokumentálása

A Környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. §-a alapján az önkormányzatok a környezet védelme érdekében, összhangban a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal és helyi rendezési tervvel környezetvédelmi programot készítenek, melyet a képviselő testület (közgyűlés) rendelettel hagy jóvá.

A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kíséri az azokban foglalt feladatok megoldását, és a programot szükség szerint - de legalább két évente - felülvizsgálja.

A települési környezetvédelmi program felülvizsgálatát a fentiek alapján a környezetvédelmi törvény 47. § (1) bekezdésében meghatározott tartalom figyelembe vételével végeztük el.

A program felülvizsgálata és aktualizálása során a környezetvédelmi törvény előírásain túl figyelembe kell venni:

- a Nemzeti Környezetvédelmi Program II.-ben és alprogramjaiban;
- a Nemzeti Környezet-egészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Akcióprogramban,
- Települési környezetminőség Akcióprogramban,
- a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervben foglalt követelményeket; továbbá
 - Mezőkövesd Képviselő-testülete által jóváhagyott szabályozási terv előírásait;
 - Mezőkövesd Képviselő-testülete által elfogadott, a környezet védelmét érintő helyi rendeletekben foglalt előírásokat, valamint
 - Mezőkövesd Képviselő-testülete által elfogadott települési hulladékgazdálkodási rendeletet,

A környezeti program megalapozott felülvizsgálatához feltétlenül szükséges az eltelt két év során végrehajtott intézkedések által megváltozott környezeti állapot lehetőség szerinti minél teljesebb bemutatása, a változások értékelése, melynek ismeretében lehet meghatározni az elérendő környezetvédelmi célokat. A célok, célállapotok ismeretében lehet meghatározni az azokhoz vezető feladatokat, programokat és az azok megvalósításához szükséges erőforrásokat.

Az Európai Unió partnerségi elvének betartásával a tervezési folyamat során megbízott szakértőknek folyamatos kapcsolatot kell fenntartani a települési önkormányzat képviselőivel, a közös önkormányzati hivatal munkatársaival, a civil szervezetek és a hatóságok képviselőivel.

Igazolásának módja: Az önkormányzat képviselőtestülete által jóváhagyott és érvényes (két éven belül létrehozott vagy felülvizsgált) környezetvédelmi program.

Önkormányzati környezetvédelmi alap működtetése

Mezőkövesd Város Önkormányzata környezetvédelmi feladatai megoldásának elősegítése érdekében "Környezetvédelmi Alap"-ot hozott létre.

Az Alap bevételi forrásai a következők lehetnek:

- a) az önkormányzat által jogerős határozattal kiszabott környezetvédelemmel kapcsolatos bírság befolyt összege;
- b) az önkormányzat által jogerős határozattal a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 80. § (4) bekezdés b) alapján kiszabott természetvédelemmel kapcsolatos bírság befolyt összege;
- c) a környezetterhelési díjak és az igénybevételi járulékok külön törvényben meghatározott része;
- d) Mezőkövesd Város Önkormányzata bevételeinek az önkormányzat éves költségvetési rendeletében környezetvédelmi célokra elkülönített összege;
- e) egyes környezet- és természetvédelmi célú egyéb bevételek;
- f) az e célra teljesített önkéntes befizetések;
- g) az Alap lekötéséből származó bevételek;
- h) a környezet védelmének általánosan szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 58. § (6) bekezdés alapján az önkormányzatot arányosan megillető megosztott bevétel;
- i) környezet- és természetvédelmi pályázatokból származó bevételek;
- j) egyéb bevételek.

Az Alapot Mezőkövesd Város közigazgatási területén kizárólag környezetvédelmi és természetvédelmi célokra lehet felhasználni, más célra azok még ideiglenesen sem vonhatók el. A Képviselő-testület évente a költségvetési rendelet megalkotásával, illetve a zárszámadás elfogadásával rendelkezik az Alap pénzüsszegének nagyságáról. Az Alap felhasználásáról a Képviselő-testület dönt. Az Alap felhasználását az éves környezetvédelmi állapotjelentéssel egy időben nyilvánosságra kell hozni.

Az Alapot az következő meghatározott célokra javasolt fordítani:

- a) a környezetvédelmi szempontból károsodott környezet javítása, helyreállítása érdekében;
- b) levegőtisztaság-védelmi célokra;
- c) vízminőség-védelemre;
- d) talajvédelem céljaira;
- e) környezeti nevelés, oktatás, tájékoztatás céljaira;
- f) környezetvédelmi felmérések, elemzések, tanulmányok finanszírozására;
- g) a helyi természeti erőforrások és értékek megőrzésére, fenntartására;
- h) környezetszennyezést megelőző és csökkentő beruházások támogatására;
- i) monitoring rendszer üzemeltetése;
- j) környezetvédelmi célú rendezvények, szakmai programok költségeire;
- k) környezet- és természetvédelmi célú pályázatokhoz forrás biztosítására;
- l) egészségre káros közterületen növények irtására;
- m) emberi egészség védelme, az életminőség javítása;
- n) zaj- és rezgésvédelemre;
- o) közterület tisztaság elősegítése, illegálisan kialakított hulladéklerakó helyek megszüntetése / zöldfelület védelmére és tisztán tartására.

A talajterhelési díjból származó bevétel csak a talaj, valamint a felszín alatti víz mennyiségi, minőségi védelemre használható fel, ezen belül különösen a csatornázás, a szennyvíztisztítás, a vízbázisvédelem, a tartós környezetkárosodások kármentesítése, a potenciális és tényleges szennyező-források szennyezésének megelőző, illetve utólagos műszaki védelme.

Igazolásának módja: önkormányzati rendelet a környezetvédelmi alapról, beszámoló (a zárszámadás részeként) az alap bevételeiről és forrásainak felhasználásáról

Környezeti auditok lefolytatása

A környezetvédelmi auditálás rendszeresen végzett, szisztematikus felépítésű, transzparens, dokumentált és objektív értékelést biztosító környezetvédelmi teljesítményértékelés. A környezetvédelmi auditálást arra feljogosított auditorok (szakemberek vagy szakintézmények) végezhetik. Az auditor az önkormányzat megbízásából végzi tevékenységét. Az auditálási jelentés az önkormányzat tulajdonát képező bizalmas jellegű dokumentum. A környezetvédelmi auditálás minden esetben egy telephelyre vonatkozik. A több telephellyel rendelkező szervezetek auditálási dokumentációja az egyes telephelyek auditálási dokumentációjának összesítése alapján készíthető el. A környezetvédelmi auditálási programok kedvező hatásai a következőkben foglalhatók össze:

- A környezetvédelmi felelősséggel kapcsolatos nagyobb tudatosság kialakítása a vezetőkben és alkalmazottakban.
- A környezetvédelmi követelményeknek való megfelelés dokumentálása, ebből eredően az önkormányzat tekintélyének és piacképességének növelése.
- A környezetvédelemért felelős személyek átlátják és jobban megértik az önkormányzat működését és a környezetvédelmi követelmények hatását.
- Összehasonlíthatóság a hasonló egységek (telephelyek) között, lehetőség a legjobb módszerek bevezetésére egy vállalat több egységében (telephelyén).

A környezetvédelmi auditálás előnyei és hátrányai az auditálást végeztető önkormányzat szempontjából a következők:

Előnyök:

- A követelményeknek való jobb megfelelés a feltárt hiányosságok kiküszöbölése révén.
- Kisebbségi bírságok, ill. a bírságok elmaradása a környezetvédelmi követelmények teljesítésének eredményeképpen.
- Kedvezőbb megítélés az alkalmazottak, a hatósági szakemberek, a lakosok részéről.
- Ez utóbbiak abban érdekeltek, hogy lakhelyükön az önkormányzattal ne legyen „gond”.
- Megtakarítási lehetőségek, részben a bírságok, szankciók elmaradása, részben pedig a jobb, racionális módszerek vállalaton belüli elterjesztése révén.

Hátrányok:

- Forrásigény, az auditálás költségei az első teljesítményértékelés esetében jelentősek, a későbbiekben végzett rendszeres auditálások esetében kisebbek lehetnek.
- A működés zavarása, az auditálás folyamata időlegesen gátolhatja a normál üzemvitelt, az érintett vállalati személyek igénybevétele és az esetleges vizsgálatok végrehajtása miatt.
- A hatóságok a feltáró audit alapján beavatkoznak a vállalat működésébe, esetenként indokolatlan szigorúsággal sújtanak le a vállalatra a korábban általuk nem ismert, de a környezetvédelmi auditálás során feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében. Előfordulhat visszame-nőleges hatályú szankcionálás is.
- Beruházási és üzemeltetési költségek felmerülése a környezetvédelmi követelményeknek va-ló megfelelés érdekében.

A helyesen és eredményesen végzett környezetvédelmi auditálás előnyei kompenzálják a felmerülő hátrányokat. A környezetvédelmi követelményeknek való meg nem felelést ugyanis mindenképpen meg kell az önkormányzatnak szüntetnie. Fel kell azonban hívni a figyelmet az auditor és a megbízó, valamint az auditálás eredményét, a környezetvédelmi teljesítményértékelést a környezetvédelmi hatóságnak benyújtó önkormányzat és a hatóság közötti korrekt, a környezetvédelmi problémák megoldását elősegítő együttműködés fontosságára.

Szólni kell a kevésbé hatékony környezetvédelmi auditálási programok okairól is. Ezek a következők lehetnek:

- A környezetvédelmi auditálás tárgyának és céljának helytelen megválasztása.
- Rossz szervezés, az időbeli ütemezés és a forrásigény helytelen felmérése.
- Nem megfelelően összeállított auditáló teamek, megfelelő képzettségű szakemberek hiánya.
- A menedzsment támogatásának hiánya.
- Hiányosságok a problémák gyökereinek feltárásában. Ugyanis az eredményes auditálás egyik célja éppen a problémák megoldása a kiváltó okok feltárása és a negatív hatások kiküszöbölé-se útján.
- Helytelenül elkészített jelentések, amelyek nem felelnek meg a szisztematikus felépítés, át-láthatóság, dokumentáltság és objektív értékelés követelményeinek.
- A környezetvédelmi auditálás megállapításainak és javaslatainak mellőzése a vállalat további tevékenysége során.

Igazolásának módja: dokumentumok, feljegyzések, auditterv, auditprogram, auditori megbízások, ellenőrzési lista, audit feljegyzések, auditjelentés, melyek nem lehetnek egy évvel régebbiek.

Nyilvánosság számára aktuális környezeti információkhoz való hozzáférés rendszeres és a kötelező mértéken felüli biztosítása

Az időszakosan készülő környezet állapot értékeléseket célszerű az önkormányzatnál rendelkezésre álló frissebb adatokkal, információkkal rendszeresen aktualizálni. Külső kommunikációs eszköz lehet tájékoztató füzetek, prospektusok készítése vagy a honlapon való elérhetőség biztosítása. Ezen információkkal kiegészített elemzést ismeretterjesztő csatornákon (honlap, helyi újság, tv, szórólap, lakossági fórum stb.) keresztül nyilvánosságra kell hozni.

Igazolás módja: A környezet állapot bemutatását tartalmazó dokumentum, valamint az ismeretterjesztő csatornákon való közzététel tényének dokumentációja.

Megújuló energia arányának növelése a teljes energiafelhasználáson belül.

A szempont célja a lehetőségekhez mérten a megújuló energiák használatának növelése, mert a megújuló erőforrások a természetben rövidtávon újratermelődnek. A szempont csak saját felhasználású rendszereknél választható (ahol nem vagy nem teljes egészben hálózatról vásárolják az energiát). Megújuló erőforrásokon alapul pl. termálvizes fűtés, napelemes áramfejlesztés, szolártermikus áramfejlesztés, hőszivattyúk, hőkollektorok, szélenergia, folyóvízi erőmű, biomassza, árapály erőmű.

Számítása: megújuló erőforrás felhasználás (kWh) / teljes energia felhasználás (kWh)

Amennyiben a pályázó a pályázat benyújtáskori és adatokkal, számításokkal megalapozott értékének legalább 5%-os növelését vállalja. Amennyiben a szempont jelenlegi értéke eléri a 15%-ot, akkor a szempont jelenlegi értéke is elfogadható (új funkció fejlesztésekor is ezt a feltételt kell alkalmazni).

Fenntarthatósági Terv elkészítésének és rendszeres aktualizálásának vállalása

Mezőkövesd Város Önkormányzata kidolgozta és elfogadta Fenntarthatósági Tervét, amelyet minden második évben áttekint, és megfelelően aktualizál. A Fenntarthatósági Terv egyes elfogadott elemeit beépíti szervezeti működésébe, majd azok alapján törekszik az itt megfogalmazott elvek, célok és tevékenységek mind erőteljesebb érvényesítésébe úgy a saját, mint a vele kapcsolatba kerülő, vele együttműködni szándékozó partnerei működése során.

A fenntarthatósággal kapcsolatos tudásmegosztáson részt vett munkavállalók aránya

A környezeti, környezeti nevelési, fenntartható fejlődéssel kapcsolatos oktatáson, továbbképzésen vagy képzésben évenként résztvevő munkavállalók száma a szervezet összlétszámához viszonyítva. A tudásmegosztásba azok a saját munkavállalók is beleszámíthatók, akik a képzéseket tartják, vagy a fenntarthatósági tartalmú tanulási folyamatot szervezik. Számítása: tudásmegosztásban részt vevők száma előző évben [fő] / összmunkavállalói létszám [fő].

Feltételek / ellenőrzés: A szervezet meghatározott rendszerességgel a különböző munkakörökhez illeszkedően környezetvédelmi, környezeti nevelési, fenntarthatósági kérdésekben oktatásokat tart, vagy külső továbbképzésekre küldi munkatársainak legalább 25%-át. Oktatási jegyzőkönyv, napló, jelenléti ív, oktatásokat szabályozó dokumentum, továbbképzési, képzési szerződés, tanfolyami, részvételi igazolás az ellenőrzés alapja.

A vállalás teljesítésének megítélése az oktatási-képzési tervek, és a képzés végrehajtásáról szóló dokumentumok vizsgálatával lehetséges.

Környezeti szempontokat alkalmaz eszközök, termékek, alapanyagok, szolgáltatások beszerzésénél

Környezeti szempontból előnyösebb eszköz, termék, alapanyag (továbbiakban: eszköz): azon eszköz, amely erre irányuló védjeggyel rendelkezik, vagy olyan eszköz, szolgáltatás, amelynek előnyös környezeti tulajdonságai a termékismertetőből vagy a szerződési, vagy a szállítási feltételekből egyértelműen megállapíthatók. Ajánlatkérés esetén a szempontot megjelenítheti a beszerzés tárgyában, részletes leírásában, a beszállítótól elvárt követelmények között (pl. alkalmassági feltétel), a szerződés feltételeiben, vagy a kiválasztásban.

Feltételek / ellenőrzés:

A vállalás azt jelenti, hogy a projekthez kapcsolódó összes beszerzésben értelmezi a környezetvédelmi szempontokat (1. természeti erőforrások megőrzése, beleértve anyagtakarékosság, energiatakarékosság és megújuló erőforrások használata azok megújulási kapacitásán belül; 2. természetes térszerkezet megőrzése; 3. károsodások elkerülése) mindegyikét. Az ajánlatkérés tárgya, részletes leírása a beszállítótól elvárt követelmények, a kiválasztás, és a szerződés feltételei körében és az ajánlatkérés minél több, de legalább egy szakaszában, vagy a dokumentációban valamelyik környezetvédelmi szempontot adekvát, de egyértelműen azonosítható formában alkalmazza.

Valamint a beszerzés környezeti kímélő szempontjait tudatosítja az érintettekben (munkavállalók, beszállítók, partnerek, célcsoport stb.). Igazolása pályázati/közbeszerzési felhívás vagy beszerzési dokumentációk és/vagy belső szabályozó dokumentum, termék, alapanyag ismertetők, szerződések vonatkozó részei alapján.

A vállalás a tervek és a megvalósíthatósági tanulmány értékelése alapján ítélni lehet meg. Vizsgálandó a pályázó tenderezési, vállalatba adási szabályrendszere s gyakorlata. A vállalás teljesítettnek tekinthető, ha a dokumentumok egyértelműen előnyben részesítik azokat a szállítókat, kivitelezőket és eszközöket, amelyek ebből a szempontból megfelelnek.

Hasznosításra átadott hulladék arányának növelése

A termelés, szolgáltatás, közszolgáltatás vagy rendszeres napi működés során keletkező hulladék más termék alapanyagául szolgálhat, ezzel csökkentve a lerakásra/égetésre kerülő hulladék mennyiségét. Figyelembe vehető a szervezeten kívül gyűjtött, a hasznosító koordináló szervezetnek átadott és a komposztált hulladék is. A szervezetnek érdemes vizsgálnia a projekttervezés vagy a tevékenysége során keletkező hulladék összetételét és a hasznosító piac meglétét. Az értékesített hulladék a szervezet számára bevételt jelent, amely javítja a szervezet költség-haszon mutatóit.

Számítása: az újrahasznosításra kerülő hulladék mennyisége évente / a szervezetnél termelt összes hulladék mennyisége évente (megelőző lezárt pénzügyi évre).

Feltételek / ellenőrzés: Amennyiben a pályázó a benyújtáskori érték legalább 5%-os növelését vállalja projekt befejezéséig (ha a hányados nő), és legalább az elért arány megőrzése a fenntartási időszakban. Amennyiben a szempont jelenlegi értéke eléri a 60%-ot, akkor a szempont jelenlegi értéke is elfogadható (új funkció fejlesztésekor is a 60%-os feltételt kell alkalmazni). Értékesítési számlák, szállítólevelek, SZ-jegyek alapján ellenőrizhető a teljesítés.

Összes keletkezett hulladék mennyiségének csökkentése

A hulladékkeletkezés megelőzése a legmagasabb rangú környezeti célkitűzés a hulladékhierarchiában. A szempont célja, hogy a pályázó fordítson figyelmet a hulladékok keletkezésének megelőzésére. Hulladék keletkezését gondos beszerzésekkel és folyamattervezéssel kell elsősorban megelőzni. Ahol lehet, rendszeren (szervezeten) belüli anyaghasznosítási lehetőségeket kell keresni. A folyamattervezéshez kapcsolódó, hulladékszegénységet (is) célul kitűző anyagforgalmi, teljesítményértékelési, beszerzési tervek is alkalmasak. A fejlesztést végrehajtó szervezet egyéves működése során keletkező szilárd és hasznosítónak vagy ártalmatlanítónak (akár szállítón keresztül) átadott, azaz a szervezet területét elhagyó szilárd hulladék mennyiségét kell megadni a pályázat benyújtását megelőző évre, valamint a projekt befejezés évére. Nem szabad beszámítani az egyszerű kapacitáscsökkentéssel, teljesítménycsökkentéssel származó hulladékcsökkentést.

Feltételek / ellenőrzés: Amennyiben az önkormányzat a mutató benyújtáskori értékének legalább 20%-os csökkentését vállalja a projekt befejezésére, vagy amennyiben a projekt befejezésekor nem (és esetleg jelenleg sem) keletkezik semmilyen hulladék, a szempont elfogadható. Új funkció fejlesztésekor igazolni kell, hogy fejlesztés eredményeként legalább ennyivel jobb az adott ágazatban használatos megoldásoknál. Vállalati, szervezeti hulladék nyilvántartások, vagy szállítólevelek és számlák alapján igazolható a teljesítés.

A vállalás teljesítése megítható a projekt terveiből, illetve a megvalósíthatósági tanulmányból.

Üvegházhatású anyagok kibocsátásának csökkentése (CO₂)

A légszennyező anyagok közül kiemelten fontos a globális felmelegedést fokozó gázok, elsősorban a szén-dioxid (CO₂) kibocsátás csökkentése. A CO₂ kibocsátás csökkentés elsősorban energia-megtakarítás révén vagy a -felhasználás hatékonyságának növelésével érhető el. A kibocsátás mértéke kötelezően megadandó indikátora az ÚMFT-nek, míg horizontális értékelési szempontként csak akkor választható, ha a pályázó saját tüzelőberendezéssel vagy pontosan mért szén-dioxid megtakarítással rendelkezik (amely lehet saját célú, de akár szolgáltató is), és kibocsátás-csökkentést vállal. Számítása: Legalább három forrást figyelembe kell venni: (egy év alatt fogyasztott) fűtőanyag + üzemanyag + villamos áram; azaz intézményépület fűtése + (legalább a saját tulajdonú) járművek közlekedése + elektromos berendezések használata. Számítás a vonatkozó jogszabályok, szennyvíziszap-kezelés esetén a vonatkozó útmutatók alapján vagy becslés pl. a következők szerint: {fogyasztott üzemanyag (kWh, liter, m³ vagy kg) x B}, ahol B = az üzemanyag széndioxid "termelése" 1 liter, 1 kg vagy 1 m³ üzemanyag elégetésekor. B = 0,411 kg/kWh villamos áram; 2,733kg/kg szén; 2,341kg/l benzin; 2,678 kg/l diesel; 1,502 kg/m³ földgáz esetében. Más becslés is elfogadható, a becslés módszerét meg kell adni a pályázatban.

Feltételek / ellenőrzés: Amennyiben a pályázó a pályázat benyújtáskori értékének legalább 10%-os csökkentését vállalja a projekt befejezéséig. Új funkció fejlesztésekor igazolni kell, hogy fejlesztés eredményeként legalább ennyivel jobb az adott ágazatban használatos megoldásoknál. A meglévő jogszabályok alapján ismert számítási szabályok vagy megadott becslési módszer szerinti és évente megismételt kibocsátás számítás/becslés alapján ellenőrizhető.

Önkéntes gondnokság: a működési területen a kulturált, tiszta környezet fenntartásának segítése

Az önkormányzat működési területén önkéntes környezet fenntartási tevékenységet végez pl. elhagyott szemét rendszeres gyűjtése, közterület gondozás, környezettudatos útkarbantartás, szemétszedés, parlafű mentesítés, virágültetés stb. A szempont vállalása esetén az önkéntesen ellátott (gondozott) vagy a kötelezően ellátott, de a kötelező mértéken felül gondozott terület nagyságát kell számítani. Működési területnek legfeljebb a projekt hatásterületébe legalább félig beletartozó kiserőterek érthetők.

Feltételek / ellenőrzés: Amennyiben a pályázó vállalja a mutató benyújtáskori értékének növelését a projekt befejezéséig, vagy ha ez eléri vagy meghaladja a 1000m²-t, ezen tevékenység fenntartását. Az ellátott tevékenységeket tervező és igazoló dokumentumok, számlák alapján ellenőrizhető.

Környezettudatos menedzsment és tervezés

Az önkormányzat vállalja, hogy a környezettudatos menedzsment szempontokat működése során érvényesíti. A fenntartható fejlődés megvalósítása olyan cél, amit a környezeti nevelés és egyéb, például gazdálkodási és környezettudatosságot erősítő tevékenységei során érvényesíthet.

Az önkormányzat szervezeti működése során törekszik a fenntartható fejlődés elvének a jogi és pénzügyi lehetőségei közötti maximális érvényesítésére. Az irodai működés kapcsán cél a papír- és energiatakarékosság, újrahasznosítás, szelektív hulladékkezelés és az újrafelhasznált alapanyagokra való építkezés megvalósítása. Mezőkövesd Város Önkormányzata törekszik kombinált, anyag- és energiatakarékos, kétoldalas nyomtatásra is alkalmas irodatechnikai készülékek beszerzésére és alkalmazására. Továbbá törekszik az épített infrastruktúrájának kezelése, fejlesztése során az energiatakarékosság érvényesítésére. Ennek érdekében fejleszti a megvilágítási rendszereit és annak technikáját (energiatakarékos izzók, kompakt fénycsövek, LED technológia alkalmazása), továbbá csökkenti a fűtési- és hűtési energiaigényt, amit ezen túl lehetőség szerint megújuló, helyben előállított megújuló energiaforrásokra épít.

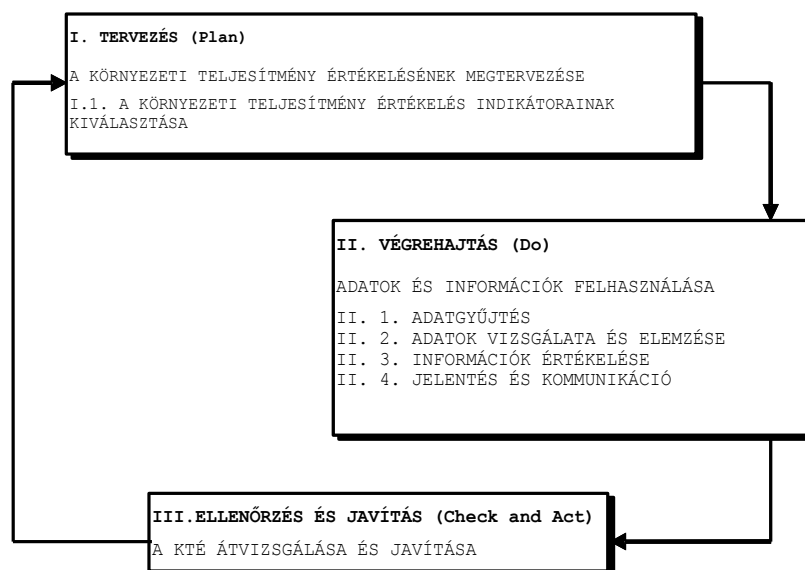
A közös önkormányzati hivatal mobilitási igényeiből adódó fajlagos környezetterhelését csökkenti. A járművek, eszközök beszerzései során szem előtt tartja a hatékonyságot, a CO₂ kibocsátás minimalizálását, továbbá a legjobb elérhető technikák alkalmazását. Ez utóbbi (BAT) elvárását az

önkormányzat minden beszerzése során a pénzügyi lehetőségei figyelembe vétele mellett érvényesíti.

A közös önkormányzati hivatal rendszeres környezeti teljesítményértékelésének bevezetése

A vállalati környezeti teljesítményértékelés (KTÉ) önkéntes eszköz, alkalmazásának fő célja az észszerűbb és környezetkímélőbb gazdálkodás megvalósítása. Leggyakoribb felhasználási módja a megtakarítások azonosítása, azaz a szervezet működése során a lehető legkisebb környezeti terhelés elérése, ami a szervezeti célok veszélyeztetése nélkül még megvalósítható.

A KTÉ egy belsőirányítású folyamat, mely indikátorokat használ, hogy információkat szolgáltatson a szervezet múltbeli és jelenlegi környezeti teljesítményének összehasonlításához a környezeti teljesítmény kritériumaival szemben. A környezeti teljesítésértékelés a Tervezés – Végrehajtás – Ellenőrzés - Javítás (Plan – Do – Check - Act) vezetési modellt követi.



Igazoló dokumentumok: Környezeti teljesítményeket igazoló feljegyzések (mérési jegyzőkönyvek, szolgáltatói számlák) és az ezek alapján készült fajlagos és abszolút mutatószámokról készült értékelő feljegyzések, melyek legfeljebb egy évesek lehetnek.

A környezetvédelmi szempontból előnyösebb, továbbá helyben rendelkezésre álló termékek és kapacitások előnyben részesítése a beszerzések során

A szempont célja, hogy ösztönözze az önkormányzatot kisebb erőforrás igénybevétellel járó beszállítók kiválasztásában, például a szervezethez legközelebbi kapacitások használatában. A helyben rendelkezésre álló kapacitások használatával hozzájárul az adott térség gazdasági és társadalmi erőforrásainak fennmaradásához, a térség kohéziójához és fejlődéséhez, ugyanakkor csökkenti a közlekedéssel és szállítással kapcsolatos környezetterhelést.

Alacsony természeti erőforrás használattal járó beszállító lehet: alternatív közlekedési módozatokat igénybe vevő beszállítók, alacsonyabb üzemanyag felhasználású beszállítók, környezetbarát logisztikai módszereket alkalmazó beszállítók stb.

Helyi kapacitás: olyan termékek, szolgáltatások beszállítóinak kiválasztása, akiknek az önkormányzattal megegyező kistérségben van az állandó lakóhelye, székhelye vagy telephelye, vagy a szomszédos kistérségben, de 30 km-nél közelebb.

Az önkormányzat fejlesztéseinek tervezése és megvalósítása, továbbá napi működése során törekedni fog a fenntarthatóságot jobban szolgáló anyagok, eszközök, szolgáltatások beszerzésére, továbbá a fenntarthatósági szempontok érvényesítésének kötelezettségét beépíti a közbeszerzési szabályzatába, majd alkalmazza ezt úgy a központosított, mint az egyedi közbeszerzési, illetve beszerzési eljárásai során.

Mezőkövesd Város Önkormányzata beruházásai és beszerzései során törekszik helyi előállítású, kis szállítási igényű és a környezeti erőforrásokkal takarékosan gazdálkodó, lehetőleg megújuló erőforrások alkalmazásával való előállítású anyagok, termékek és szolgáltatások beszerzésére.

Infrastruktúra fejlesztései során törekszik a lehető legkisebb energiaigényű, minél inkább környezetbarát anyagokat és megoldásokat alkalmazó megoldások megvalósítására.

Szolgáltatások beszerzése során törekszik rá, hogy partnerei minél inkább figyelembe vegyék a környezeti szempontokat, amit valamilyen igazolható módon érvényesítsenek működésük során.

Teljesítettnek tekinthető a vállalás, ha a beszállítóit e szempontból értékeli és legalább 30%-uk e szempontból kedvezően értékelt beszállító.

Igazolás módja: Nyilvántartás a beszállító és a szervezet közötti távolságról, a beszállító által alkalmazott közlekedési módozatokról, valamint a beszerzési dokumentációk stb.

Partnerség építés

A Mezőkövesdi Város Önkormányzata teljes működési területére - ahogy Magyarország területének többségére is - igaz, hogy a lakosság, a vállalkozók és az itt működő intézmények, szervezetek körében jelentős szemléletváltozásra van szükség ahhoz, hogy a fenntartható fejlődés elve érvényesülhessen. Az önkormányzat szerepe e tekintetben is jelentős, hiszen példaértékű lehet a lakosság számára. Amennyiben az önkormányzat működése példaértékű tud lenni, úgy fenntarthatósági szemléletet továbbít, aminek jelentős hatása lehet az erre nyitott lakosság és szervezetek irányába.

Hosszabb távon el kell érni, hogy a partnerek és a lakosság minél jobban ismerje meg a település közös önkormányzati hivatalát, az önkormányzat céljait és működésének eredményeit, ismerje fel azok jelentőségét saját és közössége szempontjából, továbbá tekintse példának a közös önkormányzati hivatal működését a fenntartható fejlődés tekintetében is.

Ehhez a célhoz a felnövekvő generációkra kell hatást gyakorolni. Legyen cél, hogy a környező települések iskoláskorú gyerekei – kivétel nélkül – már az iskolapadban tanuljanak a környezettudatos életmódról. A helyi lakosság számára is lehetőséget kell nyújtani a természeti értékek megismerésére, illetve a település által nyújtható szolgáltatások igénybevételére - mindezt költségtérítés nélkül vagy kedvezményes keretek között. Ezek az intézkedések várhatóan hozzájárulhatnak a természetvédelmi érdekek szándékos vagy tudatlanságból fakadó megsértésének elkerüléséhez.

Cél, hogy alakuljon ki a térségbeli civil szervezetekkel olyan szoros együttműködés, amelynek eredményeként azok is részt vesznek az Mezőkövesd Város Önkormányzata működésének jobb megismertetésében és az együttműködés térségi erősítésében.

Cél továbbá, hogy erősödjön az együttműködés a térségi önkormányzatokkal, így segítve elő, hogy a fenntarthatósági szempontok érvényesülhessenek a döntéshozatali folyamataikban.

A projekt egyik sikere, hogy az érintettek bevonásával határozzák meg a célokat, a megoldandó problémákat, és a célközönséget folyamatosan bevonják a projekt tervezésébe, monitoringjába, értékelésébe.

A szempont vállalása esetén a bevont társadalmi szervezetnek helyi és a térség fenntartható fejlődését szolgáló társadalmi szervezetnek kell lennie, amely legalább egy teljes naptári év működéssel rendelkezik.

Igazolás módja: Együttműködési megállapodás.

A kistérségben élők foglalkoztatásának növelése

A Mezőkövesdi Közös Önkormányzati Hivatal törekszik rá, hogy munkatársai túlnyomó többsége helyből vagy a kistérségből (a területileg érintett kistérségekből) származzon – ezzel járulékos előnyként csökkentve a közlekedési terhelés szintjét is, illetve fenntartva a helyi foglalkoztatottság összes többi társadalmi és környezeti előnyét. Amennyiben a beszerzések során is érvényesíthető, hogy helyi, környezetbarát termékek és szolgáltatások kerüljenek kiválasztásra, úgy a helyi foglalkoztatásra gyakorolt hatás ezen beszállítókon keresztül tovább erősíthető.

A fenntartható társadalom fontos eleme a helyi munkaerő foglalkoztatása, a helyi igények kielégítése. A szempont számítása: Az önkormányzat kistérségében állandó lakhellyel rendelkező és a szervezettel munkaviszonyban lévő emberek aránya a teljes munkavállalói létszámhoz viszonyítva.

Igazolás módja: munkaügyi nyilvántartások.

Környezettudatosság a papírhasználat, energiafelhasználás és közlekedés során

Mezőkövesdi Közös Önkormányzati Hivatal törekszik rá, hogy működése során a környezetet a legkevésbé terhelő anyag- és eszközhasználatot, továbbá energiafelhasználást és mobilizációt valósít meg.

Az önkormányzat tudatában van azoknak a környezet érő terheléseknek a természeti erőforrásokra és ökoszisztémákra kifejtett jelentős hatására, amelyet az intézmények és cégek okoznak a természeti rendszerekben. Mindez jelenlegi társadalmunk fenntarthatóságát teszi lehetetlenné. Az önkormányzat éppen a kiemelt társadalmi szerepe miatt nem engedheti meg magának, hogy működése során ne járjon elől jó példákkal előremutató alkalmazások bevezetésével.

Ennek megfelelően a Mezőkövesdi Közös Önkormányzati Hivatal törekszik:

- a papírhasználata során észszerű mértékben a papírmentes működés kialakítására (e-mail és digitális archiválás lehetőségeinek maximális kihasználása), a felhasznált papír újrahasznosítására, illetve az újra feldolgozott papír alapanyag alkalmazására;
- energiafelhasználása során törekszik energiaigénye csökkentésére úgy a világítási, mint a fűtési-, hűtési rendszerei fejlesztése, működtetése révén;
- új infrastruktúra kiépítése esetén a nappali fény maximális kihasználása, a fűtési-hűtési energiaigény minimalizálása, továbbá a megújuló energiaforrásokra építkező autonóm épületek

- létesítése a cél (megvilágítási módok és munkahelyek, fényigények tudatos tervezése, fénykémények alkalmazása, passzív vagy aktív épületek tervezése);
- meglévő épített infrastruktúrája felújítása során a megvilágításhoz szükséges energiaigény minimalizálása a cél;
 - a jelenlegi világítási rendszerekben a lehetőségek között az energiatakarékos világító testek (kompakt izzók) beszerzése a cél, ahol lehetséges és amennyiben azt a pénzügyi lehetőségek lehetővé teszik a Legjobb Elérhető Technikák körébe tartozó megoldások kiépítésére törekszik (lásd fénykémények, LED technológiák beépítése, energiatakarékos fűtési rendszerek és magas hatékonyságú hőszigetelő rendszerek, technológiák kiépítése);
 - a hőigény és hűtési igény kielégítése során elsősorban ezen igények csökkentése, e lehetőségek kimerülését követően pedig az energiatakarékos és lehetőleg megújuló energiaforrásokra alapuló technológiák kiépítése a cél – a meglévő épületek hőigényét nyílászáró cserékkel, utólagos hőszigeteléssel, egyidejűleg energetikailag hatékony légcserélő rendszerek kiépítésével szükséges megoldani a meglévő irodai és termelési rendszerek keretein belül az észszerű és környezettudatos használatra kell törekedni (áramtalanítás munkaidőn túl, csak a szükséges mértékű hőszabályozás, nappali fény használata stb.);
 - a közös önkormányzati hivatal mobilitási igényei kielégítése során szükséges törekedni a tömegközlekedés arányának növelésére, illetve ha ez nem lehetséges, a gyűjtőfuvarok megoldására és csak a feltétlenül szükséges mértékű motorizált közlekedésre;
 - új eszközök beszerzése során azok energiaigényének minimalizálása, az azokban felhasznált alapanyagok között az újrahasznosított alapanyagok mind magasabb arányára, továbbá a karbantartás energia- és időigényének csökkentésére kell törekedni. A beszerzések során a beszerzendő termékek árát és a várható üzemeltetési időszakuk során felmerülő energia-, munkaerő és költség igényét együttesen kell vizsgálni. A kiválasztási szempontok között ennek meg kell jelennie, a beszerzések során a minél kisebb járulékos környezetterheléssel és minél magasabb pozitív társadalmi hatással járó termékek, szolgáltatások és építések beszerzésére.
 - Mezőkövesdi Közös Önkormányzati Hivatal működése során törekszik munkatársai és rendszeres partnerei fenntartható fejlődés elvei mentén való képzésére, informáltságának javítására, hogy azon keresztül a fenntarthatósági terv megvalósítása is eredményesebb lehessen.

A vállalat teljesíthető, ha az önkormányzat papírfelhasználásában az újrahasznosított papír aránya eléri a teljes papírfelhasználás 15%-át, és ez időben nem csökken, vagy vállalja ennek elérését. Igazolás módja: Szállítójegyek, beszerzési dokumentációk, gyűjtőedények

A társadalmi bizalom szintjének növelése

Az adott szervezettel kapcsolatos társadalmi bizalom erősíthető, ha a szervezet a társadalom számára biztosítja az átláthatóságot a „tiszta” működésével kapcsolatban, és elkötelezettségét saját társadalmi és természeti környezete iránt. A Mezőkövesdi Közös Önkormányzati Hivatal működése során törekszik a társadalmi együttműködés és bizalom szintjének emelésére, hiszen olyan helyi közösségekkel kell együtt gondolkodnia, amelyeket érdekeltté és motiválttá kell tennie a fenntarthatóság érvényesítésében.

A hivatal törekszik rá, hogy javuljon a fejlesztéseinek és a működésének az átláthatósága, azok céljainak és várható eredményeinek megismerése, megértése. A honlapján ennek érdekében mind az üvegzsab törvényben rögzített, mind azon túli információkat közzétesz. A projektek kommunikációja során a projektben részt vevők részére elvárás lesz a társadalmi és természeti környezet iránti elkötelezettségüknek bemutatása, érzékeltetése.

A társadalmi bizalmat erősítő megoldások lehetnek: pl. nyílt nap, kollektív szerződés, üvegzsab, panaszkezelés, korrupcióellenes intézkedések stb.

Igazolás módja: A társadalmi bizalom erősítését szolgáló megoldások dokumentációja, az ezekkel kapcsolatos információk nyilvánosságának és elérhetőségének igazolása.

Szervezeti és gazdasági feltételek

Az önkormányzat szerepe a Local Agenda 21 folyamatában

Az önkormányzati szervek, LA21 megvalósításában kapott központi szerepét a következő jellemzők indokolják:

- **Az önkormányzat a helyi közösséghez közel van**, könnyebben elérhető, mint a központi kormányzat vagy a nemzetközi szervezetek, így érzékenyebb a helyi problémákra (szubszidiaritás elve).
- **Kiterjedt szolgáltató-rendszer működtetője.** Az önkormányzatok általában jelentős befolyással rendelkeznek a helyi infrastruktúra (tömegközlekedés, csatornarendszer, vízszolgáltatás, hulladékkezelés stb.) felett (a főváros esetében a kerületeknek ez a befolyása gyengébb, sokszor csak kezdeményező, javaslattevő, lobbizó szerepük van).
- **Az erőforrások egyik legnagyobb felhasználója.** A legtöbb közösségben az önkormányzat az egyik legnagyobb munkáltató és erőforrás-felhasználó. Éppen ezért a hatékonyság növelését, a hulladék mennyiségének csökkentését célzó intézkedések és egyéb, a fenntarthatóságot szem előtt tartó belső akciói direkt módon is nagy hatással vannak.
- **A piacot befolyásoló erő.** Mint az áruk és szolgáltatások egyik legnagyobb szervezeti fogyasztója a kerületben, az önkormányzat jelentős befolyást gyakorolhat beszállítóira. A beszállítói lánc tagjainak szigorú követelményeket szabó „tisztá” beszerzési eljárások pozitív hatásai jóval a közösség keretein túl is érezhetőek lehetnek.
- **Példakép más szervezetek számára.** A környezetmenedzsment javuló gyakorlatával kapcsolatban szükség van a megfelelően tanulmányozott és jól dokumentált példákra. Az önkormányzat saját tapasztalatainak továbbadása ösztönzőleg hathat mások számára. Lehet, hogy a tapasztalatok egy része kifejezetten technikai jellegű – pl. egy új technológia energiahatékonyságának piaci tesztelése, vagy a hosszú távú környezeti költségeket is kezelő számviteli rendszer bevezetése. A legnehezebb feladat az, hogy a magasabb szintű környezeti teljesítményt egy szervezet integráns részévé tegyünk, ezért az ezen a téren elért sikerek továbbadása felbecsülhetetlen értékkel bír, és ritkán követel nagy tőkebefektetést.
- **Információszolgáltató.** Mindennapi életünk során folyamatosan hatalmas információtömegnek vagyunk kitéve komplex környezetünkkel kapcsolatban. Ebből a halmazból csak kevés szervezet és egyén képes kiszűrni a számára fontos tényeket, ezért az önkormányzat, mint „tolmács”, „szerkesztő” és „nevelő” fontos szerepet vállalhat. Egyre több helyen felismerik, hogy az információ könnyű elérésének lehetővé tétele nagyban támogatja a helyi közösséget.
- **Támogató.** A környezeti teljesítmény javítását sokszor csak kollektív cselekvésen keresztül lehet megvalósítani. Az önkormányzat kezében számos eszköz van arra, hogy stratégiai keretet biztosítson a polgárok személyes környezeti teljesítményének javításához. Sőt, számos nagy szervezet hagyatkozhat még a központi gondoskodásra: tömegközlekedés, hulladékfeldolgozás, oktatás.
- **Hálózatműködtető.** Amennyiben a közösség teljes erőforrásbázisát mozgósítani akarjuk, akkor az üzleti szektor, az önkéntes szektor és az állami szektor erőit egyesíteni kell, és ebben nagy szerepe van a helyi önkormányzatnak. Képesnek kell lennie, hogy az együttműkö-

dések és társulások különböző formáin keresztül bevonja az említett csoportokat a folyamatba, ezzel biztosítva a nagyobb fenntarthatóságot.

- **Lobbizó és az általános megegyezést segítő fél.** Az önkormányzat szócsőként is kell, hogy működjön, ami eljuttatja a közösség reményeit és törekvéseit nemzeti és nemzetközi szintre.

A LA21 megvalósítását segítő módszerek

Fórumok, partnerségi kapcsolatok

A LA21 tervezési folyamatában a partnerségi kapcsolatok olyan együttműködési formát jelentenek, amin keresztül a közösség minden fontos csoportja részt vehet a fenntarthatóság jegyében zajló tervezési és megvalósítási tevékenységben úgy, hogy kívánságaik, értékeik, ideáljai és jövőképük megjelenjen a folyamatban.

Egy, a közösséget képviselő érintett csoportokból álló fórum vagy hasonló testület különösen hasznos lehet a közösség támogatásának megszerzésében, irányításában, és mozgósításában és az egész önkormányzati tervezési folyamatban hatékonyan részt vehet. A nagy érintett csoportokból létrehozott, egyes konkrét témákat megcélzó munkacsoportok különösen produktívak lehetnek.

Kollektív részvétel

A helyi társadalmak fenntarthatósága lényegében attól függ, hogy az érintett társadalmi csoportok milyen mértékben képesek konszenzusra jutni a fenntarthatóságot biztosító folyamatok irányításában. Ennek a konszenzusnak a megteremtését az alábbi feltételek érvényesítésével lehet elősegíteni:

- A lakosság bevonása a döntési folyamatokba és az érdekegyeztetési mechanizmusba.
- A helyi kezdeményezések, lehetőségek és szerveződések támogatása.
- Hatékony és költségkímélő hatósági apparátus kialakítása.
- Biztonságerzetet garantáló, a szociális kockázatokat kezelni képes településpolitika.
- A kerület külső képet és az ott-tartózkodás minőségi feltételeit folyamatosan javító törekvések (kultúra, szabadidő, pihenés stb.).
- Összhang a településfejlesztési politika és a finanszírozási lehetőségek között.

Egy település, kerület ökológiai fenntarthatósága megkívánja az erőforrások végeességének, valamint az emberi életter terhelhetőségi határainak figyelembe vételét. Ennek biztosítékai:

- A közösség példamutató, környezetkímélő magatartása
- A környezeti szabályok-előírások körültekintő alkalmazása.
- A környezeti problémák legteljesebb mértékű kezelése.

A szilárd partnerségi kapcsolatok szükségessége

A partnerségi kapcsolatokat az önkormányzati tervezési folyamat különböző szakaszaiban létre lehet hozni, bár valamilyen fórumot kifejezetten ajánlott már a lehető legkorábbi szakaszban életre hívni, hogy a település legaktívabb, legbefolyásosabb csoportjai a kezdetektől fogva bekapcsolódjanak a tervezésbe.

Így lehetőség nyílik a problémamegoldás alapjainak fejlesztésére már a folyamat legelején.

A létrehozott testület hatékony működése továbbá függ attól, hogy az érintettek tisztában vannak-e szerepükkel és feladataikkal, a folyamat céljával és kimenetével, elkötelezettek-e és rendelkezésre állnak-e megfelelő pénzügyi források.

Mindemellett, az érintett csoportoknak figyelembe kell venniük az erőforrásaikban és erejükben lévő különbségeket és kölcsönös tiszteleten és elszámoltathatóságon alapuló kompromisszumos együttműködésre kell törekedniük.

Az önkormányzati tervezési folyamat partnerségi kapcsolatai nem szükségszerűen járnak együtt az érintett csoportok közti kompromisszummal az elveket, célokat illetően. Az együttműködés nem jelenti azt sem, hogy a csoportoknak fel kell hagyniuk mindenféle kritikával és nyomásgyakorlással. Ezeknek a sikeres közösségi kooperáció integráns részét kell képezniük.

Kritikus lépések és ajánlások

- Sokféle érintettet kell bevonni, akik társadalom minden csoportját képviselik.
- Ki kell jelölni a partnerségi kapcsolatok feladatát, szerepét és felelősségét.
- Ki kell dolgozni a döntéshozatal és a konfliktus-feloldás módját.
- Ki kell alakítani kommunikációs és információs stratégiát.
- Az érintett csoportok és a fórum számára biztos pénzügyi forrásokról és munkatársakról kell gondoskodni.

Oktatás, képzés

A fenntartható fejlődés folyamata lényegében a társadalom egészének és közösségeinek modernizációját jelenti. Ebben a folyamatban a természeti létfeltételek biztonságának a következetes garantálása, a gazdasági versenyképességnek a közösség által megfogalmazott szinten tartása és az életminőség munka- és jövedelembiztonságon alapuló fejlesztése mind egyenrangú célként jelennek meg. A célok megvalósításában jut döntő szerephez – a kutatás, a tudomány és a technológiák mellett – az oktatás-képzés.

Az új tudományos eredmények, és technológiai innovációk intelligens hasznosítása kulcsszerepet kap jelen évtizedeink ökológiai, gazdasági, társadalmi és kulturális kihívásainak megválaszolásában.

A fenntartható fejlődés központú oktatás módszereiben és tartalmában is integrálja a fenntarthatóság előzőekben említett egymást kölcsönösen feltételező szempontjait, annyiban több mint környezeti oktatás. Lényege abban áll, hogy az oktatási folyamat szereplőit képessé tegye arra, hogy azok életvitelük és munkájuk során az emberiség globális érdekeit felismerve és tisztelve legyenek aktív alakítói szűkebb környezetük fenntarthatósági (természeti környezeti, gazdasági, társadalmi-kulturális) dimenzióinak. Ebben a tágabb meghatározásban a fenntartható fejlődés központú oktatás tértől, időtől és generációtól független folyamat.

A Local Agenda 21 globális programja negyven specifikus utalást tartalmaz a fenntarthatóság konkrét területeire. Az oktatás-képzés természetesen valamennyivel közvetlen-közvetett kapcsolatban áll, de a területre utaló legkonkrétabb megfogalmazással önálló fejezetben is találkozhatunk (36. fejezet: Az iskolarendszerű oktatás, a társadalmi tudatosság és a szakmai képzés és továbbképzés fejlesztése). Ennek fő üzenete, hogy az iskolarendszerű oktatásban alkalmazott stratégiában a környezet fejlődés témaköréit összevontan, mint „keresztmetszet-témát” kell tárgyalni minden oktatási szinten.

A dokumentum a „globális tanulás” fogalmát is bevezeti arra utalván, hogy az oktatási-képzési folyamatok tervezésébe és megvalósításába be kell vonni az érdekelt csoportokat és nem állami (civil) szervezeteket, valamint támogatni kell azok programjait is.

A fenntartható fejlődés központú oktatás eredményességének alapvető kritériumát is megtaláljuk az idézett fejezetben, eszerint: „Az eredményesség biztosítása érdekében a környezeti és fejlődési oktatásnak mind a fizikai-biológiai, mind pedig a társadalmi-gazdasági környezet és a humán fejlődés (ideértve az értelmi fejlődést is) dinamikájával foglalkozni kell, és be kell épülnie az összes

tudományágba, továbbá formális és nem formális módszereket és hatékony kommunikációs eszközöket kell alkalmaznia.”

A Local Agenda 21 dokumentum oktatási fejezete az általa átfogott mindhárom területen – (1) A fenntartható fejlődés központú oktatás kialakítása; (2) A társadalom tudatosságának fejlesztése; (3) Szakmai képzés és továbbképzés – rendszerezett gyűjteményét adja a vonatkozó területre érvényes alapelveknek, céloknak, konkrét teendőknek és megvalósítást támogató eszközöknek. Ezek figyelembe vételével összeállítható és megtervezhető a különböző szintű fenntarthatósági forgatókönyvek oktatási-képzési-tudatformálási fejezete.

Környezeti tudatformálás

A környezetvédelmi törvény fő célkitűzéseként az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítását, a környezet elemeinek és folyamatainak védelmét és a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását fogalmazza meg. A törvény szerint minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére. A nevelés állami és önkormányzati feladat.

A környezetvédelemben felmerülő problémák jelentős része vezethető vissza arra a tényre, hogy Magyarországon nem megfelelő szintű a környezeti tudatosság foka. A lakosság ismeretei a környezetről, a környezetvédelemről, annak megóvásáról hiányosak, és többnyire nem megfelelő színvonalúak. A tudatosság erősítésében kiemelkedő szerepe van az önkormányzat által fenntartott közoktatási, oktatási és kulturális intézményekben folyó tevékenységeknek.

A környezetünk tisztelete, ismerete, védelme nem magától értendő viselkedési forma. A nevelést már a gyermekkorban, a családban el kell kezdeni. A családdal közösen eltöltött programok megismertetik a környezet, a természet szépségét és jóságát, megőrzésének lehetőségeit.

A környezeti szemléletformálás annál nagyobb hatékonyságú, minél fiatalabb korban kezdik el. A környezeti nevelés az ismeretközlésen túl az egész személyiség átformálását is jelenti. Az életmód, életforma alapvető megváltoztatásához a szakmai ismereteken túl érzelmi beállítottságra is szükség van, ezért a lehetséges megoldásokra vonatkozó technikai ismereteket is ki kell egészíteni személyiségi motivációkkal.

Az óvodákban az alapismeretek, míg az általános iskolákban különböző tantárgyakhoz kötve már magasabb szintű környezeti ismeretek elsajátítására kell lehetőséget adni. Közép- és felsőfokú oktatási intézmények a tudás megfelelő átadásával, a fiatalok magukkal hozott környezetszeretettel környezettudatos ifjúságot képezhetnek.

Fontos szerepet kell szánni a pozitív példák gyakorlati bemutatására, a környezet megőrzése és a fenntarthatóság biztosítása érdekében. A környezeti szemléletformálás és nevelés kritikus szerepet játszik a jövő megalapozásában.

A környezeti fejlődés és tudatformálás megalapozását a mai, pályaválasztás előtt álló fiataloknál kell elkezdeni. Annyi idő már nincs, hogy megvárjuk egy teljesen új generáció döntéshozókká való felnövekedését. A végső, hosszú távú megoldásnál elsősorban a kulturált családok kezében van a döntés. Ezután szükséges még a társadalom, az oktatási intézmények további segítő nevelő, környezeti tudatosságot hangsúlyozó szerepe.

A tudatos környezeti fejlődés menete csak megfelelő neveléssel terelhető fenntartható irányba. A változások, a nevelési rendszer környezettudatossá tételében leginkább az oktatási intézményeknek kell döntő szerepet felvállalniuk. Azonban hangsúlyozni szeretnénk, hogy nem elhanyagolható az önkormányzatok szerepvállalása sem.

Ismeretterjesztő kiadványok, előadások, a média az idősebbek tapasztalata, példamutatása együttesen alakíthatja a környezettudatos magatartást.

A társadalmi tudatformálás egyrészt az iskoláskorúakat, másrészt a kerület felnőtt korú népességet célozza, és a civil társadalom érdekérvényesítő képességét erősítheti a környezetvédelmi kérdésekben. A környezettudatosság javítása Mezőkövesd Város Önkormányzata által fenntartott intézményekben például szolgálhat a lakosság, az intézmények számára. Sajnálatos, hogy a környezeti tudatosság szinte teljes mértékben hiányzik az emberekből. A környezettudatos magatartás terjedésének meghatározó akadálya legfőképpen a környezetvédelmi alapismeretek hiánya.

Nagy szerepe van ezen hiányok pótlásának elősegítésében Mezőkövesd Város Önkormányzatának, a településszépítő egyesületeknek, illetve egyéb környezet- és természetvédő civil szerveződéseknek. Bevezetésre kerül a helyi újság Zöld Hírek rovata, ami a környezetvédelemmel, zöldfelületekkel kapcsolatos hírek, felhívások, ismeretterjesztés alapvető színtere lesz. Segítséget nyújt abban is, hogy a lakosságot folyamatosan tájékoztatni lehessen a kerület környezeti állapotáról. További eszköz környezetvédelmi versenyek meghirdetése.

Kommunikációs lehetőségek (helyi média)

Jobban ki kell használni az internet, helyi tv és adta lehetőségeket az információ lakossághoz történő eljuttatása érdekében.

Megalapozott, a fenntartható fejlődés alapelvei szerint hozott környezeti döntések előkészítésében nagy előnyt jelent, ha a különböző területek (önkormányzat, szakemberek, civil szerveződések, közvélemény-formálók) ugyanarra az információs bázisra támaszkodnak.

Rövidebb távon a ma elterjedt kommunikációs eszközök közül a lapkiadás lehetőségei a kerületben megközelítették az elérhető határokat. Hatókörében, műsoridejében bővíthet, és tartalmi munkájában jelentősen javulhat azonban a helyi televízió.

Az új információs technológiák társadalmi szerepük mellett közvetlen környezetszennyezőként is egyre jelentősebb szerepet töltenek be. Így rövidebb távon a településeknek, kerületeknek kell az információs technológia közvetlen szennyező hatásait minimalizálni, a problémára – legalábbis átmeneti időre – lokális megoldást találni.

Célkitűzések

Mezőkövesd Észak-Magyarország egyik meghatározó jelentőségű városa. Európai uniós tagországgént a 2014-2020 közötti költségvetési ciklusban is fokozott tempóval kell az ország és a régió, így városunk fejlődésbeli lemaradásait pótolnunk. A város fejlesztési koncepciójára, illetve az Integrált Településfejlesztési Stratégiára alapozva szisztematikusan kell felépíteni az előre meghatározott feladatokat, elkészíteni a szükséges terveket.

Az elmúlt évek munkájának következtében Mezőkövesd fejlődése folyamatos volt. Olyan beruházások kezdődtek el, amelyek hosszútávon is átalakítják a város arculatát, az emberek mindennapjait. Azonban a beruházások mellett szükséges volt, illetve továbbra is szükséges lesz rövid-, közép- és hosszútávú tervek készítése, melyek egésze adja meg a városunk jövőjét. Az egymásra, illetve egymás mellé épülő elképzelések és tervek közös csatlakozási pontja a város fejlesztési koncepciója, illetve az Integrált Településfejlesztési Stratégia. Ezekben a dokumentumokban van összegezve az az elképzelés anyag, amely kialakítja a városunk jövőképét.

Jelen munkában a város jelenlegi és hosszabb távra szóló céljait, fejlesztési lehetőségeit foglaltuk össze, melyek iránymutatást adnak az európai Magyarország egy dinamikusan fejlődő kisvárosának, ahhoz a rengeteg munkához, amely előtte áll céljainak eléréséhez.

Egészségügy és szociális ellátások

Egészségügyi ellátások

Háziorvosi szolgálat

Az alapellátásban jelenleg 7 területi ellátási kötelezettséggel rendelkező felnőtt háziorvos és 3 területi ellátási kötelezettséggel rendelkező házi gyermekorvos, valamint két területi ellátási kötelezettséggel rendelkező felnőtt, egy ifjúsági és egy gyermek fogszakorvos dolgozik. A háziorvosok mindegyike vállalkozó háziorvos, akikkel önkormányzatunk feladat-ellátási szerződést kötött. Az alapellátás esetén lakosság közeli, integrált szolgáltatásnyújtás a cél, mely városunkban megvalósul.

A háziorvosi rendelők építése a rendelőintézet udvarán folyamatban van. Az elkövetkező években az önkormányzat pályázati forrást kíván felhasználni a József Attila utcai orvosi rendelő újjáépítésére.

A házi gyermekorvosok ellátják a 0-18 éves korúak gyógyító-megelőző feladatait.

A fogorvosi alapellátási szolgálat 1997. évben privatizálásra került, ez idáig a Kossuth Lajos utca 1. sz. alatt található ingatlan értékesítésre került az ott praktizáló fogorvosok részére. Az egészségügyi alapellátáshoz tartozik a fogorvosi ellátás is, amelyet szintén feladat-ellátási szerződés alapján biztosított. Orvosaink és a mellettük dolgozó asszisztencia több évtizede látja el az egészségügyi szolgáltatását, ami az orvos-beteg kapcsolat kialakításában nagyon hatékony.

Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti szolgálat

A szolgálat hétköznapokon 16 órától reggel 8 óráig, ünnepnapokon és hétvégeken 24 órással időtartamban látja el Mezőkövesd város és az ellátási körzetbe tartozó települések gyermek és felnőtt lakosságának orvosi ügyeletét. Az ügyeleti szolgálat jelenleg a József Attila utca 3. szám alatt működik, így az elhelyezése biztosított.

Védőnői szolgálat

A városban három vegyes, kettő területi körzeti, egy iskola-egészségügyi és egy ifjúsági feladatot ellátó védőnő dolgozik. A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-16 éves korú gyermek él. A szolgálat elhelyezésre került a Városi Rendelőintézetben, amennyiben lehetséges további helyiségek biztosításával a feladatellátás kedvezőbb körülmények között történhetne.

Iskola-egészségügyi szolgálat

Az iskola-egészségügyi ellátásról történő gondoskodás minimum a jelenlegi szinten biztosítandó. Megfelelő, a szűrések elvégzésére alkalmas orvosi rendelőt kell kialakítani. Amennyiben lehetőség adódik, pályázati pénzeszközök bevonásával sor kerülhet fejlesztésére.

Szociális, gyermek és ifjúságvédelmi ellátások

A szociális ellátások területén az alapellátásokat az önkormányzat széles körben biztosítja. A város szociális hálóját úgy a szociális törvényben, mind az önkormányzati rendeletben meghatározott pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó ellátási formákra kiterjed. E területen nem a szociális háló további kiterjesztése, hanem az ellátások színvonalának növelése a konkrét feladat. Célunk továbbra is olyan ellátási formák biztosítása, amelyek valóban segítenek az arra rászorulóknak.

Keresni kell a lehetőségét a szociális rászorultság további támogatására.

Szociális ellátások

A pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátást igénybevevők száma stagnál köszönhetően a közmunkaprogram nyújtotta lehetőségeknek (települési támogatás, rendkívüli települési támogatás, az öregségi teljes nyugdíjban részesülő személyek személyszállítási díjának átvállalása, Zsóry Gyógy- és Strandfürdőbe belépéshez támogatás, köztemetés).

Az önkormányzat a szociális alapellátás körében személyes gondoskodás keretében biztosítja

- a szociális étkeztetést,
- házi segítségnyújtást,
- családsegítést,
- közösségi ellátást

A személyes gondoskodást igénylő alapellátásokat az önkormányzat jelenleg a Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás által fenntartott Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ útján biztosítja, kivéve az étkeztetést, amely feladatot a Mezőkövesdi Városgondnokság lát el.

Szakosított szociális ellátás

Mezőkövesd Város Önkormányzata az alap és a szakosított szociális ellátások közül a Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás által fenntartott Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ keretén belül az alábbi ellátásokat biztosítja:

Alapellátásként:

- Az idősek napközbeni ellátását, mint nappali ellátást nyújtó Idősek Klubja, amely a saját otthonukban élők – a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képesek idősek – részére biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra,

Alapellátáson túli szakosított ellátásként:

- Az átmeneti elhelyezést nyújtó ellátást, mint Idősek Gondozóházát, amely az időskorúak, valamint azon 18. életévet betöltött beteg személyek ellátására szolgál, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

Az Idősek Otthona a Mátyás király út 90. sz. alatt található. Az intézmény 27 férőhellyel működik 1998. június 1-től. Célunk a feladatellátás hosszú távú biztosítása.

Gyermek- és ifjúságvédelmi ellátások

Pénzbeli ellátások

E körben az önkormányzat rendkívüli települési támogatást és tanszertámogatást biztosít. A tanszertámogatást a Mezőkövesden lakóhellyel rendelkező, mezőkövesdi intézményben hallgatói jogviszonnyal rendelkező tanulók részére nyújtható. Természetbeni ellátásnak minősül a gyermekintézmények étkezési térítésének díjkedvezménye, illetve egyéb ellátás kifizetésének átvállalása, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.

Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátása a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést jelent azon gyermekek számára, akikről szülei, nevelői munkavégzés, betegség vagy egyéb ok miatt nem tudnak gondoskodni.

Az ellátás formái:

- bölcsőde,
- családi napközi,
- házi gyermekfelügyelet,
- óvoda,
- iskola napközis foglalkozás.

Mezőkövesd Város Önkormányzata ezen ellátási formák közül a bölcsődei, óvodai és az iskolai napközis foglalkozást biztosítja.

Bölcsődei ellátás

A bölcsőde 2012-ben pályázati forrásból bővítve lett. A felújítás után az intézmény 108 férőhelyessé vált, melynek kihasználtsága jelenleg maximális.

Gyermekjóléti szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgáltatást 2005. augusztus 1. napjától a Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás által fenntartott Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ látja el. Az ellátási szerződés alapján a gyermekjóléti és családsegítési feladatok ellátása az önkormányzatra kisebb terhet ró, a feladat ugyanakkor biztonságosan és megfelelő színvonalon így is ellátható.

Nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesülése

Az önkormányzati törvény 8. § (4) bekezdése kötelezően ellátandó feladatként jelöli meg a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését.

A 2014. évi önkormányzati választásokat követően Roma Nemzetiségi Önkormányzat alakult Mezőkövesden. Az önkormányzat technikai és tárgyi segítséget nyújt, valamint térítésmentes irodahelyiség biztosításával segíti elő a Mezőkövesdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat működését.

Városrendezési feladatok

A város részletes szabályozási és rendezési tervének karbantartása

Mezőkövesd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2011. (VI. 30.) önkormányzati rendeletével elfogadta a város részletes szabályozási tervét. A terv a város fejlődése során állandó felülvizsgálatra szorul, ezért a Képviselő-testület évente áttekinti a terv elhatárolásait, és dönt annak karbantartásáról, a szükséges korrekciókról. A felülvizsgálat elvégzését a főépítész vezetésével az érintettek finanszírozásba történő bevonásával teszi meg.

A város fejlesztése során a szabályozási tervben leírtakat kell mértékadónak tekinteni, de városérdekből lehetséges a terv egyes részleteinek módosítása is.

Lehetőség szerint törekedni kell a rendezési és a szabályozási tervben foglalt szerkezeti elemek megvalósítására.

Repülőtér, laktanya

A város fejlődése szempontjából nagyon fontos lépés volt a korábbi katonai repülőtér önkormányzati tulajdonba történő átadása. Ennek a területnek és a laktanyának logisztikai funkciót szeretnénk adni, melynek első lépcsőjeként a terület közművekkel történő ellátása a cél.

E program helyszíne Közép-Kelet Európában egyedülálló adottságokkal rendelkezik: északról a Miskolc-Budapest vasútvonal, illetve a 3-as számú főútvonal, délről az M3-as autópálya övezi.

A volt szovjet katonai repülőtér a vasút és az autópálya között helyezkedik el úgy, hogy egy európai léptékű logisztikai központhoz szükséges valamennyi létesítmény és repülőtérhez kötött termelő és szolgáltató funkció elhelyezéséhez a szükséges fejlesztési terület rendelkezésre áll.

Mezőkövesdnek, mint az észak-magyarországi régió kapujának és a Mezőség egyik városának vezető szerepre kell törekednie, elsősorban a logisztika területén, hiszen adottságai folytán (közlekedés-földrajzi helyzet és repülőtér) az egyedüli alkalmas település erre. Annál is inkább, mivel a megyén belüli periférikus helyzetét ellensúlyozza az a tény, hogy a város több megye határtérségén belül fekszik, és integráló, közvetítő szerepe jelentőssé válhat.

Alapvető stratégiai szempont az, hogy a jelenleg még elsősorban közlekedési folyosóként működő M3-as autópálya gazdasági tengellyé válásának folyamatában Mezőkövesd milyen pozíciót tud kiharcolni magának. Úgy a logisztikai, mint gazdaságfejlesztési kérdésekben döntő jelentőségű a repülőtérre és környezetére javasolt intermodális logisztikai központ, majd áruforgalmi és logisztikai szolgáltató központ (ÁFK/LSZK) funkció.

A Budapest – Miskolc – Kassa vasúti fővonal és a M3 autópálya, a TEN/TINA közlekedési folyosó adottsága és a volt katonai repülőtér polgári-gazdasági repülőtérre alakítása olyan kiváló lehetőség, amely a város jövőjét hosszú évtizedekre pozitívan befolyásolná.

A Mezőkövesd határában elterülő volt katonai repülőtér kiváló adottságokkal rendelkezik egy olyan logisztikai központ létesítésére, mely megfelel a mai modern kombinált áruszállítási elvárásoknak.

A Hadas városrész fejlesztése

Az önkormányzatnak erkölcsi kötelessége és jól felfogott érdeke az identitástudat és az idegenforgalom fejlesztése érdekében, hogy a Hadas városrészt és az ott lévő épületállományt kiemelten kezelje, ösztönző rendszert alakítson ki e terület egyedülálló arculatának hangsúlyozására. Pályázati források bevonásával lehetőség szerint sort kell keríteni az egész terület rekonstrukciójára.

A Hadas városrész hagyományainak megőrzése az egyik legfontosabb településvédelmi cél. A Hadas városrész „élő múlt” programcsomagja alapján megvalósítandó fejlesztések eredményeként létrejöhethet a Hadas városrész leginkább turisztikai célokat szolgáló infrastruktúrájának és szolgáltatásainak nagymértékű rehabilitációja, így egyediségével és különleges hangulatával egy felejthetetlen élményt nyújtó turisztikai látványossággá válhat. A városrész megfelelő fejlesztésének és a magántőke minél gyorsabb bekapcsolódásának elősegítése érdekében a jelenleg elérhető turisztikai szolgáltatások kibővítése szükséges. A közép- és hosszú távú elképzeléseknek, vízióknak egy aktív, megélhető, „időutazással” tarkított szolgáltatást kell előtérbe helyeznie. Nemcsak az állagmegóvásnak, korhű restaurálásnak, és rekonstrukciós munkáknak kell megjelennie, hanem egy komplex, átfogó a XXI. század társadalmi igényeit kiszolgáló fejlesztés és programcsomag kell, hogy megvalósuljon. A termékek ne csak sablon formájúak és megvásárolhatóak legyenek, hanem a látogató maga is készíthessen emléktárgyat magának.

A Hadas területén az elképzelt és megvalósított „időutazással” a meglévő települési szövet, mint alapvető érték további hasznosításra kerül, és létrejön egy körülbelül 100 évvel ezelőtti település a városon belül. Ez a városrész hitelesen adja vissza a bükkaljai települési kultúra / települési funkciók épített környezet azon részeit és funkcióit, amelyek még minimális torzítással rekonstruálhatók. Az 'élő múlt' / 'település a városban' koncepció, mint alapvető elemmel számol a matyó népművészettel, illetve a kézművességben megjelenő kifejezési formákra és általában a matyó kultúrára úgy, mint egy olyan fontos felületre, ahol a Hadas, illetve ezen keresztül Mezőkövesd „turisztikai értékesülése” realizálható.

A megvalósításra váró lehetőségek tárháza szinte korlátlan. A jelenleg is működő tevékenységek körét (hímzés, szövés, fazekasság, bútorfestés, festészet, üvegcsiszolás, tánc, babaház, játékkészítés, mézeskalács, Matyó-lakodalmas stb.) ki kell bővíteni.

A megélt kor oktatása, közigazgatása tipikus elemeinek korhű „előadásával” az „élő múlt” programnak ugyanúgy része, mint pl. a korra és Mezőkövesdre jellemző növények, virágok visszatelepítése a portákra, utcaképbé. A járműforgalmat, parkolást az attrakció területéről ki kell zárni.

A Hadas városközpont rehabilitáció fejlesztései által érintett ingatlanokra célunk, hogy az önkormányzat elővásárlási jogot jegyeztessen be. A terület működése szempontjából fontos, illetve értékes épületek helyi védelem alá helyezése is fontos feladat, mellyel kedvezőbb pályázati pozícióba kerülünk.

A területre korábban elkészített közműtervek aktualizálásra szorulnak. A területen található feladatok közül rövidebb távon meg kell valósítani a következőket:

- A táncpajta felújítására vonatkozóan pályázat került benyújtásra, a környező terület megújításával együtt. A beruházást az indokolja, hogy egy részről az épület szerkezetileg hibás elemei cserére, illetve javításra kerüljenek, másrészt korszerű jó hőszigetelésű épületszerkezetek beépítésével az idényjellegű nyári-őszi üzemidőt az év teljes időtartamára lehet kibővíteni.
- Védett épületek folyamatos karbantartása (festés, tetőcsere stb.). A védett épületek sajátossága, hogy olyan épületszerkezeteket tartalmaz (vályog, nádfedés), amelyek a folyamatos karbantartás hiányában tönkremennek, elpusztulnak. Itt is fontos kiemelni, hogy ez a munka Mezőkövesd jellegzetességeinek, a több mint 100 éves nádfedeles, túlnyomóan népi műemlék épületeknek a megóvását jelenti.
- E területen szükséges a közműhálózat korszerűsítése is. A terület arculatához illeszkedve a légvezetékek megszüntetése és a közvilágítás korszerűsítése is. De szükséges a 21. századnak megfelelő, földalatti közművek (ivóvízhálózat, szennyvíz hálózat, csapadékvíz-elvezető hálózat) rekonstrukciója is.
- Úthálózat rekonstrukció, burkolatcsere esetén a környezet karakteréhez illeszkedő, vegyesforgalmú útfelületek kialakítása.
- A Hadas területére beengedő útvonalak elején – a terület fejlesztésével összefüggően – szükséges lesz olyan információs eszköz elhelyezése, mely jelzi a Mezőkövesdre látogatóknak, hogy a Hadas védett területére érkezett.

Tovább bővíthető a Hadas területéhez kötődő beruházási program a Gépmúzeummal való kapcsolat megteremtésével. Így a lehetséges lépések elvégzése után egy olyan – jelentős méretű – „falusi környezetet” nyerhetünk a belváros közepén, ami Mezőkövesd hírnevét nagymértékben növelné. Amennyiben lehetőség lesz rá, érdemes a magántulajdonban álló – e területen található – ingatlanokat megvásárolni és az épületeket később beilleszteni a környezet arculatába.

Kommunális hulladék átrakó állomás

A Tisza-tavi Regionális Hulladékkezelő Központ részeként 2006. július 1-től a mezőkövesdi hulladék lerakóhelyen megvalósult a települési szilárd hulladék fogadására, tömörítésére alkalmas és a tömörített hulladék továbbszállítását segítő átrakó állomás. Az átrakó állomás 11 település, főként a dél-borsodi régió települési szilárd hulladékát fogadja, majd a hulladék tömörítés után közúton továbbszállításra kerül a Tisza-tavi Regionális lerakóba, Tiszafüredre. Az átrakó állomás mentesíti a területen jelentkező környezeti terhelésektől, mint a felszíni és felszín alatti vizek szennyezése, bűz, zaj vagy a szél által elvitt könnyű hulladékok látványát.

A hulladékátrakó állomás tervezett éves kapacitása 10500 t/ év átlagosan.

A városban a települési szilárd hulladékátrakóra történő gyűjtés évekkal ezelőtt elindult.

A Tisza-tavi regionális hulladéklerakó rendszerhez történő csatlakozásnak része volt a szelektív hulladékgyűjtés bevezetése a városban, melyet a lakosság előszeretettel használ is.

A szelektíven gyűjtött hulladék elszállítását a Tisza-tavi regionális hulladéklerakó üzemeltetője az NHSZ Tisza Nonprofit Kft. végzi.

A szelektív gyűjtésnél a begyűjtési teljesítmény alakulásában leginkább szerepet játszik a települési önkormányzat és mellette a szolgáltató, a rendszer sikere múlik az alkalmazott szemétdíjon, a szelektív gyűjtés szervezettségén és infrastrukturális hátterén.

Ebben a munkában jelentős feladat hárul a lakosságra, ezért azon kell munkálkodni, hogy minden információ és tájékoztatás, minden korosztály számára ismert és elérhető legyen a városban. Így elősegíthető, hogy a szelektív gyűjtők megfeleljenek a feladatnak, a lakosság önmaga segítségével használja a rendszert, és ne váljanak ezek a területek illegális hulladéklerakóvá.

A városunkban cél, hogy kiépüljön a gyűjtőszigetek hálózata, a lakosság jelentős része kezdje el különválogatni az otthonában keletkező csomagolási hulladékot (papír, műanyag, üveg, fém), és többségük szorgalmas szelektálónak váljon.

További cél, hogy a szelektálva gyűjtők arra is figyeljenek, miként lehet hatékonyabbá és ezáltal fenntarthatóbbá tenni a szelektív hulladékgyűjtést.

Mezőkövesd város közlekedés fejlesztése

Közúthálózat, járdák

Az M3-as autópálya átadása alapvetően megváltoztatta a város forgalmi struktúráját. A bekötést biztosító Széchenyi út forgalma jelentős mértékben növekedett. A Széchenyi út – Mátyás király út csatlakozásánál tervezett körforgalom megépítése a nagyobb forgalombiztonságot szolgálja. Az új elkerülő szakasz és a régi 3-as út csatlakozási csomópontjától ki kell építeni – a város szabályozási tervében szereplő – Zsóry fürdő területén található Fülemüle utcára vezető bekötő utat. Ezáltal a Zsóry fürdő is jobban integrálódik Mezőkövesd városához. Ez az útépítés a Zsóry városrész fejlődésének egyik kulcsa is. A későbbiek folyamán az említett Fülemüle utca lehet a Zsóry „főutcája”. A szabályozási terv alapján több új út kiépítésére is sor kell, hogy kerüljön, melyek beintegrálják a városszéli területeket az elkészült elkerülő utakba, és ezzel teljessé teszik a város közlekedési rendjét. Mezőkövesd területén a szennyvízberuházást követően számottevően nőtt az aszfaltozott útszakaszok hossza, ami jelenleg meghaladja az összes önkormányzati út 90%-át. A város területén található, meglévő gyalogos járdák karbantartása, felújítása ütemezetten történik.

A jelentkező főbb fejlesztési feladatok a következők:

- A belső forgalmi rend korszerűsítése érdekében a felülvizsgált forgalomtechnikai terv elhatározásainak következetes, évente jóváhagyandó programszerű megvalósítása.
- A belterületi utak korszerűsítését a lehetséges pályázati pénzek megszerizhetőségétől függően tovább kell folytatni. Az építendő utak rangsorolását a költségvetés ismeretében kell meghatározni. A rangsorolásnál legfontosabb szempontként figyelembe kell venni a várható közműépítések ütemezését.
- A város területén lévő gyalogjárdák felújítására építési programot kell készíteni.
- Az út- és járdaépítési, felújítási munkák kivitelezésénél a mozgáskorlátozottak közlekedésének elősegítését figyelembe kell venni.
- A városban jelenleg meglévő tömegközlekedést fenn kell tartani, illetve lehetőség szerint fejleszteni kell.
- A városban található parkolóhelyek számának – főként lakótelepeken történő – növelésével kell a város lakóit és az idelátogatókat kiszolgálni.

A kistérségi településeket összekötő kerékpárút hálózat kiépítésére számos terv készült el. Ezek:

Mezőkövesd – Bogács kerékpárút
Bogács – Cserépfalu – Bükkzsérc kerékpárút
Mezőkövesd – Miskolc kerékpárút
Mezőkövesd – Eger kerékpárút

Ezek megvalósulása esetén számítani lehet az idelátogató kerékpáros turizmus fellendülésére is.

Buszpályaudvar

A jelenlegi buszpályaudvar elhelyezkedéséből és forgalmi kapcsolataiból adódóan is kritikus pontját alkotják a belvárosi közlekedésnek. A jelenlegi közlekedési út az Ady Endre és Bezerédi utcákon keresztül zajlik, amelyek már nem képesek a megnövekedett igényeknek megfelelni. Az útvonal (a szűk és az Ady Endre utcára merőleges Bezerédi utca miatt) nem ideális a közlekedő buszok számára sem, de megkeseríti az utcában lakók mindennapjait is amellet, hogy statikailag is károsítja az ott lévő épületeket. Az állomáson a pihenő buszok több sorban egymás mellett állnak, és ezzel lezárják az egész környezetet.

Megoldás jelent a MÁV állomás környezetében egy intermodális közlekedési csomópont kialakítása, melynek megvalósítására európai uniós forrás lehetséges. Az erre vonatkozó tanulmánytervek elkészültek.

Közműfejlesztés

Ivóvízhálózat

A város ivóvízhálózata teljes körűen kiépített, de annak műszaki állapota nem megfelelő. Az üzemeltetővel közösen ütemezni kell a hálózat folyamatos felújítási munkáit. Keresni kell annak lehetőségét, hogy az Európai Unió forrásai közül milyen módon juthatna az önkormányzat pályázati pénzekhez.

Új vezeték építése a közeljövőben csak az ipari területeken és az újonnan kiosztásra kerülő telkek körzetében válhat szükségessé a beruházások függvényében.

A szélsőséges időjárási viszonyok indokoltá teszik a Mezőkövesd területén kialakított parkok locsolóvezetékekkel történő ellátását. Szükséges a jelenleg föld alatt elhelyezkedő ivóvízvezetéken lévő tolózárok betonaknába helyezése és a már elhasznált tolózárok kicserélése.

Szennyvíz-elvezetés és kezelés

A szennyvíz elvezető hálózattal való ellátottság alapvető szempont. Ennek megfelelően 2014-ben gyakorlatilag az egész várost 100%-ban ellátó hálózat kiépült. A korábban épült, régi vezeték szakaszok és műtárgyak felújítása folyamatosan ellátandó feladat. Mindemellett a szennyvíztisztító telep gépészeti berendezései és építményei folyamatos karbantartást, felújítást igényelnek, melyek tervszerűen kerülnek végrehajtásra.

Csapadékvíz-elvezetés

A város belterületén a korszerű zártrendszerű csapadékvíz-elvezetés csak kis százalékban kiépített. Ez lényegesen kevesebb, mint amennyi kívánatos lenne. A belterületeken kiépítésre kerülő zárt csapadékvíz elvezető rendszerek felett parkoló helyek (esetleg további zöldfelületek) kiépítésére nyílik lehetőség.

A csapadékvíz rendezést az egész városra kiterjedő, átfogó koncepció alapján lehet és kell kezelni. Ennek kidolgozása ütemezetten halad, aminek eredményeképpen két városrész vonatkozásában az engedélyes tervek elkészültek. A teljes várost átfogó csapadékvíz elvezetési rendszer kiépítése a városi szennyvízberuházás nagyságrendjét elérő, vagy esetleg azt meg is haladó beruházás lesz. Mivel azonban ez is alapvető városi szolgáltatás kell, hogy legyen a 21. század Európájában, valamilyen módon biztosítani kell a szükséges fedezetet a tervek elkészíttetésére a 2005. évben elfogadásra került csapadékvíz elvezetési koncepció (53/2005. (II. 23.) ÖK. számú határozat) alapján. A megvalósítás még az önkormányzat előtt álló feladatok egyike, talán a legfontosabb. A teljes beruházás volumenét tekintve (forint költsége milliárdos nagyságrend) azonban az önkormányzat pusztán önerőből nem tudja felvállalni.

A külterületi vízfolyások fenntartását és karbantartását az Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Egri Szakasztechnika végzi. A társasággal az önkormányzat szorosabb együttműködésre törekszik a patakmedrek karbantartása érdekében.

Közvilágítás

A közvilágítási hálózat LED-es fényforrásra történő átalakítása megtörtént. A beruházás legalább 40%-os energiamegtakarítást jelent, ennek következményeként csökkent a fosszilis energiahordozótól való függés, valamint a szén-dioxid emisszió. Az éves képviselői és lakossági igények alapján évente bővítésre kerülhet a közvilágítási rendszer a költségvetésben szereplő összegeknek megfelelően.

Ipari park fejlesztés

A gazdasági növekedés feltétele a Mezőkövesdi Ipari Park kell legyen, illetve megvalósulása esetén a repülőtér környezetében kiépítendő ipari terület.

Ma az ipari parkok országtól független kiemelhető főbb jellemzőit a következőkben lehet összefoglalni: Az ipari park olyan telepszerűen létesített ipari és szolgáltató létesítmények együttese, amely főként kis- és középvállalkozások számára a kor színvonalán képes biztosítani a korszerű gyártmányok előállításához, a modern technológiák alkalmazásához nélkülözhetetlen feltételeket. A szakszerűen menedzselt park olyan szolgáltatásokat nyújt, amelyek a hatókörben (egyszerűsítve: mikrotérség) lévő vállalkozások számára lehetővé teszi a versenyképesség folyamatos fenntartását.

Másfelől a park nyújt/szervez olyan szolgáltatásokat - szellemi infrastruktúra - amelyek segítik a vállalkozókat a ma már nélkülözhetetlen sikeres üzletvitel kialakításában (logisztika, ügyvitel; pénzügyi- számviteli ügyintézés, marketing-, beruházási-, fejlesztési-, innovációs- és jogi tanácsadás stb.).

A fejlődés megindítása érdekében el kell indítani a park bővítését, fejlesztését és/vagy a repülőtér melletti, illetve a laktanyában létrehozandó ipari területekre kell fókuszálni. Ipari területeket kell kialakítani, azok közművesítését el kell végezni, hogy a megtelepedni kívánó cégek, vállalatok számára alternatívát nyújthassunk más városokkal szemben.

Köztisztaság, zöldterület-gazdálkodás

A köztisztaság megteremtése elsődlegesen nem pénz, hanem szemlélet és viselkedési mód kérdése. Természetesen a legnagyobb jó szándék is kevés akkor, ha nincsenek biztosítva a hulladék elhelyezés feltételei. Át kell vizsgálni a jelenleg a város közterületein található szemétyűjtők mennyiségét és a felülvizsgálat alapján szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

Előfordulnak a város parkjaiban olyan területek, ahol a meglévő fák zsúfoltságot okoznak, akadályozzák egymás fejlődését. De előfordul ennek ellenkezője is, vannak olyan kisebb-nagyobb területek is, ahol egyáltalán nincsenek fák. Ezt a kettősséget kell megszüntetni.

A város területén és a Zsóry településrészen is gondoskodni kell a kivágásra került faállomány pótlásáról, illetve új területek fásításáról, kisebb pihenőparkok kialakításáról. A felsoroltakon kívül Mezőkövesd városában több olyan kis füves, fás, vagy egyszerűen csak üres terület található, amelyek kisebb „kerületi” parkokká fejleszthetők (pl. Alkotmány utca – Berkenye köz közötti terület). Az éves zöldterület rekonstrukciós programon belül egy-egy ilyen kisebb-nagyobb parkot kell kialakítani a rendelkezésre álló források szerint.

Fontos a jelenleg is meglévő belvárosi parkok rekonstrukciójának folytatása. Egyrésztől egy egységesebb pázsitos parkszerkezet kialakítása a cél, másrésztől viszont az idősebb fákat fiatalokkal kell kiváltani. Szisztematikus fa és cserje pótlással kell a meglévő zöldterületeket fenntartani. Fontos, hogy a belvárosi parkok tisztaság, átláthatóság érzetét keltsék.

A városban jelenleg két olyan nagyobb zöldterület található, amelynek fejlesztése a jelen és a közeljövő fontos feladata. A Zsóry fürdő területén az ú. n. Arborétum az elmúlt évek során olyan védelmet és gondozást kapott, amelynek eredményeképpen megnyithattuk a közforgalom előtt. Pihenőparkként hasznosíthatóvá vált, amelyre vonatkozóan elkészültek a fejlesztési elképzelések és az európai uniós forrás elnyerésére a pályázat benyújtásra is került.

Az ú. n. „Kőkép” területére vonatkozóan egy rekreációs és sportpark létrehozása a cél. E területen futó kör, Skate pálya, kondipark, pihenő és rekreációra alkalmas fás, ligetes terület kialakítása a cél.

Épületállomány

Minden település arculatát alapvetően határozza meg az épületállomány műszaki állapota, karaktere. Az önkormányzat tulajdonában lévő épületállomány jelentős része felújításra szorul. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően szükséges, hogy a Képviselő-testület döntsön az adott évre vonatkozó felújítási, karbantartási feladatokról, de ezen túlmenően szükséges felújítási, karbantartási terv elkészítése, amely az éves feladatok ütemezésének elkészítésére szolgálhat.

Óvodák, bölcsődék

Jelenleg Mezőkövesden négy önkormányzati óvoda és egy bölcsőde található. Az elmúlt évek során az óvodák és bölcsődék energetikai felújítása megtörtént, azonban pár kisebb volumenű fejlesztés még továbbra is szükséges (orvosi szobák, tornaszobák stb.).

Általános iskolák

Jelenleg Mezőkövesden három önkormányzati és egy egyházi tulajdonú általános iskola található, melyek nagy része felújításra került. A Mezőkövesdi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (Mezőkövesd, Hősök tere 14. sz., volt Bárdos Lajos tagiskola) felújítása még nem történt meg, de pályázatot nyújtottunk be annak megvalósítására is.

Volt Kistemplom épülete

A tervek elkészültek a felújításra, átalakításra. A teljes rekonstrukció elvégzése után az épület szervesen fog illeszkedni a Kavicsos-tó Szabadidőparkhoz, annak bevezető szakaszán.

A jelenlegi elképzelések szerint az épületben egy konferencia és rendezvényközpont kialakítását tervezzük, mely funkció a térségben is egyedülálló lesz.

Hírközlés

Folyamatosan törekedni kell a korszerű technológiák alkalmazására, egyrészt a napi munka színvonalának emelése, másrészt Mezőkövesd minél szélesebb körben történő megismertetése érdekében. A városon belüli híráramlás egy jelentős lépése volt a Mezőkövesdi Újság ingyenessé tétele a mezőkövesdi lakosság számára.

A város honlapjának folyamatos karbantartásával, fejlesztésével kell a világ előtt megjelennünk. A tartalmi elemeit folyamatosan fejleszteni kell, az aktuális információknak a honlapon és a városi televízióban mindig meg kell jeleníteni.

A fejlesztési koncepció megvalósításának feltételei

A műszaki infrastruktúra fejlesztési koncepciójának megvalósításánál számba vehető források:

A fejlesztési célok megvalósítása saját forrás nélkül nem valósítható meg. A saját forrás biztosítására elvként megfogalmazza a Képviselő-testület, hogy az éves helyi adókból, bérleti díjbevételekből, vagyonértékesítésből (stb.) a mindenkori költségvetésben meghatározza a fejlesztési célra fordítható mértéket.

Emellett rendszeresen részt kell venni a hazai és európai uniós pályázatokon a célok megvalósításához szükséges források elnyerése céljából.

MEGVALÓSÍTÁSI KONCEPCIÓK

Mezőkövesd Város Önkormányzata az alábbi témákban érvényesíti fejlesztési koncepcióit.

Egészségügyi és szociális ellátás

Fontos a háziorvosi rendelők helyzetének rendezése, az egészségügyi gép-műszer állomány cseréje és bővítése (defibrillátor, EKG, sürgősségi táska stb.) pályázati források bevonásával. Elérendő a lakosság helyben történő szakellátása minőségi színvonalának biztosítása, melyhez feltétlenül szükséges az üres szakorvosi állások betöltése. Ennek eredményessége érdekében kedvező feltételek biztosítására kell törekedni.

A szakellátás finanszírozása érdekében együttműködési megállapodások kötése a városkörnyéki önkormányzatokkal.

Meg kell keresni a lehetőségeket a szociális otthon férőhelyeinek bővítésére.

Bölcsődei ellátás szempontjából fontos, hogy – az igények felmérése után – a bölcsőde az alapellátáson túli szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelet vagy gyermekhotel működtetésével, illetőleg más, gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal is segíthetné a családokat.

Nemzeti és etnikai kisebbség helyzetének megoldása

Erősíteni szükséges a kisebbségekkel kapcsolatos együttműködést elsősorban kulturális téren, és lehetőségek szerint be kell vonni őket a jellegében kötődő önkormányzati projektek megvalósításában.

Mezőkövesd város zöldfelület szabályozásáról szóló koncepció

Mezőkövesd város zöldfelületi tagozódása, felosztása:

A város zöldfelületi rendszere az alábbi többé-kevésbé összefüggő, egymással átmenetet képező részekre osztható fel:

1. Belváros
2. Hadas városrész
3. Családi házas övezetek
4. Városból kivezető fő közlekedési utak
5. Lakótelepek
6. Kavicsos-tó zöldterülete
7. Temető
8. Zsóry fürdő üdülőterülete
9. Belterület külső, külterjes művelésű részei
10. Intézményi kertek, előkertek
11. Iparterületek
12. Patakok vonala
13. Hór-völgyi tározó

A Zsóry üdülőterületen az arborétumot pihenőparkká kívánjuk fejleszteni. Új parkokat, tömegsportolási lehetőségeket szeretnénk kialakítani (pl. Egri úti lakótelep ABC előtti tér, Gróf Zichy utcai játszótér, Morvay utcai játszótér, Jegenyesor utca elején található zöldfelület, Kőkép környezete, János utcán a volt artézi kút területe, Madách utcai tömbépület környékének rendezése, Bogácsi út parkosítása, Alkotmány utca – Berkenye köz közötti terület rendezése). Fontos feladat a Hór-patak környezetének karbantartása, ezt a Dél-Borsodi Vízgazdálkodási Társuláson keresztül szeretnénk jóval hatékonyabbá tenni, de ehhez a patak környezetében lakók intenzív segítsége is szükséges.

Belváros

Magában foglalja a Mátyás király út két oldalán elhelyezkedő, intenzív fenntartású parkokat, zöldfelületeket a Kavicsos-tó Szabadidőparktól a Bogácsi úti kereszteződésig. A jövőben is kívánatos hogy az önkormányzat egy átfogó tevékenységi kört ellátni képes szervezetet, vállalkozót megbízva a lehető legintenzívebb fenntartást biztosítja a belvárosi parkok, zöldfelületek terén.

Célszerű lenne azonban a belváros virágosabbá tételéhez a lakosság segítségét is igénybe venni, létrehozva egy lakossági virágosítási programot a belvárosi lakók bevonásával.

Az alkalmazott fajok a lehető legnagyobb díszértéket kell, hogy képviseljenek, ugyanakkor a minél gyorsabb növéssű, hosszú használati értékű, légszennyezettséget legalább elviselő fajokra kell koncentrálni a zöldrészek vázfajainak megválogatásakor. Jelenleg a kislevelű hárs-juharok alkotta gerinc mellett japánakác található nagyobb számban. Emellett fűz, kőris, berkenyék, nyír, díszszilva, platán tarkítják a parkokat.

A jövőben nagyobb hangsúlyt kell kapnia a táj jellegzetes fájának, a kocsányos tölgynek is. A város két nagy zöldtömeget képviselő, a belváros mikroklímáját alapvetően befolyásoló, fás szárú növényzettel rendelkező kulcsterülete a Közösségi Ház előtti park és a gimnázium park. A belváros összefüggő zöldfelületének kialakításához a közös önkormányzati hivatal és a volt posta közötti területen az előzetes információk alapján a közművek helyzete miatt a faültetés nem lehetséges, ezen a területen dézsás növényültetés valósult, illetve valósulhat meg. A Matyó Múzeum és a közös önkormányzati hivatal épületei között megkezdett zöldfelületi összekötést további dézsás beültetésekkel lehet folytatni. A volt Kistemplom épületegyütteséhez megépítendő parkolók kialakításakor a szükséges lesz új fák helyének kijelölésére, ill. légszennyezést tűrő fafajok elhelyezésére.

A belváros parkjaiból kivágott sövények helye füvesítésre került, ezzel az esztétikai helyreállítás megtörtént. A nyitottá váló, átlátható, összefüggő felületeken virágágyások kialakítása javasolt, ahol évelő és egy nyári virágok kiültetésével kellemesebbé, színesebbé tehető a terület. Az egy nyári virágokkal már ez évben beültetett területek jelentősen megnövelték az intenzív parkgondozási felületet a gimnázium előtti, illetve a Vigadó épülete melletti parkban.

Cserjék szempontjából ugyancsak az intenzív dísz adó (termés, virág) fajoknak kell szerepelniük, ugyanakkor lehetőség szerint mellőzni szükséges a tömegcserjéket. Ezeket inkább sövényként, térhatárolóként szükséges alkalmazni, mintsem vegyes-, önálló- vagy szimmetrikus beültetésekben (lásd Közösségi Ház park).

Hadas városrész

A belvároshoz kapcsolódó terület fő jellemzője hogy az utcák igen szűkek hűen megőrizve az eredeti városképet. Ebből jól kitűnik, hogy ebben a városrészben nem lehetséges, de nem is szükséges nagyobb volumenű fásítás végrehajtása. A Hadas városrészben a 150 évvel ezelőtti állapotokhoz igazodó, ezzel összhangban lévő hagyományos kép megőrzése és azt követő kialakítása engedhető meg. Funkciója szerint a Hadasnak továbbra is fenn kell tartania a hagyományőrző szerepét. Ezzel összefüggésben nagyobb szerepet kaphat az akác, mellette a jövőben is különböző tájjellegű fák szerepeltethetők. Kisebb mértékben a fekete nyár, kocsányos tölgy, csertölgy, fehér eper, magas- és virágos kőris, mezei szil, fehér fűz, vadgesztenye is szerepet kaphat. Nem kívánatosak a különböző díszfák, de ugyancsak nem ajánlottak az örökzöldek sem. Fokozottan ügyelni kell viszont a kivágott fák pótlására, természetesen az eredeti arányok megtartásával!

Nagy hangsúlyt kell fektetni a virágos növényzet hagyományos képezének kialakítására, amelyben a jellemző rózsák, egynyáriak (pl. muskátli, büdöske) mellett a népdalok, hímezések hagyományait idéző illatos növények (pl. rezeda, rozmaring stb.), a tavaszi virágzású tulipánok, nárciszok, nősziromok stb. kaphatnak szerepet.

Családi házas övezetek

Jellemzően a lakók által alakított változatos képet mutatnak. Kívánatos a jövőben is a minél több díszfa és más lombhullató mellett az őshonos fajok jelenléte is. Fokozottabb felügyeletet és a lakosságnak nyújtott segítséget tesz szükségessé viszont a jövőben a jelenlegi visszásságokat

figyelembe véve a fajok méret és egyéb különleges jellemzők szerinti megválogatása (nevezetesen pl. légvzeték alá ne kerülhessen 15-20 m végleges magasságú fa). Az új kialakítású családi házas részek esetében az addig határ felőli védelmi-lezáró fasorok értelemszerűen a határ felőli oldalra tolódnak (pl. dél-keleti lakóterület növekedés).

Városból kivezető közlekedési utak

A város gerincét alkotó utak legfőbb jellemzője az erős légszennyezettség, így csak a minél nagyobb levegőtisztító képességű, de legalább azt elviselő fajok felelnek meg a követelményeknek. Elmondható ugyanakkor, hogy a házak előtt végigvezetett közművek (szennyvízcsatorna, légvzeték) a jelenlegi helyzetben szinte lehetetlenné teszik az autós-gyalogosforgalom zavarása nélkül a fák alkalmazását. Az összefüggő zöldfelületi rendszer kialakításához azonban a jövőben mindenképpen szükséges lenne a közművek üzemeltetőivel történő egyeztetés, és megoldás kidolgozása a fent említett kedvezőtlen helyzet javítására.

A városba bevezető utak közül a Széchenyi út a város egyik legforgalmasabb útja. Itt található a Városi Stadion, melynek építése során a gépkocsi parkoló felújítására és bővítésére is sor került. A parkoló mellett díszburkolat került kialakításra, melyhez zöldsáv csatlakozik frissen telepített díszfákkal.

A Magyar Állam tulajdonában lévő zöldfelületeket (Egri úti kereszteződés zöld szigetei, körforgalmak) a kezelő, a Magyar Közút Nonprofit ZRt. nem kívánja virágosítani. A város azonban - költségvetése lehetőségei szerint – évről évre virágosítást végez, ezzel teszi szebbé e helyszíneket.

Lakótelepek, játszóterek

A lakótelepek vegyes képet mutatnak a városon belül: egyes területeken a fás növényzet alacsony száma jellemző (Harsányi Kálmán utcai lakótelep), más részeken lombhullató fák sűrű beültetésével a lakók kertvárosi jelleget alakítottak ki (Egri úti lakótelep). Ezekre a területekre nem javasoltak a haszonfák, gyümölcsfák, legfeljebb ezeknek nagy értéket képviselő díszváltozatai (pl. díszalma, díszszilva, japáncseresznye stb.). E díszgyümölcsökre kell koncentrálni ugyanakkor a lakótelepekhez szorosan kapcsolódó több, kevesebb játszótér fásításakor, átalakításakor is velük együtt szerepeltetve a különböző terméssel, virággal díszítő vagy éppen őszi lombzinnel, illatanyaggal kedvező hatást keltő fafajokat is. Szerepet kaphatnak ugyanakkor jelzésértékűen a térség jellegzetes társulásainak fajtái is. Korábban már döntés született a városban fejleszteni kívánt játszóterekről. A megszüntetésre javasolt játszóterek helyén közpark alakítható ki, természetesen a megfelelő növényzet szem előtt tartása mellett.

Temető

Az egyházi tulajdonában lévő temető alapvetően kettős képet mutató területe a városnak. A Bogácsi úti bejárattól a ravatalozóig vezető úttól a Mátyás király útig terjedő rész lényegében kellő mennyiségű fás szárú növényzettel bír; itt a gerincet a vadgesztenye mellett az akác adja, mellettük számos örökzöld található. A hátsó részen az akácok jelentős túlsúlyba kerültek (emellett kb. 70 százalékuk csúcsharadás tüneteit mutatja jelezve a légszennyezettség magas fokát), mellettük magas kőrisek szerepelnek nagyobb számban, de így is elmondható, hogy a korábban említett területhez képest elhanyagolt. Jellemző továbbá a köznyelven csak „ecetfa”-ként ismert cserje surjángjainak gyomosítása, nagy kiterjedésű foltokban történő felverődése, ami jelentősen megnehezíti a temető kezelését, rendben tartását. Megoldást jelenthet a hátsó részen egy minél hamarabb elkezdett fásítás (rossz talajviszonyokat tűrő, legalább közepes növekedési erélyű, 10 –20 méter végleges magasságú lombhullató és örökzöld fajok) és párhuzamosan az akácok kitermelése – természetesen csak akkor, ha már az ültetett fajok képesek betölteni szűrő- és védelmi szerepüket. A kezeltebb részen hasonló a helyzet azzal a kiegészítéssel, hogy a vadgesztenyét is ki kell váltani egyéb, hasonló tulajdonságokkal rendelkező fafajjal (aknázó moly folyamatos károsítása, ill. levelének a sírok színére gyakorolt elszínező hatása miatt).

Zsóry fürdő üdülőterülete

A családi házas övezetekhez hasonlóan sokszínű, a ház-, nyaralótulajdonosok által alakított képet mutat, ami alapvetően kedvező hatást kelt. A légvezeték alá ültetett, ill. forgalmat zavaró fák problémája itt is fenn áll, megoldásra vár. Ugyancsak fokozott figyelmet érdemel az örökzöld – lombhullató aránynak az előbbi irányába való eltolódása, ami tájidegen kép kialakulásának lehetőségét hordozza magában. A javasolt fajok a nagy díszértéket képviselő fák köréből kerülhetnek ki, azok közül is elsősorban a vezeték alá ültethető változatok jöhetnek számításba. A Zsóry, mint településrész nem rendelkezik kiépített parkkal. Ennek pótlására ad lehetőséget az ú. n. Arborétum területe, ahol a szükséges fa- és növényállomány megfelelő korral áll rendelkezésre, azonban egy park struktúra, illetve a hozzátartozó eszközök (burkolat, pihenőhelyek, hulladéktárolók, közvilágítás) még hiányoznak.

Belterület külső külterjes művelésű részei

Funkció szempontjából önálló, a város egyéb részeitől elkülönülő zöldterületek, kezelésüket ehhez szükséges igazítani. Alapvetően nagy vagy közepes végleges magasságú, légszennyezettséget, extenzív fenntartást tűrő fajok alkalmazhatóak, de szükséges a minél többszintű telepítés. A különböző dísfák és az akác sem kívánatosak, hiszen itt a fásítás célja elsősorban a minél nagyobb fokú védelem (zaj-, rezgés- stb.), a levegőszűrés, és nem a díszérték kihangsúlyozása.

A besorolás szerint különleges területek, közparkok jövőbeli helyszínei (Kőkép, Júlia utca Sándor utca) lehetnek. A rossz talajviszonyokra különösen tekintettel kell lenni az egyes területek vonatkozásában. A különböző területeket a határ felől védelmi célú erdők köthetik össze.

Iparterületek

A már meglévő, város belterületén (sütőüzem, Dohány utcai ipartelep stb.) vagy külső részeken (LEAX Hungary, Modine Hungaria) telepített üzemek környékén a légszennyezettség nem jelentős, telepen belüli növényzetük változó képet mutat; a nagyobb volumenű közterületen történő fásítás nem szükséges, többnyire nem is lehetséges. Az Egri úti lakótelep észak-nyugati oldalát az iparterülettől elválasztó, megkezdett, védelmi jellegű, többszintű fásítást folytatni kell. Az új ipartelepek létesítése esetén mindenképpen figyelembe kell venni a zaj-, rezgés-, levegőszennyezés esetleges lakóterületre vagy más területekre gyakorolt hatását, és nagy szűrőképességű fa-, cserjefajokból kialakított 3 szintű telepítésekkel az eltérő funkciójú területek között átmenetet képező, de jelentős szűrőhatást kifejtő zöldfelületeket kell létrehozni.

Patakok vonalának fásítása

A Hór- és a Kánya-patak mentén alapvetően vízparti, víz közeli élőhelyek növényzetéből alakítható a patakok mentén tervezett vonalas fásítás, ami esetenként kiegészülhet a ligetes, parkos kialakításoknál egyéb honos fajokkal is. A fásítások gerincét a fehér fűz mellett kőrisek, nyárok, nyír, kocsányos tölgy, keskenylevelű ezüstfa esetleg a tatárjuhar alkotják. Kiteresedéseknél ligetes jellegű, patakvonallal kapcsolódó parkrészeknél mezei szil, juharok is szóba jöhetnek.

Városüzemeltetés

Helyi közutak fenntartása

A ciklus időszaka alatt elérendő cél a meglévő utak állapotának szinten tartása, a sérült utak, útburkolatok javítása, valamint a burkolatlan földút egy részének aszfaltburkolattal vagy zúzalékos burkolattal való ellátása. (pl. Hadnagy utcai új utak) Évente ellenőrizve az utak állapotát kátyúzási munkák elvégzésére adunk ki megbízást – amennyiben az szükséges. Ki kell használni a rendelkezésre álló pályázati lehetőségeket, ahhoz, hogy a pályázatot be tudjuk nyújtani, folyamatosan el kell készíteni a felújításra szoruló utak kiviteli terveit.

Forgalomtechnika

2005-ben elfogadásra került a város forgalomtechnikai tervének felújítása. A város területén található KRESZ-el kapcsolatos módosítások, kiegészítések, a bejelentések és igények alapján ennek megfelelően kell, hogy megtörténjenek. Amennyiben esetleg előfordul olyan változtatási igény, amelyet a terv nem tartalmaz, annak átvezetéséről a tervben gondoskodni kell. Szükséges a város parkolási lehetőségeinek folyamatos bővítése, a meglévő parkolók állagmegóvása (pl. lakótelepi parkolók). A belterületi közutak műszaki állapotának megóvása érdekében kihelyezett és a várost körbeölelő súlykorlátozások alól feloldást csak kivételes esetekben lehet kiadni.

Településtisztasági feladatok

Fokozott ellenőrzésekkel el kell érni az illegális szemétkerakó helyek megszüntetését. Növelni kívánjuk a város területén található utcai hulladékgyűjtők számát. Városi szintű figyelő rendszert hozunk létre a gázodás és az illegális szeméthelyezés megszüntetésére. Át kell vizsgálni a belváros egészére kiterjedő térfigyelő rendszer kiépítésének lehetőségét többek között a város tisztaságának és állapotának védelme érdekében.

Egészséges ivóvíz ellátásáról való gondoskodás

Mezőkövesd közigazgatási területén 100%-ban biztosított a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátása. Az ivóvizet a kácsi és sályi vízbázis biztosítja, melynek védelme kiemelt feladat és az elkövetkezendő időben még hangsúlyosabb szerepet fog kapni. Az egészséges ivóvizet 2013. június 1. napjától az Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt. biztosítja szerződés alapján. Az ivóvízvezeték rendszer azonban olyan állapotban van, hogy annak teljes rekonstrukcióját a ciklus időszaka alatt ütemezni kell, és arra kell számítani, hogy a használati díj összege nem lesz elégséges a rekonstrukció végrehajtásához, ehhez lehetőség szerint pályázati pénzeszközöket kell bevonni.

Közvilágításról való gondoskodás

A közvilágítási rendszer a lakossági és képviselői igények alapján évente – a költségvetésben meghatározott összegnek megfelelően – bővítésre kerül.

Csapadékvíz elvezetése

A 2005-ben elfogadott csapadékvíz elvezetési koncepció alapján kell elkészíteni a város egészére vonatkozó kivitelezési terveket. Elkerülhetetlen azonban, hogy egyes területeken átmeneti beavatkozásokat végezzünk, de ezeket a munkákat is a koncepció figyelembevételével kell elvégezni. A meglévő csapadékvíz elvezető csatornák karbantartását a közterület felügyelet fokozatosan ellenőrzi, s jogszabályi előírás alapján kötelezi azok tisztítását az arra kötelezettekkel.

Járdaépítés

A járdával nem rendelkező utcákon a tervezést és a kivitelezést, más helyeken az elavult és tönkrement járdák felújítását is folytatni kívánják. A beton járólapos kialakítás helyett bitumenes vagy térköves járófelületeket időtálló és esztétikus járdákat kívánnak építeni. Lehetőség szerint folytatni kívánják a Mátyás király út mentén található járdaszakaszok díszburkolat felújítását. A járdaépítésekkel figyelembe kívánják venni az akadálymentes közlekedés biztosítását is.

Külterületi földutak gondozása

Az önkormányzat az elkövetkezendő időben nagyobb figyelmet kell, hogy fordítson a tulajdonába lévő külterületi földutak kialakítására, rendben tartására.

Vízzel, talajvízzel kapcsolatos problémák kezelése

Megköveteljük a Hór-völgyi víztározó és a Hór-patak Mezőkövesd lakosságát nem károsító üzemeltetését, a Hór-völgyi víztározó az engedélyében meghatározott vízszint tartását.

A városban található – még működő – artézi kutak környezetét rendezettebbé tesszük.

Az épített környezet védelme

A helyi védelem alatt álló épületek listáját felül kell vizsgálni, ki kell egészíteni és a karbantartási előírásokat meg kell határozni. Elérendő cél a felmérési és felújítási dokumentációk elkészítése és pályázatokra való előkészítése. Megvizsgáljuk a hasznosításba adott műemlék jellegű épületeket, hogy az üzemeltetők a vállalt célnak megfelelően működtetik-e.

Buszközlekedés

A városi buszközlekedést folyamatosan hozzáigazítjuk a lakossági igényekhez.